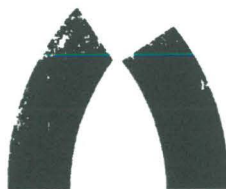

Hanke Kelti 31.7.01
MNi

MUSEOVIRASTO
RAKENNUSHISTORIAN
OSASTON ARKISTO

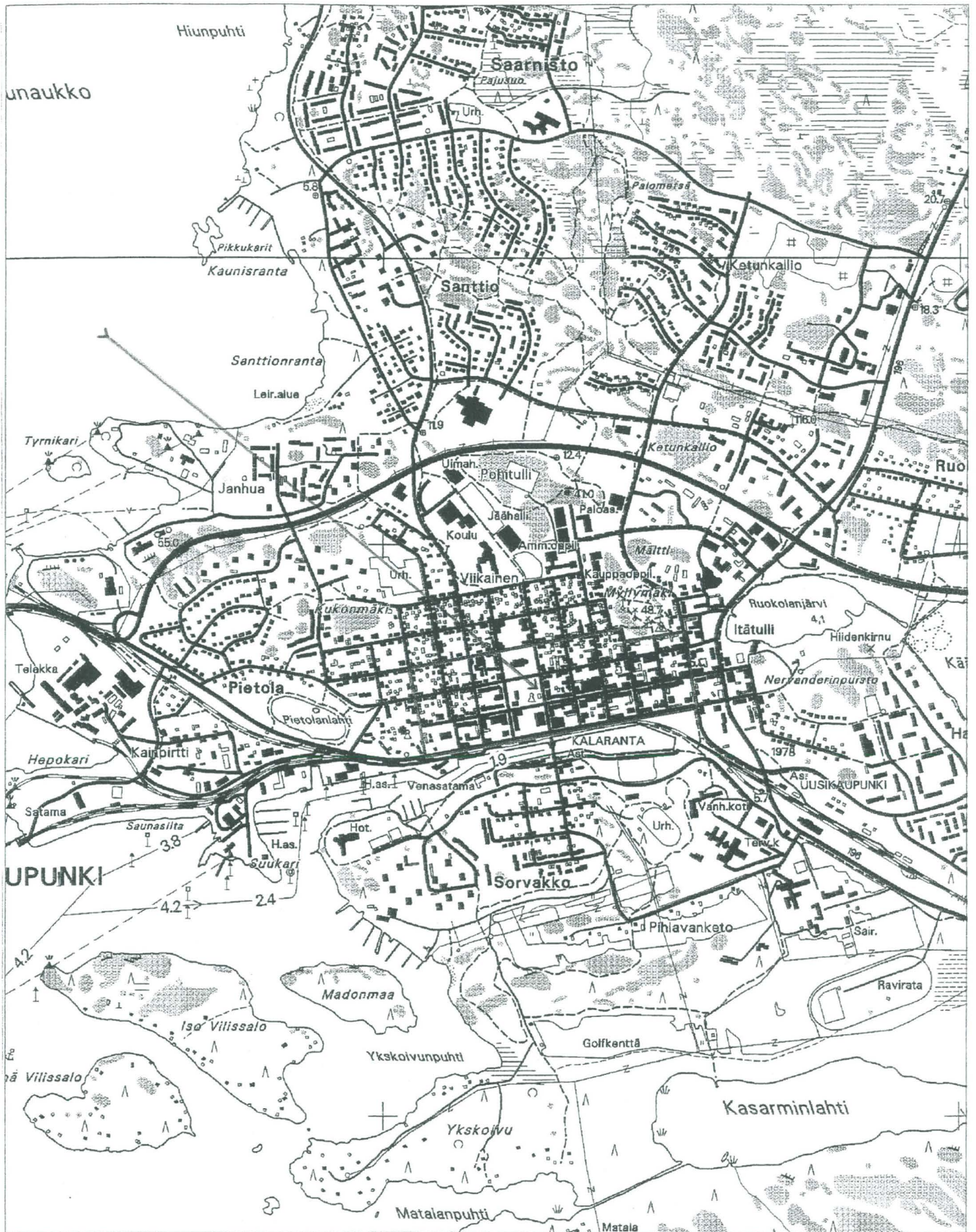
**UUSIKAUPUNKI
TORI
Arkeologinen kaivaus 2000**

KAIVAUSKERTOMUS

**FL Georg Haggrén
Museovirasto
Rakennushistorian osasto**

Tutkimuskohteen nimi	Uusikaupunki, Tori
Kunta	Uusikaupunki
Kaupunginosa	II
Kortteli	31
Tutkimuksen laatu	Kaupunkikaivaus
Peruskarttalehti	1131 07 Uusikaupunki
Koordinaatit	X = 6743 456 - 6743 487 (N60) Y = 1522 530 -1522 543 (N60) X = 6743 456 - 6743 488 (Uki) Y = 1522 530 -1522 543 (Uki) Z = 3,50 - 5 m mpy
Kohteen ajoitus	1500-l. - 1855
Tutkitun alueen laajuus	kaivausalue 90 m2, dokumentoitu alue n. 300 m2
Tutkimuslaitos	Museovirasto, rakennushistorian osasto
Kenttäyönjohtaja	FL Georg Haggrén
Kenttäyöaika	20.11.-1.12.2000
Esinelöydöt	2001025:1-204
Rakennusfragmentit	R 1437:1-4
Mustavalkonegatiivit	124640: 1-59
Diapositiivit	124639: 1-77
Museoviraston lausunnot	261/303/1998 290/304/2000
Aikaisemmat tutkimukset	Arkeologinen valvonta 8.-10., 14.11.2000
Alkuperäisen kaivauskertomuksen säilytyspaikka	Museoviraston rakennushistorian osaston arkisto (MV:RHOA), Kulttuuritalo, Helsinki
Kaivauskertomuksen kopiaiden säilytyspaikka	Turun maakuntamuseo, Turku Uudenkaupungin museo, Uusikaupunki

UUSIKAUPUNKI

Peruskarttaote

Pk 1131 07

mk 1:20 000

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	3
2 TUTKIMUSKOHTEEN HISTORIALLINEN TAUSTA	4
3 KENTTÄTYÖMENETELMÄT	11
4 KAIVAUSALUEEN ETELÄPUOLISEN KAIVANNON DOKUMENTOINTI	11
5 YKSIKÖT JA RAKENTEET	13
6 ESINELÖYDÖT	15
7 TUTKIMUSALUEELLA EROTETUT FAASIT ELI VAIHEET	20
8 YHTEENVETO JA TULKINTA	21
9 LOPPUSANAT	22
LÄHTEET	23

LIITTEET

1 KARTTALUETTELO	
2 MUSTAVALKONEGATIIVILUETTELO	
3 DIALUETTELO	
4 LÖYTÖLUETTELO	
5 LUETTELO POISTETUISTA LÖYDÖISTÄ	
6 LUULUETTELO (LUUT POISTETTU)	
7 YKSIKKÖLUETTELO	
8 RAKENNELUETTELO	
9 VUODEN 1649 KAUPUNKIMITTAUS ASEMOITUNA NYKYISELLE KAAVAKARTALLE	
10 VUODEN 1799 KAUPUNKIMITTAUS ASEMOITUNA NYKYISELLE KAAVAKARTALLE	
11 1800-LUVUN KAUPUNKIPALOT	
12 KAIVAUSALUEEN SUHDE VANHOIHIN ASEMAKAAVOIHIN	
13 MAKROFOSSIILIANALYYSI	

1 JOHDANTO

Uudenkaupungin Torin kaakkoiskulmassa syksyllä 2000 toteutettu kaivaus liittyi Torin perusparannustöihin ja uuden grilliravintolan rakentamiseen. Torin muissa osissa perusparannustöitä oli tehty jo vuonna 1999 sekä kesällä 2000. Kaakkoiskulmassa oli vuonna 1972 valmistunut pieni huoltorakennus, jossa sijaitsi taksiasema, torigrilli ja kioski. Tämä rakennus purettiin uuden ravintolahankkeen tieltä syksyllä 2000. Uuden ravintolan perustusten kaivaminen aloitettiin arkeologisen valvonnan alaisena 8.11.2000.

Tämä FM Kaisa Lehtosen suorittama valvonta kesti 8.-10.11 ja jatkui 14.11 (Lehtonen 2000). Töiden edetessä paljastui tutkittavan alueen pohjoisosasta tiilirakenne, josta Kaisa Lehtonen ilmoitti 9.11. *ks. liite* Museoviraston rakennushistorian osastoon historiallisen ajan muinaisjäännöksistä vastaavalle tutkija Marianna Niukkaselle. Perjantaina 10.11 Marianna Niukkanen, Teemu Mökkönen ja Georg Haggrén kävivät paikalla tarkistamassa paljastuneen rakenteen. Rakenne, jonka päältä oli talletettu 1620-luvulle ajoittuva raha, muistutti lasitehtaaseen liittyviä uuneja ja sen epäiltiin liittyvän Uudessakaupungissa vuosina 1681-1685 toimineeseen tehtaaseen. Rakenne tulkittiin alustavasti jäähdytysuuniksi. Kaivuutyöt päätettiin välittömästi keskeyttää. Paikalla oli suoritettava arkeologiset pelastuskaivaukset, joiden kustannuksista vastasi muinaismuistolain (295/1963) 15 §:n mukaisesti rakennuttaja, Uudenkaupungin kaupunki.

Uudisrakennuksen perustuksia varten kaivettu kuoppa oli noin 10 m leveä ja 30 m pitkä. Kuopan eteläpuoliskossa maa oli kaivettu puhtaaseen pohjahiekkaan asti, kaikki kulttuurikerrokset oli siten poistettu. Osa profiileista oli dokumentoitavissa, osa oli tuhoutunut kaivamisen ja perustusten paaluttamisen yhteydessä.

Tiilirakenne ja sen ympärillä olleet kivirakenteet sijaitsivat perustuskuopan pohjoisimmassa kolmanneksessa. Koska rakenteiden päällä olleet maakerrokset oli ehditty kuoria myös täältä, päätettiin tutkimusaluetta leventää metrin levyisen kaistaleen verran itään ja länteen päin tarkoituksena selvittää alueen kerrosjärjestystä eli stratigrafiaa.

Koska syksy oli pitkällä ja rakennustöillä kiire, pelastuskaivaukset aloitettiin mahdollisimman pikaisesti. Kaivausalueen suojaksi pystytettiin 17.11. katos, jonne järjestettiin valaistus ja lämmitys. Maanantaina 20.11. aloitettiin varsinaiset kaivaukset, jotka kestivät kaksi viikkoa eli perjantaihin 1.12. asti. Kaivauksia johti FL Georg Haggrén, piirtäjinä toimivat FM Markus Kivistö, FM Kaisa Lehtonen sekä HuK Terhi Mikkola. Kaivajina olivat FM Mervi Suhonen, fil. yo. Stina Savolainen ja maanviljelijä Markku Lemmetti. Useina päivinä tutkimuksissa avusti vapaaehtoisena Riitta Ampuja.

Kaivauksen jälkityöt tehtiin 4.12.2000-15.5.2001 välisenä aikana osin Turussa, osin Helsingissä. Kaisa Lehtonen, joka vastasi kaivausten aikana valokuvaamisesta, luetteloi ne sekä laati raportin kaivauksia edeltäneestä arkeologisesta valvonnasta. Markus Kivistö piirsi puhtaaksi pääosan kartoista. Georg Haggrén vastasi muista jälkitöistä.

Sää oli tutkimusjakson aikana normaali myöhäissyksyn sää. Lämpötila oli hieman 0° yläpuolella, joten maan jäätyminen ei estänyt kaivamista. Kaivausalue oli viettävässä rinteessä ja pienenkin sateen aikana vesi alkoi ympäröivältä asvaltoidulta torialueelta valua ja kertyä kaivausalueelle, mikä häiritsi tuntuvasti työskentelyä. Maakerrosten märkyys ja nokisuus vaikeutti löytöjen talteenottoa ja tunnistamista kaivauksen aikana. Myöhäisestä vuodenajasta johtunut pimeys hankaloitti valokuvaamista ja piirtämistä

koko kaivauksen ajan. Katoksen, lämmityksen ja valaistuksen järjestäminen nosti tuntuvasti kaivauskustannuksia verrattuna siihen, että työt olisi tehty valoisaan kesäaikaan.

Kaivauspaikka oli kaupungin torilla, joten tutkimukset herättivät runsaasti huomiota. Paikalliset lehdet kirjoittivat kaivauksista tutkimusten kuluessa useita kertoja. Myös paikallis-TV teki aiheeseen liittyen ohjelmaa. Viimeistä edellisen kaivauspäivän iltana (30.11) paikalla pidettiin yleisötilaisuus, jossa esiteltiin tutkimusten siihenastisia tuloksia. Jälkityövaiheen aikana 11.4.2001 Georg Haggrén esitteli tutkimustuloksia Uudenkaupungin kansalaisopiston arkeologian luentosarjaan kuuluneessa tilaisuudessa.

Museoviraston rakennushistorian osaston tutkija Teemu Mökkönen oli syksyllä 2000 tehnyt Uudessakaupungissa kaupunkiarkeologisen kenttäinventoinnin, jonka viimeistely kesti keväälle 2001 (Mökkönen 2001). Tästä inventoinnista oli erittäin suurta apua sekä kaivausta valmisteltaessa että jälkityövaiheessa.

2 TUTKIMUSKOHTTEEN HISTORIALLINEN TAUSTA

UUDENKAUPUNGIN HISTORIA

Uusikaupunki perustettiin vuonna 1617 Pietolan, Mäyhölän ja Ruokolan kylien maille. Kylien tilukset olivat sarkajaossa ja yhteisessä aitauksessa. Kylistä Pietola sijaitsi läntisinnä Pietolanlahden pohjoisrannalla, Mäyhölä nykyisen Mäyhöläkadun kohdalla ja Ruokola ilmeisesti Ruokolanjärven ja meren välissä. (Cajander 1889 s. 22.; Kaukovalta 1917 s. 34.). Osa kylien yhteisistä pelloista on todennäköisesti sijainnut Mäyhöläkadun ja Ruokolanjärven välisellä alueella eli paikalla, jonne kaupunkia alettiin rakentaa. Tämä alue on etelään viettävää hieta- tai hiekkarinnettä, joka on hyvin soveltunut varhaiseen peltoviljelyyn.

Uudestakaupungista tuli vuonna 1646 kuningas Kustaa II Aadolfin aviottomalle pojalle Gustaf Gustafinpojalle läänitetyn Vaasaporin kreivikunnan keskus. Ajoittain kaupunkia kutsuttiinkin Vaasaporiksi. Uudenkaupungin vanhin asemakaava oli epäsäännöllinen, keskiaikaistyypinen. Kreivi halusi kaupungilleen entistä edustavamman ulkoasun, minkä vuoksi Uudenkaupungin asemakaava reguloidiin eli säännönmukaistettiin 1650-luvulla. Uudessa asemakaavassa kaupunki jakaantui kolmeen nykyisen Kaupunginlahden pohjoisrantaan seuraavaan kortteliriviin. Niiden välissä kulki kaksi katua eli Alinen ja Ylinen pitkäkatu. Tämä 1650-luvulle ajoittuva regulointi muodostaa yhä Uudenkaupungin asemakaavan rungon.

Reduktion myötä kreivikunta peruutettiin 1680-luvun alussa kruunulle. Vuonna 1681 torin eteläpuolella sijainneisiin kreivikunnan residenssin entisiin rakennuksiin perustettiin Suomen vanhin lasitehdas. Tehtaan omisti länsieurooppalaisiin lasitehtaisiin laajalti perehtynyt Gustaf Johan Jung, joka oli perinyt isänsä Tukholmassa toimineen tehtaan. Kilpailun kiristyttyä Tukholmassa Jung siirsi toiminnan Uuteenkaupunkiin. Tehtaan tuotanto oli monipuolista ja siinä yhtyivät sekä venetsialaistyylinen traditio että keskieurooppalainen metsäläsiiperinne. Tehtaan toiminta oli katkonaista ja tuotannossa oli ongelmia. Syyskuun alussa 1685 tehdas määrättiin tulipalovaaran vuoksi siirrettäväksi kaupungin asemakaava-alueen ulkopuolelle.

Syyskuun 4. päivänä 1685 kaupunkia koetteli suuri tulipalo, jossa tuhoutui niin lasitehdas kuin 80 muuta taloa. Torin eteläpuolisen Vaasaporin kortteli itäosa sekä pääosa kaupungin itäpuoliskoja tuhoutui. Läntinen puolisko, jossa sijaitsivat mm. raatihuone ja kirkko säästyivät tulelta. 1691 paloi Vaasaporin

korttelin ja kirkon välistä kolme korttelia. Viimeistään näiden kahden tulipalon jälkeen vietiin kaupungin asemakaavan regulointi loppuun.

Isonvihan aikana suuri osa Uudestakaupungista autioitui. Kaupunki oli kuitenkin sodan lopussa sellaisessa kunnossa, että siellä voitiin käydä rauhanneuvottelut venäläisten ja ruotsalaisten välillä. Koska sekä raatihuone että kreivikunnan vanha residenssirakennus olivat tuhoutuneet, siirrettiin neuvotteluja varten nykyisen torin lounaisosaan erillinen rakennus.

Uusikaupunki jälleenrakennettiin 1700-luvulla ja muutaman vuosikymmenen kuluttua vanha asemakaava-alue koettiin ahtaaksi. Kaupungin rakennettu alue laajeni, mutta toisaalta sitä myös tiivistettiin. Vuoden 1753 jälkeen Torin pohjois- ja länsiosista muodostettiin asuinkortteleita.

Seuraava tulipalo kohtasi kaupunkia 1795, jolloin rannanpuoleisin korttelirivi Vaasaporin korttelista itään tuhoutui. Seuraavan vuosisadan puolivälissä Uuttakaupunkia koetteli kaksi suurta ja yksi pienempi tulipalo. Ensin 22.-23. elokuuta 1846 paloi valtaosa kaupungin itäpuolisko. Lännessä palo rajautui torin itälaitaa kulkevaan Koulukatuun. Vielä saman vuoden marraskuun 13. päivänä paloi yksi rantakortteli kaupungin itäosasta. Vuoden 1846 tulipalojen jälkeen kaupungille laadittiin uusi asemakaava. Siihen tehdyt muutokset tähtäsivät lähinnä kaupungin paloturvallisuuden kohentamiseen.

Vuonna 1855 Venäjä oli sodassa Iso-Britanniaa ja Ranskaa vastaan. Kesän kuluessa englantilaiset sotaluokset partioivat länsirannikolla upottaen suomalaisia ja venäläisiä aluksia sekä tehden pieniä maihinnousuja. Englantilaiset alukset uskaltautuivat aina Uudenkaupungin satamaan asti. Heinäkuun 6. päivänä vihollinen pommitti kaupunkia, mutta vahingot jäivät kahta kuolonuhria lukuun ottamatta vähäisiksi. Vihollisen uhan vuoksi kaupungin palovartiointia ja palosuojelua tehostettiin heinäkuun lopussa. Jälleen 27. heinäkuuta yksi englantilaisalus purjehti aina kaupunginlahdelle asti.

Kesä 1855 oli ollut kuiva ja huolimatta tehostetusta palovartioinnista tuli pääsi irti 27.-28. heinäkuuta välisenä yönä, kun leipurimestari Frans Engelbert Palmroosin talossa tontilla n:o 155 Puskoin korttelissa syttyi tulipalo. Tuli levisi aluksi länteen Vaasaporin kortteliin, jossa sijaitsi pormestari Randelinin talo. Siellä palon eteneminen saatiin pysäytettyä, mutta Puskoin korttelin pohjoispuolella tässä ei onnistuttu. Tuli levisi aluksi Käkölän korttelissa sijainneisiin konsuli Malmlundin ja apteekkari Ljungmanin taloihin sekä edelleen Koulukadun yli länteen torin pohjoispuolella sijainneille varakonsuli Ramsellin ja tohtori Lundeniuksen tonteille. Niistä palo eteni tuhoten valtaosan kaupungin länsipuoliskosta. Raatihuoneen ohella kaupungista tuhoutui yhteensä 93 taloa. Tulipalon voimaa kuvaa se, että vielä 18.8 maistraatti määräsi, että loput kytevät palopesäkkeet oli sammutettava.

Jo vuoden 1846 tulipalon jälkeen kaupungin asemakaavaa alettiin uudistaa. Kun uusi tulipalo oli heinäkuussa 1855 tuhonnut kaupungin länsiosan, jatkettiin uuden asemakaavan laatimista. Jo 6.8 maaherralla oli esittää uusia ehdotuksia asemakaavaksi. Paloturvallisuuden ja monumentaalisen kaupunkirakentamisen ihanteiden mukaisesti päädyttiin torin ympäristössä väljään ratkaisuun. Siinä vihreä puisto- ja torivyöhyke jakoi kaupungin kahtia. Tori palautettiin vuotta 1753 edeltäneisiin mittoihinsa, torin ja meren väliin perustettiin puisto ja torin pohjoispuolelle alettiin rakentaa uutta puiston ympäröimää kirkkoa. Uudenkaupungin keskustan asemakaava sai nykyisen asunsa.

UUDENKAUPUNGIN KAUPUNKIKARTAT JA TORIN POHJOISPUOLISEN KORTTELIN ASUTUS

Vanha kartta-aineisto muodostaa yhden kaupunkiarkeologisen tutkimuksen tärkeimmistä lähtökohdista. Uudestakaupungista on yksi suurvalta-aikainen kartta: maanmittari Hans Hanssonin vuonna 1649

laatima regulointisuunnitelma, jossa näkyy myös tuolloin olemassa ollut vanha asema-kaava (Kostet 1995, kartta 72). Kaupungin vanhin tori oli epäsäännöllisen neliön muotoinen ja kattoi suurimman osan nykyisen torin eteläpuoliskoa. Nyt tutkittu kaivausalue sijaitsi vanhimman torin koillisosassa. Varsinaisen kaivausalueen eteläpuoleisen kaivannon itä- ja eteläreuna ulottuivat sen sijaan vanhimman torin itälaidalla olleen korttelin alueelle.

Reguloinnin myötä 1650-luvulla toria avarrettiin ja tämän jälkeen se kattoi koko nykyisen torin alueen. Vuosien 1649 ja 1799 väliseltä ajalta Uudestakaupungista on kolme karttaa, jotka kaikki on laadittu vuosien 1721 ja 1753 välisenä aikana. Yksikään näistä kartoista ei perustu tarkkoihin maastomittauksiin vaan ne ovat varsin kaavamaisia ja ylimalkaisia. (Mökkönen 2001)

Vapaudenajalla kaupungin toria alettiin pitää liian avarana, joten yhtenä ratkaisuna tonttimaan pulaan muodostettiin torin pohjoispuoliskoon vuoden 1753 jälkeen asuinkortteleita; torin lounaisin neljännes muodosti puolestaan raatihuoneen tontin (Kaukovalta 1929 s. 32). Suurin osa syksyn 2000 varsinaisesta kaivausalueesta jäi 1750-luvulla asuinkortteliksi muodostetulle alueelle. Sen sijaan valvotun konekaivuun aikana avattu alue oli 1750-luvun jälkeenkin toria.

Vuonna 1799 laadittu kartta perustuu tarkkoihin mittauksiin ja sitä voidaan pitää luotettavana. Samasta kartasta vuonna 1808 laaditun kopion (KA Kaupunkikartat: Uusikaupunki 3/2d) liitteessä on lueteltu tontinomistajat. Vuoden 1846 tulipalon jälkeen H. J. Helenius laati Uudellekaupungille uuden asemakaavan. Tätä karttaa samoin kuin G. T. Chiewitzin seuraavan palon jälkeen vuonna 1856 laatimaa asemakaavaa voidaan pitää tarkkana kaupunkikarttana. (Mökkönen 2001)

Suurvalta-ajalla tutkimusalueen kohdalla asuneista uuskaupunkilaisista ei ole yksityiskohtaisia tietoja. Torin uudelleen järjestelyjen jälkeiseltä ajalta eli 1750-luvun lopulta alkaen asukkaita ja omistusoloja voidaan henkikirjojen avulla seurata varsin tarkasti.

SUUTARIEN KORTTELI (1753-1803)

Uudenkaupungin maistraatti totesi 1753, että suuri ja avara tori oli autio ja ruma, minkä vuoksi osa siitä voitiin antaa tonteiksi. Torin pohjois- ja länsiosaan mitattiin neljä tonttia, minkä jälkeen vain vanhan torin kaakkoisin neljännes jäi torialueeksi (Kaukovalta 1929 s. 32). Torin länsiosan tontit saivat numerot 162, 163 ja 164. Uuden torin pohjoispuolelle mitattiin laaja tontti numero 165.

Vuodesta 1761 alkaen Uudenkaupungin henkikirjat on laadittu tonttinumeroinnin mukaisessa järjestyksessä. Viimeistään tuolloin vanhan torin koilliskulmaan oli asettunut suutarinkisälli Eric Murberg ja hänen vaimonsa Maria. Murberg oli ilmeisesti asettunut tontille jo muutamia vuosia aikaisemmin (ks. KA 7614 s. 307v). Tontin väkimäärä lisääntyi aluksi verkkaisesti. Seppä Johan Grönholm muutti tontille 1760-luvun jälkipuolella.

1700-luvun viimeisellä neljänneksellä torin pohjoispuoliselle tontille kasvoi tiivis käsityöläisasutus. Pääosa tontin asukkaista oli suutareita, enimmillään heitä oli kolme. Myös seppä Grönholm asui paikalla pitkään. Käsityöläisten ohella tontille asettui sotilaiden ja laivamiesten perheitä. Vaikka tontti numero 165 sijaitsi yhdellä kaupungin keskeisimmistä paikoista eli aivan torin laidalla, sillä asui vuoteen 1803 asti pääosin varsin köyhää väkeä.

Suutarien ja käsityöläisten ajalta voidaan olettaa, että tontilla on ollut useita vaatimattomia rakennuksia. Niissä on asuintilojen ohella sijainnut suutarien verstaita sekä luultavasti myös seppä Grönholmin paja.

1761 (KA 7619 s. 491v)

- 1770 (KA 7660 s. 919v) Suutarinkisälli Eric Murberg vaimoineen
- 1780 (KA 7711 s. 999) Suutari Eric Murberg perheineen
Seppä Johan Grönholm perheineen
- 1790 (KA 7846 s. 1096) Suutari Eric Murberg perheineen
Porvari Jonathan Murberg
Suutari David Murbergin leski Brita perheineen
Seppä Johan Grönholm perheineen
Komppaniamatruusi Grönin vaimo Maria lapsineen
Suutari Friman perheineen
- 1800 (KA 7813 s. 864) Suutari Eric Murbergin leski Maria
Suutari Jonathan Murberg perheineen
Seppä Johan Grönholm perheineen
Suutari Friman perheineen
Suutari Gustaf Eklöf perheineen
- 1803 (KA 7834 s. 913) Suutari Eric Murbergin leski Maria perheineen
Entinen seppä Johan Grönholm perheineen
Suutari Frimanin leski Lisa
Suutari Gustaf Eklöf perheineen
- Suutari Jonathan Murbergin leski Sofia perheineen
Sotamies Söderbergin vaimo Stina lapsineen
Entinen seppä Johan Grönholm perheineen
Suutari Frimanin leski Lisa
Suutari Gustaf Eklöf perheineen
Laivamies Mats Ahlholm vaimoineen
Porvari Johan Öhman
Laivamies Sahlman vaimoineen

KULTASEPPIEN AIKA (1804-1831)

Vuonna 1803 tai 1804 kultaseppä Bertil Thorvik osti torin pohjoispuolisen tontin numero 165. Tähän asti paikalla oli asunut kaupungin vähäväkisiä, nyt siihen asettui Uudenkaupungin ehkä arvostetuin käsityöläinen. Bertil Thorvik oli syntynyt 1744, saanut kultasepän opin Turussa ja 1770 asettunut mestarina Uuteenkaupunkiin. Ennen muuttoaan torin laidalle hän asui pitkään kaupungin itäosassa tontilla numero 107. (Borg 1935 s. 309-310.)

Bertil Thorvik valittiin 1797 ylimääräiseksi raatimieheksi. Hän oli jo 1785 ostanut korttelista 165 puutarhan, jonka viereen hän siirtyi vasta parikymmentä vuotta myöhemmin. Puutarhan Thorvik myi jo 1809 kapteenin vapaaherra Carl Gustaf Rehbinderille, mutta osti 1816 puutarhan nykyisen torin luoteiskulmassa sijainneesta korttelista numero 163. Thorvikin kuollessa 1823 tontin numero 165 puutarha oli jälleen siirtynyt hänen nimiinsä.

Bertil Thorvikin kultasepänverstas oli pienehkö, apulaisenaan hänellä oli vain yksi oppipoika. Tontille muuttaessaan Thorvik näyttää rakentaneen suurehkon kaupunkitalon. 1805 hänen rakennuksissaan - lähinnä päärakennuksessa - oli kymmenen isoa ikkunaa.

Bertil Thorvik kuoli 1823, minkä jälkeen hänen leskensä Catharina (Caisa) o. s. Wikström jatkoi verstaan toimintaa aluksi ilmeisesti vuokraton ja sitten myyden sen kultaseppä Jacob Holmbergille. Holmberg sai mestarin oikeudet 1824 ja työskenteli jatkossa apunaan yksi kisälli. Pian tämän jälkeen Holmberg nai itseään lähes 30 vuotta vanhemman leskirouva Thorvikin. (Borg 1935 s. 312-313.) Näihin aikoihin korttelissa asui myös räätäli Joseph Lindqvist perheineen.

Jacob Holmbergin kultasepänverstaan menestys jäi lyhyeksi, sillä epäsäännöllisten elämäntapojensa vuoksi hänet asetettiin 1830 holhouksen alaiseksi. Saman kohtalon koki epäsäännöllisten elämäntapojensa ja riitaisuutensa vuoksi hänen vaimonsa Catharina. Seuraavana vuonna Holmberg myi tontin 1050 hopearuplalla kauppias I. W. Ramsellille. Holmberg pidätti vaimolleen oikeuden asua yhdessä huoneessa ja viljellä pientä osaa tonttiin kuuluvasta puutarhasta. Kaksi vuotta myöhemmin Jacob Holmberg hukutti itsensä, Catharina Holmberg kuoli puolestaan 84-vuoden iässä vuonna 1854.

1804 (KA 7840 s. 910)

Kultaseppä Bertil Thorvik perheineen

1810 (KA: LT 2 s. 903)

Raatimies, kultaseppä Bertil Thorvik perheineen

1820 (KA: LT 12 s. 1085)

Raatimies, kultaseppä Bertil Thorvik perheineen

1825 (KA: LT 17 s. 1188)

Raatimies Thorvikin leski Caisa Thorvik perheineen

Kulta- ja hopeatyöntekijä Jacob Holmberg

Räätäli Joseph Lindqvist vaimoineen

1830 (KA: LT 22 s. 1326)

Kultaseppä Jacob Holmberg perheineen

Vapaaherratar A. Rehbinder perheineen

Perämies Joakim Harloff

Perämies Gustaf Randelin

KAUPPIAS JA VARAKONSULI RAMSELLIN TONTTI (1831-1855)

Kauppias Isac Wilhelm Ramsell osti torin pohjoispuolisen tontin vuonna 1831. Ramsell oli Uudenkaupungin menestyksekkäimpiä kauppiaita ja laivanvarustajia. Vähitellen hänestä tuli kaupungin rikkain mies. Menestys toi mukanaan arvovaltaa: 1840-luvun alussa hänestä tuli Ruotsin ja Norjan varakonsuli sekä noin 1860 myös Tanskan varakonsuli. Vuosien varrella Ramsellin kauppahuone kasvoi. Ramsellin talouteen kuului 1840-luvulta lähtien oma perheen ja palveluskunnan ohella kirjanpitäjä ja puotiapulaisia. Enimmillään väkeä oli noin 20 henkeä.

Lukuisten muiden uuskaupunkilaisten tavoin Isac Wilhelm Ramsell otti vuonna 1847 eli vain muutama kuukausi kaupungin suuren tulipalon jälkeen korttelissa numero 165 sijaitseville rakennuksilleen palovakuutuksen (KA: TARMO Uusikaupunki kansio 297 nr. 2456). Palovakuutusasiakirjoissa kuvataan yksityiskohtaisesti Ramsellin tontti ja sillä olevat rakennukset. Tontin 106½:n kyynärän (= 63 m) pituinen eteläsivu rajautui toriin, 92 kyynärän (= 55 m) pituinen itäsivu Koulukatuun, 111 kyynärän (= 66 m) pituinen pohjoissivu Yliseen pitkäkatuun ja 91 kyynärän (=54 m) pituinen länsisivu tonttiin numero 164. Tontilla oli kolme yksikerroksista puurakennusta, iso puutarha ja kaksi kaivoa. Tontin rajoja kiersi lauta-aita, josta osa seisoi noin kyynärän (= 60 cm) korkuisella kivijalalla. Aidassa oli yksi iso sisäänajoportti ja kaksi pienempää porttia.

Tontin kaakkoisosassa sijainneen päärakennuksen pitkäsiivu rajautui toriin, itäpäätty Koulukujaan. Päärakennus oli vuodelta 1840. Se oli $64\frac{1}{2}$ kyynärää (= 38 m) pitkä, 18 kyynärää (= 11 m) leveä ja 17 kyynärää (= 10 m) korkea. Ulkoseinissä oli vuorilaudoitus ja vuosina 1845 ja 1846 ne oli maalattu öljyvärillä. Rakennuksessa oli 14 huonetta: 2 eteistä, 1 tambuuri, 2 salia, 8 kamaria ja kauppapuoti. Talossa oli 12 kaakeliuunია ja niiden lisäksi keittiössä liesi. Uunit oli upotettu nisheihin. Kaakeliuuneista 7 oli hienoja ns. fajanssiuuneja, 5 puolestaan tavallisia lasitetuista kaakeleista muurattuja uuneja. Keittiön liettä kattoi suuri valurautainen kansi. Punamullalla maalatussa vesikatossa oli kaksinkertainen laudoitus ja välissä tuohikerros. Kattoa kiersivät rautaiset räystäskourut, joista vesi johdettiin neljää tinatusta pellistä tehtyä syöksytorvea pitkin alas. Rakennus seisoι $2\frac{1}{2}$ - $3\frac{1}{2}$ kyynärää (= $1\frac{1}{2}$ - 2 m) korkealla kivijalalla, jonka ulkopinta oli rapattu.

Päärakennuksessa oli 21 isoa ikkunaa, jotka olivat kooltaan $3\frac{1}{4} \times 2\frac{1}{2}$ kyynärää (= $2 \times 1,5$ m) ja tambuurissa 2 puoli-ikkunaa. Lisäksi vintillä oli 2 puolikaarenmuotoista ja 8 tavallista ikkunaa. Kuisteja oli kaksi: toinen oli pylväin koristeltu ja johti konsulin asuintiloihin, toinen vaatimattomampi lautarakenteinen vei puolestaan puotiin.

Palovakuutuksesta selviää paljon tietoja rakennuksen sisustuksesta. Talossa oli 5 isoa, yläosastaan värillisillä laseilla koristettua ovea, joissa oli. ns. deux-buttons-kahvat. Toisen salin ja kahden kamarin katossa oli kipsistä muovattu koristelu. Kuudessa huoneessa oli tavalliset tapetit ja yhdessä ns. ranskalaiset tapetit.

Konsuli Ramsellin pihassa oli v. 1835-1836 rakennettu isohko L-muotoinen puurakennus. Sen toinen pitkäsiivu oli Ylistä pitkäkatua vasten, toinen siivu kääntyi puolestaan keskelle tonttia. Kadun vastainen siivu oli 48 kyynärää (= 28,5 m) ja länsisiipi 46 kyynärää (= 27 m) pitkä. Talon rungon leveys oli $10\frac{1}{2}$ kyynärää (= 6 m). Rakennus oli suojattu punamullalla ja se seisoι puolen kyynärän (= 30 cm) korkuisella kivijalalla. Tässä rakennuksessa oli yhteensä 11 huonetta: 2 eteistä, sali, 2 kamaria, leivintupa, pesutupa, puukellari, talli, navetta sekä vaunuliiteri. Rakennuksen alla oli harmaakivestä muurattu holvattu kellari, jonne pääsi kivistä rakennettuja portaita pitkin. Muista yksityiskohdista voidaan mainita 4 kaakeliuunია ja 8 ikkunaa.

Konsuli Ramsellin pihan itälaidalla oli vielä kolmas puurakennus. Tämä $32\frac{1}{2}$ kyynärää (= 19 m) pitkä ja $11\frac{1}{2}$ (= 7 m) leveä puurakennus oli valmistunut v. 1838. Se seisoι $\frac{1}{2}$ - $1\frac{1}{2}$ kyynärän (= 30-90 cm) korkuisella kivijalalla. Talossa oli puuliiteri sekä kaksi isoa makasiinia.

Palon alta ja sen jälkeen Ramsellin päärakennuksesta saatiin pelastettua 2500 tiiltä, 6 paria deux-buttons-ovia, 3 muuta ovea, 10 isoa ja kaksi pientä ikkunaa puitteineen, 102 laatikkoa puodista, keittiön lieden valurautakansi sekä rauta- ja kupariromua. Kaikkien kolmen rakennuksen kivijalka oli rapautunut ja vaurioitunut palossa. Piharakennuksen kellari oli käyttökelpoinen, mutta vaurioitunut niin että sen arvon katsottiin puolittuneen.

1835 (KA: LT 27)

Kauppias Isac Wilhelm Ramsell perheineen

1840 (KA: LT 32 s. 1550)

Kauppias I. W. Ramsell perheineen

Kultasepänleski Caisa Holmberg

Palovartijanleski Regina Grönlund

1850 (KA: LT 42 s. 1472)

Varakonsuli, kauppias I. W. Ramsell perheineen
Kultasepänleski Caisa Holmberg
Palovartijanleski Regina Grönlund

1855 (KA: LT 47 s. 1546)

Varakonsuli, kauppias I. W. Ramsell perheineen

UUDENKAUPUNGIN TORIN YMPÄRISTÖ VUONNA 1855

Uudenkaupungin torin ympäristö ennen vuoden 1855 paloa oli hyvin avara. Keskellä toria oli kaksikerroksinen puinen raatihuone. Muut toria ympäröivät rakennukset olivat yksikerroksisia. Monet tonteista olivat avoimia ja niissä oli suuria puutarhoja. Useimmat kaupungin varakkaimmista porvareista asuivat toria ympäröivissä kortteleissa. Vaikka Udestakaupungista ei ole vuotta 1855 varhaisempaa karttaa, josta näkyisi kortteleiden rakennusjärjestys on se Torin ympäristön osalta rekonstruoitavissa aivan paloa edeltävältä ajalta. (Tiedot perustuvat Uudenkaupungin karttaan vuodelta 1846 sekä Kansallisarkistossa sijaitsevaan vakuusyhtiö Tarmon lakkautettujen palovakuutusten arkistoon, jossa on kunkin vakuutusnottajan tontin rakennusten kuvaukset sekä tontin pohjakaava. Viittaukset ovat palovakuutusten numeroihin.)

Torin ympäristön ja mm. torin pohjoispuolisen Torikorttelin tonttien numerointia ja tonttijärjestystä muutettiin vuoden 1850 tienoilla. Varakonsuli Ramsellin tontin kohdalla muutos tarkoitti vain uutta numeroa: 165:n sijaan tontin numeroksi tuli 2. Sen länsipuolella oli aiemmin kolme tonttia, jotka nyt yhdistettiin. Uusi tontti sai numerokseen 1.

Torikortteli oli avara, siinä oli vain viisi rakennusta. Kauppias Ramsellin suuri asuintalo ja siinä oleva puoti sijaitsivat tontin numero 2 kaakkoiskulmassa siten että rakennuksen pitkä sivu oli toria vasten. Tontin koillisosassa oli kaksi muuta rakennusta. Tohtori Lundeniuksen iso v. 1853 rakennettu asuintalo vastaanottoineen sijaitsi tontin numero 1 lounaiskulmassa. Tontin koilliskulmassa oli yksi ulkorakennus, tontin länsireunalla ollut toinen ulkorakennus tuomittiin purettavaksi palovakuutusta otettaessa. Ramsellin tontin koko länsipuolisko oli puutarhana kuin myös lähes puolet tohtori Lundeniuksen tontista. (No 2456, 3488) Torikorttelin lounaiskulmassa oli raatihuoneen tontti. Kaksikerroksinen raatihuone, joka sijaitsi tämän tontin itäosassa, hallitsi kaupunkikuvaa, sillä kaikki lähiympäristön asuintalot olivat vain yksikerroksisia.

Torin länsipuolella Ölkynkorttelissa oli torinvastaisella kadunvarrella muutama pienehkö puutalo. Torin itäpuolella vuonna 1846 palaneessa Käkälän korttelissa sijaitsi toria vasten kauppias J. F. Malmlundin tontti (Käkölä 1). Sen torinvastaisella sivulla Koulukadun varrella seisoivat kauppiaan v. 1848 rakennuttama 15-huoneinen asuinrakennus puoteineen. Sen alla oli peräti neljä kellaria, joista kolmessa oli tiiliholvaus. Tontin koko itäosaa kiersi suuri U-muotoinen ulkorakennus. Malmlundin tontin pohjoispuolella, vastapäätä varakonsuli Ramsellin tonttia sijaitsi apteekkari N. W. Ljungmanin tontti (Käkölä 1). Myös Ljungman oli menettänyt talonsa vuoden 1846 palossa. Uusi v. 1848 rakennettu 14-huoneinen päärakennus sijaitsi Koulukadun varrella aivan tontin lounaiskulmassa. Tontilla oli lisäksi kaksi samana vuonna pystytettyä ulkorakennusta. (No 2757, 2828)

Torin eteläpuolella sijaitsi Vaasaporin kortteli. Sen itäpuoliskossa oli pormestari P. G. Randelinin tontti (no 161). Pormestarin 11-huoneinen asuinrakennus sijaitsi tontin koilliskulmassa. Etelämpänä eli lähempänä merta Koulukadun varrella sijaitsi isohko ulkorakennus, jonka alla oli kaksi kellaria. Tontin länsilaitaa reunusti pitkä ulkorakennus. Tontin rakennetun osan eteläpuolella oli suuri puutarha. Vaasaporin kortteli oli jaettu siten, että Randelinin tontin länsipuolella oli toinen tontti. Keskellä tontin pohjoisreunaa - toria vasten - oli asuinrakennus. (No 2033)

Torikorttelin pohjoispuolella oli Leijströmin kortteli. Sen eteläreunassa eli Ylisen pitkäkadun varrella oli useita pienehköjä asuintaloja. Korttelin pohjoisosassa, osin nykyisen kirkon alla oli vielä tuolloin peltoa.

3 KENTTÄTYÖMENETELMÄT

Uudenkaupungin Torin kaivaus oli jatkoa FK Kaisa Lehtosen tekemälle konekaivuun arkeologiselle valvonnalle. Varsinaiseksi kaivausalueeksi rajattiin suunnitellun rakennusalueen pohjoisin kolmannes. Muualla maakerrokset oli jo konekaivuun aikana poistettu aina puhtaaseen pohjamaahan asti, minkä vuoksi tällä alueella tyydyttiin ainoastaan profiilien dokumentoimiseen valokuvaamalla ja piirtämällä siellä, missä se oli mahdollista.

Pääosasta kaivausaluetta oli pintamaakerrokset poistettu koneellisesti, vain itä- ja länsireunoissa oli metrin levyiset kaistaleet, joissa kaivaminen voitiin aloittaa vuoden 1855 tulipalon raivauskerrosten yläpuolisista maakerroksista. Koko kaivausaluetta peitti kaivinkoneen jäljiltä syntynyt sekoittunut kerros.

Uudenkaupungin kaupungin tekninen toimisto sijoitti Tapani Heikkilän johdolla tutkimusalueen kaupungin omaan koordinaatistoon ja korkeusjärjestelmään. Koordinaatisto merkittiin kaivausalueen reunoille ($X = 6743478-6743487$, $Y = 1522530-1522541$ Uki). Tiilirakennelman (R1) luoteiskulmassa olevan porraskiven kulma valittiin kiintopisteeksi (4.38 m mpy Uki eli noin 3,90 m mpy/N60). Kaivauksilla käytettiin Uudenkaupungin kaupungin omaa koordinaatistoa ja korkeusjärjestelmää.

Tutkimuksissa keskityttiin aluksi lasitehtaan uuniksi oletetun tiilirakennelman (R1) ja sen ympärillä olleiden muiden rakenteiden paljastamiseen ja rajaamiseen. Numeroituja rakenteita paljastui kaikkiaan viisi ja ne saivat R-tunnuksen ja juoksevan numeron (R1-5). Kustakin rakenteesta täytettiin kentällä oma rakennelomake. Kivirakenteita ei poistettu, kuten ei myöskään kaivausalueen pohjoisosassa ollutta puutasoa (R3).

Kaivauksissa sovellettiin ns. yksikkökaivausmenetelmää eli maakerrokset tutkittiin ja poistettiin yhtenäisinä yksikköinä. Ne numeroitiin Y-tunnuksella ja juoksevalla numerolla (Y1-18). Kustakin yksiköstä täytettiin oma yksikkölomake. Profiileissa erotetuille löydöillä maakerroksille ei annettu omia yksikkönumeroita.

Kenttätyövaiheessa talletettiin kaikki löydöt ja luut yksiköittäin. Tärkeimmät löydöt ja löytökokonaisuudet talletettiin lisäksi koordinaattiruutujen (1 x 1 m) tarkkuudella. Jälkityövaiheessa luut sekä suuri osa löydöistä poistettiin sen jälkeen, kun niistä oli laadittu erillinen luettelo.

Tutkimuksellisesti mielenkiintoisimmista maakerroksista otettiin lisäksi yhteensä neljä maanäytettä, jotka dosentti Terttu Lempiäinen on analysoinut..

4 KAIVAUSALUEEN ETELÄPUOLISEN KAIVANNON DOKUMENTOINTI

Kaivausalueen eteläpuolella olevasta grilliravintolan perustuksia varten kaivetusta kuopasta dokumentoitiin profiilien säilyneet osat piirtämällä ja valokuvaamalla. Paikalla oli sijainnut syksyllä 2000 purettu, vuonna 1972 valmistunut huoltorakennus. Sen perustukset olivat tuhonneet pääosan paikalla sijainneesta muinaisjäännöksestä. Osassa kaivannon profiileja oli kuitenkin säilynyt vanhoja kaupunkikerroksia. Osa profiileista oli pahoin sortunut, osan päällä paljon vastakaivettua maata ja

osassa modernit kaivannot olivat tuhonneet vanhat kulttuurikerrokset, minkä vuoksi vain osa profiileista voitiin dokumentoida.

ITÄPROFIILI

Itäprofiilia saatiin dokumentoitua neljän metrin pituudelta eli pisteiden 43467,7/22542,7 ja 43471,9/22542,2 (Uki) välinen matka. Dokumentoidun kohdan pohjoispuolella oli putkikaivanto, eteläpuolella profiili jäi suuren maakasan alle. Tutkitun profiilin eteläpuoliskossa oli sortuma.

Koko matkalla erottuu alimpana hienosta hiekasta koostuva pohjamaa ja sen päällä noin 15-25 paksu harmaaksi värjäätynyt hiekkakerros. Kerrosten väli ei vaihetu luonnollisesti vaan muodostaa paikoin loivan sahanteräkuvion. Kyseessä lienee vanha peltokerros, jonka pinta on tasolla noin 4,00 m mpy. Maa nousee Uudenkaupungin alueella noin 60 cm sadassa vuodessa, joten pellon pinta on vuoden 1600 aikaan ollut vain noin 1,5 m mpy korkeudella. - Pohjasavi on tutkimusalueella noin korkeudella 3 m mpy.

Tutkitun profiilin pohjoispäässä oli noin metrin matkalla kivijalaksi tulkitun rakenteen jäännöksiä. Kyse oli halkaisijaltaan 15-40 cm suuruisista kivistä, jotka on upotettu niiden alla ja vieressä sijaitsevaan likaiseen hiekkakerrokseen. Osa kivistä oli pudonnut, mutta niiden jättämät painaumat näkyivät yhä profiilissa. Kiviä varten tehtyyn kaivantoon on pohjustukseksi levitetty vaaleata hiekkaa. Kivien päällä oli ohut likaisen hiekan kerros. Kun rakennus on jätetty pois käytöstä sekä sen perustus että ulkopuolinen alue on tasattu levittämällä paikalle ohut (2-4 cm paksuinen) kerros keltaista hiekkaa. Sen päällä on puolestaan 5-10 cm paksuinen karkeasta hiekasta koostuva tasoituskerros.

Profiilissa erottui ylimpänä nykyisen torin pohjustukseksi tuotu karkea hiekka- ja sorakerros sekä sen alla savensekainen hiekkakerros. Tässä savensekaisessa kerroksessa erottui paikoin orgaanisesta aineesta koostuva ohut raita, mahdollinen torinpinta.

ETELÄPROFIILI

Eteläprofiilia saatiin dokumentoitua kuuden metrin pituudelta eli pisteiden 43457,2/22542,8 ja 43456,3/22536,3 (Uki) välinen seinämä. Dokumentoidun kohdan itäpuolella oli putkikaivanto, länsipuolella profiili jäi suuren maakasan alle.

Koko matkalla erottui alimpana hienosta hiekasta koostuva pohjamaa ja sen päällä noin 15-25 paksu harmaaksi värjäätynyt hiekkakerros. Kerrosten väli ei vaihetu luonnollisesti vaan muodostaa sahanteräkuvion. Kyseessä lienee vanha peltokerros, jonka pinta on tasolla noin 4,00 m mpy. Noin 1 metrin päässä dokumentoidun profiilin itäpäästä peltokerroksen leikkasi noin 15 syvä kaivanto, jossa oli runsaasti juuria. Se tulkittiin etelä-pohjois-suuntaiseksi, merta kohti laskevaksi ojaksi. Kyseessä lienee kaupunkiaikaa edeltävä sarkaoja.

Noin kaksi metriä tutkitun profiilin itäpäästä oli noin 15 x 30 cm suuruinen kivi ja sen vieressä kohta, josta oli pudonnut toinen vastaavanlainen kivi. Molempien kivien alle oli levitetty ohut kerros vaaleata hiekkaa, johon kivet oli upotettu. Kivien länsipuolella oli ns. peltokerroksen päällä 5-10 cm paksu kerros tummaksi värjäätynyttä likaista hiekkaa, kivien itäpuolella vastaava kerros oli noin 10-20 cm paksuinen ja peitti alleen mm. edellä kuvatun ojan. Rakennus on selvästi sijainnut kivien kivijalan itäpuolella. Edellä kuvatun tumman hiekkakerroksen päällä oli 5-10 cm paksu tiilensekainen palokerros. Se oli peitetty noin 5 cm paksulla karkealla hiekkakerroksella, jonka tarkoitus lienee ollut tasoittaa torialueen pintaa. Tutkitun profiilin keskikohdin oli kaivettu ojalinja tähän karkean hiekan kerrokseen,

mahdollisesti aina sen alla olevaan palokerrokseen asti. Karkean hiekan päällä oli 10-20 cm paksu palokerros. Sen päällä oli torin pohjustamiseksi levitetty noin 20 cm paksu sora- ja hiekkakerros.

Eteläprofiilin peltokerros ajoittuu kaupunkia edeltävään aikaan. Kivijalka ja palokerros kuuluvat varhaisimpaan kaupunkiaikaan eli noin vuosien 1617 ja 1660 välille. Tällöin kaupungin asemakaavaa ei vielä ollut reguloitu ja vanhan karttamateriaalin perusteella paikalla on ollut asuinkortteli. Rakennus on palanut, mutta paloa ei voida yhdistää Uudenkaupungin tunnettuihin kaupunkipaloihin. Kyseessä lienee yksittäisen talon hävittänyt palo. Tämän jälkeen toria on tasoitettu hiekkakerroksin. Niiden päällä oleva palokerros ajoittuu heinäkuuhun 1855, jolloin pääosa Torin ympäristön kortteleista tuhoutui.

LÄNSIPROFIILI

Länsiprofiilia voitiin dokumentoida kahdeksan metrin matkalta, mutta tästä noin kaksi metriä oli tuhoutunut. Se oli kaivettu koneella pois.

Kuten muuallakin puhdas pohjamaa on hienoa hiekkaa. Sen päällä on 15-20 cm paksu värjäntynyt hiekkakerros, joka tulkittiin peltokerrokseksi. Kerroksen alaosaan "sahanteräkuvio" oli loivempi kuin eteläprofiilissa. Peltokerroksen pinta on noin tasolla 4,00 m mpy. Sen päällä oli 15-20 cm paksu tummaksi värjäntynyt likainen, osin noensekainen hiekkakerros. Tutkitun profiilin eteläosassa tämän kerroksen jakoi kahtia ohut, noin 2-5 cm paksuinen vaalean hiekan kerros. Tumman hiekan päällä oli noin 10 cm paksuinen hiekkakerros ja sen yläpuolella 15-20 cm paksu palokerros. Palokerroksesta löytyi samaa esineistöä kuin kaivauksissa tutkitun tiilirakenteen sisältä ja ympäristöstä. Kyseessä on vuoden 1855 palokerros. Sen päällä oli torin pohjustukseksi tuotua karkeata hiekkaa ja soraa. Tutkitun profiilin eteläosassa oli sähkökaapelikaivannon aiheuttama häiriö.

Länsiprofiilin eteläpäästä saatiin lisäksi valokuvattua noin kahden metrin levyinen kaistale (Dia 124639:16). Kaistale jätettiin piirtämättä, koska se oli uudisrakennuksen perustusten paalutuksen vuoksi lohjennut paikaltaan. Tämän profiilikaistaleen kerrokset muistuttavat yllä kuvattua, mutta peltokerroksen päällä olevasta tummasta hiekasta erottuu useampia kerroksia. Ne saattavat johtua siitä, että tähän torin osaan on 1700-luvulla ja 1800-luvun alussa tuotu useampia hiekkakerroksia kuin torin reunoille.

5 YKSIKÖT JA RAKENTEET

Kaivauksilla dokumentoitiin yhteensä 18 yksikköä eli erillistä, eri aikana tai eri tavalla muotoutunutta maakerrosta tai kaivantoa. Yksiköiden ohella kaivausalueen itä- ja länsiprofiileista erotettiin yhtenäisiä erillisiä maakerroksia. Nämä kerrokset olivat löydöttömiä.

Kaivausalueen pintamaakerrokset poistettiin jo valvotun koneellisen kaivuun aikana. Ylimpiä eli nuorimpia kerroksia ei siten ole tutkittu kuin kahdella ohuella kaistaleella, joista toinen oli kaivausalueen itä- ja toinen länsireunassa. Näillä alueilla nykyisen asfaltin alla oli useita hiekkakerroksia ja niiden alla vuoden 1855 tulipalokerros ja tulipalon raivauskerros (Y1, Y12, Y17).

Kaivausalueen keskellä oli keltaisilla ns. hollantilaisilla tiilillä vuoratun kellarihuoneen perustus (R1). Se kuului varakonsuli Ramsellin vuonna 1840 valmistuneeseen rakennukseen. Kellarihuoneen eteläseinä yhtyi rakennuksen eteläseinä eli torinpuoleisen pitkän sivun kivijalkaan (R4). Kivijalan eteläpuolella oli palokerroksen alla ja osin siihen sekoittuneena laastinsekainen kerros (Y2, Y3, Y4). Tämä laasti oli peräisin kivijalan ulkopinnan rappauksesta.

Tiilivuoratun kellaritilan länsipäädyssä, sen pohjoisosassa on ollut sisäänkäynti, josta oli jäljellä voimakkaasti hioutunut porraskivi. Kellarirakennelman pohjoispuolella oli hajanaisen puiden ja puuesineiden (mm. tynnyrinpohjien) muodostama taso (R3), toinen vielä hajanaisempi puutaso oli kellarin länsipuolella (R5). Näiden puutasojen välissä, kaivausalueen luoteiskulmassa oli suurista lohkoituista kivistä koostuva kulmikas rakenne, joka on tulkittu varakonsuli Ramsellin talossa olleen kaakeliuuniryhmän perustaksi (R2). Kellarirakennelman länsipäädyn eteläpuoliskon ulkopuolella oli tumma mullan sekainen hiekkakerros, jossa oli runsaasti suurehkoja luita (Y18).

Kaivausalueen länsiosassa puutason (R5) alla ja kivirakenteiden (R2, R4) välissä voitiin kiinteitä rakenteita purkamatta kaivaa aina puhtaaseen pohjamaahan asti. Hajanaisen puurakenteen alla oli ohut hiekkakerros (Y16) ja sen alla pohjoiseen eli kaakeliuuninperustuksia kohden paksuneva tiivis täytesavikerros (Y14), joka liittyy Ramsellin talon pohjustuksiin. Savikerros saattaa liittyä myös johon paikalla aiemmin eli 1700-luvun lopussa tai 1800-luvun alussa sijainneeseen rakennukseen. Saven alla oli löydötön hiekka- ja silttikerros (Y13), joka peitti 2-15 cm paksun kostean orgaanisen kerroksen (Y8). Tämä alin, nykyisin noin 4 m mpy tasolla ollut kerros on syntynyt 1600-luvulla. Kerroksessa oli hajanaisia löytöjä, jotka ajoittuvat 1600-luvulle, osa lähinnä 1600-luvun alkupuolelle. Sama hiekka- ja silttikerros jatkui tiilivuoratun kellarin ala- ja sisäpuolelle, mutta täällä 1600-luvun kerros (Y8) oli löydötön. Kellarirakennelman pohjoispuolisen puutason (R3) alle tehdyssä koekuopassa esiintyivät samat kerrokset. Myöskään täältä ei tullut löytöjä.

Varakonsuli Ramsellin talon eteläseinän kivijalan (R4) eteläpuolella, noin metrin päässä oli noin 80 cm leveä suurilla kivillä täytetty kaivanto (Y15), joka tulkittiin rakennuksen ulkopuolelle kaivetuksi salaojaksi. Valvotussa konekaivuussa poistettujen maakerrosten puuttumisen ohella tämän salaojan hahmottamista haittasi sen päällä sijainnut lähes saman suuntainen moderni kaapelikaivanto. Salaojakaivanto ajoittuu 1800-luvun alkupuolelle, todennäköisesti vuoden 1840 rakennustöihin. Oja kulkee torin ja sen pohjoispuolisen tontin rajaa pitkin ja samalla paikalla on ollut vanhempi avo-oja, jonka jäänteitä paljastui kaivauksen itäprofiilista (Y10). Tämä oja liittyy mahdollisesti vuoden 1753 jälkeen tapahtuneeseen torin pohjoisosan erottamiseen asuintonteiksi. Ojasta löytyneet harvat esineet ajoittuvat kuitenkin 1600-luvulle, osa 1680-luvulle. Paikalla on siten saattanut sijaita aiemminkin oja.

Torin ja sen pohjoispuolisen tontin rajalla sijainnut ensin oja (Y10) ja sittemmin kivillä täytetty salaoja (Y15). Tämän linjan ja sen pohjoispuolella olevan kivijalan (R4) välissä oli säilynyt ohut varakonsuli Ramsellin talon rakentamista edeltävä kulttuurikerros (Y5,6,7). Tämä kerros oli sekoittunut siten, että siinä oli löytöjä 1600-luvun lopulta aina varakonsuli Ramsellin ajan alkuun eli 1830-luvulle asti. Eniten löytöjä oli 1700-luvun lopulta ja 1800-luvun alusta. Tämän yksikön alla jatkuivat ohuina kerroksina aiemmin esitellyt yksiköt Y13 ja Y8.

Tontin ja torin rajalla olleen kaivannon (Y15) eteläpuoleinen osa tutkimusaluetta oli pääosin tuhoutunut jo konekaivuun yhteydessä. Lisäksi tämän alueen itäosan kautta jouduttiin sekä kuljettamaan kaivauksilla kertynyt irtonainen maa-aines että juoksuttamaan tutkimusalueelle valunut vesi. Länsiosassa kaivannon (Y15) eteläpuolista aluetta oli puolestaan ylimpänä vuoden 1855 palokerros (Y1) ja sen alla täyte- ja tasoitushiekkakerros (Y9). Tässä kerroksessa 10-50 cm etäisyydellä kaivannosta (Y15) oli luonnonkivistä ladottu kivirivi (R6), jonka perustuksista löytyi 1830-50-luvuille ajoittuva karahvin tai tuopin pohjapala. Kyseessä on mahdollisesti varakonsuli Ramsellin tonttia torista erottaneen aidan perustus tai torin laitaan liittynyt tarkoitukseltaan tuntemattomaksi jäänyt rakenne. Tasoitushiekkakerroksen (Y9) alla oli 1700-luvulta 1800-luvun alkupuolelle ajoittuva sekoittunut kulttuurikerros (Y7). Sen alla jatkuivat ohuina kerroksina edellä esitellyt kaivausalueen muissakin osissa havaitut yksiköt (Y13, Y8).

Kaikkialla tutkimusalueella sadevesi ja nouseva pohjavesi vaikeuttivat ja osin estivät syvimmälle ulottuvien yksiköiden (mm. Y8, Y15) tutkimista.

6 ESINELÖYDÖT

Kaikki esinelöydöt ja luut talletettiin kenttätyövaiheessa. Löydöt talletettiin yksiköittäin ja eräistä tulkintojen kannalta merkittävistä kohdista yksiköiden sisällä erikseen ruuduittain. Luetteloituja löytöjä (KM 2001025:1-204) on yhteensä 533 kappaletta ja niiden yhteispaino on 7976 g. Vanhimmat löydöt ovat 1600-luvun alkupuolelta. Valtaosa löydöistä on 1800-luvun alkupuolelta ja etenkin vuoden 1855 tulipaloo edeltävältä vuosisadan neljännekseltä, mutta mukana on myös aineistoa 1600- ja 1700-luvuilta.

Jälkityövaiheessa yli kolme neljäsosaa löydöistä karsittiin, mutta myös pois heitetyistä kirjattiin yksikkö, laji, kappalemäärä ja paino ylös. Tärkein karsintaperuste oli 1800-luvun alkupuolen massatavaran poisto. Eniten poistettiin ikkunalasia ja kaakelinpalasia. Eri löytöryhmistä talletettiin vähintään näytteet. Poikkeuksena tästä periaatteesta olivat naulat, joita löytyi lähinnä vain nuorimmista yksiköistä. Koko naula- ja luuaineisto poistettiin. Nauloja oli 276 kpl ja niiden yhteispaino 3426 g. Lisäksi poistettiin vuoden 1855 palokerroksesta löytyneet yksi iso rautarengas ja rautaveitsi, jotka mukaan lukien rautaesineiden yhteispaino oli 4100 g. Muita poistettuja löytöjä oli 1569 kpl ja niiden yhteispaino oli 10163 g. Raudat mukaan lukien poistettuja löytöjä oli siis 1847 kpl ja 14263 g.

Naulojen tavoin koko luuaineisto poistettiin. Lähes kaikki luut olivat 1800-luvun kerroksista. Luita oli 179 kpl ja niiden paino oli 2059 g.

Orgaaninen aines oli 1800-luvun kerroksia lukuun ottamatta huonosti säilynyttä. Vanhimpien maakerrosten yksittäiset luut olivat pitkälle edenneestä maatumisesta johtuen hauraita.

Seuraavassa esitellään materiaaleittain jaoteltuna löytöaineiston pääpiirteet.

RAHAT

Valvotun konekaivuun aikana löytyi tiilivuoratun kellarin (R1) sisältä yksi 1620-luvulle ajoittuva klippinki (:204). Varakonsuli Ramsellin talon eteläpuolisesta kaivannosta (Y15) saatiin talteen 1800-luvulle (1830??) ajoittuva venäläinen kahden kopeekan kolikko. Kaivannon (Y15) ja sen pohjoispuolisen kivijalan (R4) välistä yksi kopeekan kolikko vuodelta 1799 (:75). Yksi mahdollinen huonokuntoinen raha saatiin talteen yksiköstä 17 (:177).

KIVISAVIKERAMIikka

Suurvalta-ajan kerroksista (Y8) talletettiin yksi 1600-luvulle ajoittuvan kannun pala (93), jossa on Westerwaldissa valmistetuille astioille tunnusomainen sinivalkoinen koristelu.

Etenkin 1800-luvun kerroksista on useiden kivisaviastioiden palasia. Pääosa on pullojen, todennäköisesti selteri- eli kivennäisvesipullojen sirpaleita (mm. :116). Muutama yhteensopiva pala on isosta, pulleamahaisesta pullosta, jonka ulkopinnalla on tummanruskea lasitus (:8,174). Nämä palat ovat samasta astiasta. Mukana on myös pala isosuisen ruukun yläosasta (:136). Yhdessä korvallisen pullon tms. kylkipalassa on leima, jossa on "M"-kirjain ja alla teksti "Nu.". Osa kivisaviastioiden palasista on ollut kovassa tulessa (:5).

1800-luvun puoliväliin ajoittuvissa yksiköissä on ohutkylkisten rullaleimakoristeisten kivisaviruukkujen tms. palasia (: 115, 142, 190). Osan massa saattaa olla lähes sintraantunutta punasavea. Vuoden 1855 tulipalon raivauskerroksessa oli myös kahden palaneen kivisavesta tehdyn kannen katkelmia (137).

MAJOLIKA

Alimmista kaupunkikerroksista (Y8) talletettiin kaksi 1600-luvulle, todennäköisesti 1600-luvun alkupuolelle ajoittuvaa majolika-astioiden, todennäköisesti vatiin palasta (:90, 94).

FAJANSSI

Kaivauksilla löytyi yksi todennäköisesti 1700-luvun alkupuolelle, mahdollisesti jopa 1600-luvun lopulle ajoittuva fajanssiastian pala (:81). Nuorimmista maakerroksista löytyi runsaasti fajanssiastioiden palasia. Erityisen paljon joukossa oli vuoden 1855 tulipalossa särkyneiden ja palaneiden lautasten kappaleita, joille oli tunnusomaista reunaa kiertävä sininen aaltoviiva- ja pistekoristelu (:21, 117, 140, 191). Näiden lautasten halkaisija on ollut noin 150 mm. Valtaosa näiden lautasten sirpaleista poistettiin. Löytöjen joukossa oli myös muiden 1800-luvun alkupuolelle ajoittuvien fajanssiastioiden palasia sekä joitain posliinikuppien sirpaleita. Niitä oli mm. tiilivuoratun kellarin sisäpuolella sekä kellarin lattiakerroksissa että vuoden 1855 tulipalon raivauskerroksissa (:118, 139, 141)

PUNASAVIKERAMIikka

Löytöjen joukossa on runsaasti 1600-luvulle ajoittuvien boluskoristeisten punasavivatiin palasia (mm. :98, 100). Saman aikaisista kolmijalkapadoista on joitain profiloituja suurenapaloja (:96) sekä useita jalkoja (:101). Ne ovat pääosin varhaisista kaupunkiajan kerroksista (Y8). Myös muista yksiköistä (Y5, Y6, Y7) on huonosti säilyneitä boluskoristeisten vatiin palasia, mutta ne saattavat olla vasta 1700-luvulta (mm. :47).

Varsinaisen kaivausalueen eteläpuolisen kuopan profiilien alimmista kerroksista löytyi yksittäisiä saviastiainpaloja, jotka ajoittuvat lähinnä 1600-luvulle (193, 194, 195).

1800-luvun kerroksista löytyi vain vähän punasavikeramiikkaa. Yhdestä suuresta, ulkopinnalta tummanruskeaksi ja sisäpinnalta vaaleanruskeaksi lasitetusta lieriömäisestä astiasta on useita paloja (:166), muut löydöt ovat yksittäisiä sirpaleita isoista vadeista (:144, 145) ja muista astioista (mm. :143).

VALKOSAVIKERAMIikka

Löytöjen joukossa on kaksi todennäköisesti 1600-luvulle ajoittuvaa palaa, joiden massa on valkosaven kaltaista, mutta hieman punertavaa (:48, 105). Kyse lienee kuitenkin valkosaviastioista. Kahdessa muussa sirpaleessa on vaaleampi massa. Niistä toisessa on molemmilla pinnoilla vihertävänkeltainen lasitus (:70), toisessa sisäpinnalla tummanruskea lasitus ja ulkopinnalla vaaleampia lasitusroiskeita (:95).

LIITUPIIPUT

Kaivauksissa löytyi joukko liitupiippujen palasia. Pääosa on vaikeasti ajoitettavia varsikatkelmia. Yksi 1600-luvun torikerroksesta talletettu barokinomaisesti koristeltu varsikatkelma voidaan ajoittaa saman vuosisadan puoliväliin (:106). Myös yksi 1700-luvun keskivaiheille ajoittuva palava sydän-aiheinen piipunpesä löytyi tiilivuoratun kellarin (R1) sisäpuolelta (:123). Kolmannessa ajoitettavissa olevassa varressa on epäselvä rullaleimakoristelu, joka ajoittuu noin välille 1725-1800 (:71).

Varakonsuli Ramsellin talon raunioista löytyi joukko Turussa vuosina 1846-1867 toimineen Lindbergin piipputehtaan piippujen pesiä, joissa lukee valmistuspaikka TURKU (:149, 150, 181, 182). Kaikissa pesissä on simpukkamainen muotoilu, mutta osan suuta kiertää tähtinauha, osan puolestaan kasvikäynnös. Lisäksi löytöjen joukossa on ns. merenvahapiipun pesän katkelma 1800-luvulta (:173)

KAAKELIT

Vuoden 1855 palokerroksessa ja sen jälkeisessä raivauserroksessa (Y1, Y12) oli runsaasti uunikaakeleiden palasia. Palat olivat pienehköjä ja osin palaneita. Kaikki palat olivat niin pieniä, ettei kaakeleiden koko ollut mitattavissa. Pääosa paloista on suorakaiteenmuotoisista kaakeleista, osa koristelijoista tai -friiseistä. Osassa kaakeleita oli kohokuvioita (mm. :148). Paloista voitiin erottaa ainakin kahta eri lasitusta: vaalean vihertävänkeltaista sekä valkoista, jossa oli sinistä roiskekoristelua (mm. :147). Roiskekoristelua käytettiin kaakeleissa noin 1750-1850 välisenä aikana. Kaakelin taustalistojen eli rumppien katkelmissa on melkoisesti vaihtelua, joten paloja lienee useista uuneista (:149). Tämä ei ole yllättävä, sillä varakonsuli Ramsellin päärakennuksessa oli 14 kaakeliuunia. Ainakin osa kaakeleista on Nauvossa vuosina 1816-n. 1867 toimineen Fortuna-tehtaan tuotantoa, sillä vuoden 1855 tulipalon jälkeisestä raivauserroksesta löytyi yksi kyseisen tehtaan leima, jossa on kruunukuvio ja sen alla kirjaimet "FOR" (:146). Yksi uunikaakelin katkelma on hyvin kulunut. Se on myös massaltaan muita karkeampi ja lienee niitä vanhempi (:167). Pääosa kaakelinpaloista poistettiin jälkityövaiheessa.

LASIPIKARIT

Löytöjen joukossa on ainakin kolme 1600-luvulle ajoittuvien pikarien palasta. Niistä yksi (:107) on römerin tai remmarin kaltaisesta viinilasista, kaksi muuta ovat erityisesti oluen juontiin käytetyistä korkeista passglaseista (:112, 199). Kaksi ensin mainittua palaa on varhaisista kaupunkikerroksista (Y8, Y10), viimeksi mainittu talletettiin puolestaan valvotun konekaivuun yhteydessä ennen varsinaisia kaivauksia.

Varakonsuli Ramsellin talon kivijalan (R4) eteläpuolelta löytyi kaksi palaa 1700-luvun alkupuolelle ajoittuvan rihlauskoristeisen ryyppylasin alaosasta (:50), 1800-luvun alkupuolelta peräisin oleva ns. vapaamuurarilasin kaltaisen viini-/viinapikarin alaosa (:56) sekä ilmakuplakoristeisen pikarinsäären nuppi (:57). Viime mainittu saattaa myös olla karahvin tai pullon tulpasta. Muutama voimakkaasti profiloitu pikarin säärikatkelma ajoittuu 1830-1850-luvuille (:125, 184). Saman aikainen tai hieman vanhempi pikarin alaosa, jossa sääri on osittain hiottu faseteille löytyi vuoden 1855 tulipalon jälkeisestä raivauserroksesta (:154).

Löytöjen joukossa on useita palasia 1800-luvulle, lähinnä 1840-1850-luvuille ajoittuvien kaiverruksin koristeltujen pikarien, pullojen ja karahvien palasia (mm. :2, 51). Koristeariheista erottuu mm. aikakaudelle tyypillinen tammenlehväkoristelu, jota on monissa sirpaleissa (:58, 168, 185), sekä tähdin koristettu sakkiruutuaihe (:153). Osa tammenlehväkoristeisista paloista on vuoden 1855 palossa tuhoutuneita astioista.

Ramsellin talon kivijalan (R4) eteläpuolelta löytyi muutama 1840-1850-luvuille ajoittuvan tuopin tai karahvin pala (:19, 35, 51, 82). Ne ovat esineistä/esineistä, jonka alaosassa on ollut ajalle tunnusomainen muotissa aikaansaatu pystyrihlaus sekä pohjassa ollut iso tähtikuvio. Yksi paloista (:82) oli kaivannon Y15 eteläpuolella sijainneesta Ramsellin talon suuntaisesta kivirivistä, mahdollisesta lankkuaidan perustuksesta. Osassa paloja on kaiverruskoristelua (:35). Voimakkaasti profiloitu nauhamainen karahvin tai tuopin korva ajoittuu 1800-luvun alkupuolelle tai mahdollisesti 1700-luvun loppuun (:78). Löytöjen joukossa on myös samanaikaisen juomalasin alaosa (:34).

Löytöjen joukossa on myös kaksi kellonlasin katkelmaa (:61, 169).

LASIPULLOT

Yksi kaivauksilta löytynyt kulmikkaan ns. matkalipaspullon pala ajoittunee 1600-luvulle (:53), muu pullolasi on tätä nuorempaa. Ramsellin talon kivijalan eteläpuolelta löytyi mm. 1800-luvun alkupuolelle ajoittuvien värittömien matkalipaspullojen palasia (:23, 26, 45), yksi suupala saattaa olla jo 1700-luvulta (:66). Mukana on myös vihreiden matkalipaspullojen paloja (:33, 63), joista yksi on 1830-1850-luvuille ajoittuvasta matkalipaspullostaa, jonka alaosa on kiertänyt pystysuora rihlauskoristelu (:39). Konekaivuun aikana talletettiin irtolöytönä yksi 1700-luvun jälkipuolelle tai 1800-luvun alkuun ajoittuvan kulmikkaan pullon pala (:198).

Osa talletetuista pullojen palasista on vaikeasti ajoitettavista apteekki- tai lääkepulloista (mm. :40, 52, 77), osa on puolestaan 1700-luvun lopulle tai 1800-luvulle ajoittuvista lieriönmuotoisista pulloista (mm. :3, 27). Yksi värittömästä lasista valmistetun lieriönmuotoisen pullon alaosa ajoittuu 1800-luvun puoliväliin (:36).

Ramsellin talon kivijalan eteläpuolelta, 1700-luvun lopulle tai 1800-luvun alkupuolelle ajoittuvista maakerroksista löytyi useiden rihlamuottiin puhalluksella koristeltujen vihreiden taskumattien palasia (mm. 21, 59, 62, 171). Osassa pohjapaloja on pitkäaikaisesta käytöstä kertova kulumajälki.

Poistettujen löytöjen joukossa oli runsaasti etenkin 1800-luvun alkupuolen lieriönmuotoisten pullojen palasia.

Vuoden 1855 tulipalon kerroksissa oli runsaasti sulaneiden pullojen palasia (:17, 29, 154, 158, 203).

Pulloihin liittyy myös väritöntä lasia oleva hiottu karahvin tulpan alaosa 1800-luvun puolivälistä (:6).

IKKUNALASI

Löytöjen joukossa on huomattavan paljon paksureunaisten ns. vanhemmalla lieriöpuhallusmenetelmällä valmistettujen ikkunalasiin palasia (:7, 19, 73, 129, 155, 186, 200). Massaltaan nämä noin 2 mm paksun tasolasin palat ovat keskenään hyvin erilaisia. Palat ajoittuvat 1600-luvulle. Löytöjen joukossa on myös muutamia saman aikaisia retusoimalla muotoiltujen ruutujen palasia sekä jonkin verran enemmän lasiveitsellä leikattujen ikkunoiden sirpaleita. Pieni osa palasista on rombinmuotoisista tai suorakulmaisista ruuduista ja niissä on selvät lyijypuitteiden jäljet, jotka osoittavat sirpaleiden oleva peräisin suurvalta-aikaisista ikkunoista (mm. :130, 186).

Pääosa 1600-luvulle ajoittuvista ikkunalasiinpalasista (mm. useimmat paksureunaiset palat) on ns. lasimestarinjätettä, eli ruutuja leikatessa syntynyttä jätelasia. Tämän jätteen heterogeenisuus viittaa siihen, että kyseessä on joko paikallisen lasimestarin verstaassa syntynyttä jätettä tai Uudenkaupungin lasitehtaalle raaka-aineeksi hankittua lasia eli ns. pinttiä. Näitä 1600-luvulle ajoittuvia paloja ei ole monta suurvalta-ajan kerrostumista, mutta sen sijaan niitä on paljon useista myöhemmistä hiekankaisista yksiköistä (mm. rakenteen 1 sisäpuolelta, Y11). Tämä viittaa siihen, että tätä jätettä on myöhempinä vuosisatoina kulkeutunut paikalle tuodun hiekan mukana.

Pieni osa ikkunalasista on 1700-luvulta. Sen sijaan 1800-luvulle ajoittuvia ohuen ikkunalasin palasia oli runsaasti. Niistä pääosa poistettiin löytöjen luetteloinnin yhteydessä. Osa paloista oli varakonsuli Ramsellin vuonna 1840 rakennuttamasta päärakennuksesta. Osin sulaneesta, osin vain särkyneestä

tasolasista koostuva löytökeskittymä (:30, 31) ruudussa 480/238 ikkunaheloineen (: 25) on jääne vuoden 1855 tulipalosta.

LASIMASSA

Kaivausalueen läheisyydessä on sijainnut 1681-1685 toiminut Suomen vanhin lasitehdas. Vuoden 1855 tulipalo on ollut niin raivoisa, että sen myötä muodostuneissa kerroksissa (Y1) on runsaasti kuumuudessa sulanutta pullo- ja ikkunalasia, joka muistuttaa erehdyttävästi lasinvalmistuksen yhteydessä syntyvää jätettä. Pääosa talletetusta lasimassasta onkin peräisin heinäkuun 1855 tulipalosta.

Uudenkaupungin lasitehtaaseen voidaan varmuudella liittää ainoastaan yksi lasimassakimpale. Se koostuu vain osittain sulaneesta massasta, jossa erottuvat yhä mm. raaka-aineena käytetyn kvartsihiekan kiteet (:114). Myös konekaivuun valvonnan aikana irtolöytönä talletettu iso kimpale (:202) lienee lasitehtaan sulatusuunissa syntynyttä jätettä.

PII

Kaivauksilla löytyi muutamia piikimpaleita (:110) ja -iskoksia. Osa piistä oli palanut. Piitä on tullut Uuteenkaupunkiin laivojen pohjalastin mukana, mutta sitä on käytetty myös tulentekovälineenä.

KALKKIKIVI

Vuoden 1855 palon kerroksissa oli pieni pyöreän kalkkikiviesineen (aurinkokello?) katkelma, jonka pintaan oli kaiverrettu syviä uria (:18).

Kaivauksilla löytyi sekundäärisistä yhteyksistä mm. varakonsuli Ramsellin talon kivijalasta (R4) muutamia kalkkikiven palasia. Yksi kalkkikivilaatan katkelma (:111) talletettiin 1600-luvun kerroksesta (Y8).

MUITA LÖYTÖJÄ

Talletettujen löytöjen joukossa on yksi kaksipuolisen, yhdestä puusta (tammi?) veistetyn tiheäpiikkisen kamman katkelma (:83). Se ajoittuu löytöyhteytensä mukaan 1700-luvulle tai 1800-luvun alkupuolelle.

Tiilivuoratusta kellarista (R1) talletettiin yksi kohokuvioinen prossi- tai kuparinappi (:134).

RAKENNUSFRAGMENTIT

Tiilivuoratusta kellarista (R1) talletettiin kaksi vaaleata ns. hollantilaista tiiltä (:1,2), jotka olivat kooltaan 45 x 105 x 220 mm ja painoivat noin 1500 g. Lisäksi samasta kellarista talletettiin yksi tavallinen punasavitiili, joka oli kooltaan 45 x 110 x 215 mm ja painoi yli 2000 g. Neljäs tiili talletettiin purku- ja raivausmassasta (Y12). Tämä punasavitiili oli kooltaan 65 x 135 x 265 mm.

Rakennusfragmenteihin voidaan laskea esinelöytöjen joukkoon luetellut kaakelinpalat sekä yksi valkeaksi maalatun seinärappauksen katkelma (:137).

7 TUTKIMUSALUEELLA EROTETUT FAASIT ELI VAIHEET

FAASI 1

KAUPUNKIAIKAA EDELTÄVÄ MÄYHÄLÄN, PIETOLAN JA RUOKOLAN KYLIEN PELTO (1500-1617)

Tämä varhaisin vaihe havaittiin koneella kaivetun alueen itä-, etelä- ja länsiprofiilien alimpana värjäytyneenä kerroksena, jonka alaosan kääntöauran kyntöviillot erottavat puhtaasta pohjahiekasta. Pello on ollut etelään merta kohti viettävässä rinteessä. Pellosta voitiin erottaa yksi oja, joka on ilmeisesti laskenut suoraan kohti merta. Pellon pinta on nykyisin noin tasolla 4 m mpy eli lineaarisen maannousun (60 cm/100 v) mukaan se on ollut vuonna 1600 noin tasolla 1,5 m mpy. Rantaviiva on ollut tällä paikalla 1300-luvun puolivälin tienoilla, minkä jälkeen paikka on vähitellen noussut merestä. Tästä vaiheesta ei ole löytöjä.

FAASI 2

VARHAISIN KAUPUNKIAIKA (1617-1650-LUKU)

TORI JA TORINLAITAKORTTELI

Havaittiin koneella kaivetun alueen itä- ja eteläprofiileista. Molemmissa oli kivijalan katkelma. Ne ovat kuuluneet rakennuksiin, jotka ovat sijainneet kaupungin vanhimman asemakaavavaiheen aikana torin itäpuolisessa korttelissa, aivan korttelin torinvastaisella reunalla. Rakennuksista eteläisempi on tuhoutunut tulipalossa. Varhaisimmalta kaupunkiajalta ei tunneta suuria tulipaloja, joten kyseessä lienee yksittäiseen rakennukseen rajoittunut palo.

Myös varsinaisen kaivausalueen alimman, runsaasti orgaanista ainesta sisältäneen kulttuurikerroksen (Y8) löydöt ajoittuvat 1600-luvulle, etenkin sen alkupuolelle ja puoliväliin.

FAASI 4 (+FAASI 3)

KREIVIN AJALTA VAPAUDEN AJALLE (1650-LUKU-1750-LUKU)

TORI

Koko tutkimusalue jäi 1650-luvulla kaavoitetulle torialueelle. Siihen liittyvä hiekkainen tasoitus- ja täytemaakerros erottui sekä koneella kaivetun alueen profiileissa että varsinaisella kaivausalueella. Orgaanista ainesta sisältänyt kerros (Y8) ulottunee 1600-luvun jälkipuolelle asti. Kaivausalueen eteläosassa kulkeneesta ojasta (Y10) löytyi mm. vuosina 1681-1685 toimineeseen lasitehtaaseen liittyvää jätettä.

FAASI 5

TORI JA SUUTARIEN KORTTELI (NOIN 1760-1804)

Torin pohjois- ja länsiosat kaavoitettiin 1750-luvulla tonteiksi. Tontin ja torin rajalla on viimeistään tässä vaiheessa kulkenut niitä toisistaan erottanut oja. Tämän ojan eteläpuolista kaistaletta lukuun ottamatta kaivausalue kuului tonttiin numero 165, jossa asui 1700-luvun jälkipuoliskolla lähinnä suutareita. Tähän aikaan liittyviä rakenteita ei löytynyt, esineistöä, etenkin viinapullojen palasia kylläkin. Suutarien asuinrakennukset lienevät sijainneet toisaalla samalla tontilla. Tämä vaihe erottui lähinnä värjäytyneinä hiekkakerroksina (Y5, 6, 7).

FAASI 6

TORI JA VARAKKAAN PORVARISTON KORTTELI (1804-1840)

Kultaseppä ja raatimies B. Thorvik osti tontin numero 165 noin vuonna 1804. Tältä ajalta on osittain edellisen vaiheen kanssa sekoittuneita kerrostumia lähinnä kaivausalueen eteläosassa (Y5, 6, 7).

Kultaseppän verstaasit ja asuinrakennus lienevät sijainneet toisaalla saman tontin alueella.

FAASI 7**TORI JA VARAKONSULIN TALO**

Kauppiaa ja varakonsuli Isac Wilhelm Ramsell osti tontin numero 165 vuonna 1831. Vuonna 1840 hän rakennutti tontin etelälaitaan uuden 14-huoneisen päärakennuksen. Tässä yksikerroksisessa puurakennuksessa sijaitsivat myös kauppiaan puotitilat. Kaivauksilla paljastui tähän rakennukseen liittyvän tiilivuoratun kellarin pohja, kivijalkaa ja kaakeliuunien perustuskiveystä sekä rakennuksen perustamiseen liittyviä kerroksia (Y14). Tontin ja torin rajalla sijainneen ojan korvasi nyt kivillä täytetty salaoja. Tämä vaihe päättyi 28. heinäkuuta tapahtuneeseen Uudenkaupungin palossa ja sen jälkeisissä raivaustöissä syntyneeseen paksuun, hiilensekaiseen kerrokseen, joka on peittänyt koko tutkimusalueen.

FAASI 8**NYKYINEN TORI**

Vuoden 1855 tulipalon jälkeen koko Uudenkaupungin Torikortteli kaavoitettiin jälleen toriksi. Kaikkialla tutkimusalueella voitiin vuoden 1855 palokerroksen päältä erottaa torin perustamiseen ja ylläpitoon liittyviä tasoitus- ja täyttöhiekkakerroksia.

8 YHTEENVETO JA TULKINTA

Uudenkaupungin ensimmäiset kaupunkiarkeologiset kaivaukset tehtiin marras-joulukuussa 2000, jolloin kaupungin Torin kaakkoiskulmassa jouduttiin suorittamaan muinaismuistolain edellyttämät pelastuskaivaukset. Rakennustöiden yhteydessä paljastuneen tiilirakennelman epäiltiin aluksi kuuluvan Torin laidalla sijainneeseen Suomen varhaisimpaan vuosina 1681-1685 toimineeseen lasitehtaaseen. Kaivausten edetessä selvisi, että kyseessä on voimakkaassa tulipalossa tuhoutunut myöhempi kellari. Lasitehtaaseen liittyviä löytöjä talletettiin tutkimuksissa kuitenkin pari kappaletta.

Torin arkeologisissa tutkimuksissa paljastui, että paikalla on ennen kaupunkiaikaa sijainnut pelto. Kyseessä on todennäköisesti Mäyhölän, Pietolan ja Ruokolan kylien yhteisestä vainiosta, joka oli raivattu etelää kohden viettävään varhaisen peltoviljelyn kannalta edulliseen rinteeseen. Vuoden 1600 tienoilla pelto on sijainnut noin 1,5 m mpy, joten sitä tuskin on voitu ottaa käyttöön ennen 1500-lukua.

Uusikaupunki perustettiin vuonna 1617. Uuden kaupungin asemakaava oli aluksi epäsäännöllinen, mutta se reguloitiin 1650-luvulla. Tutkimusalueen eteläosassa voitiin profiileista erottaa kahden rakennuksen perustusten jäännöksiä. Ne ajoittuvat 1600-luvun alkupuolelle ja ovat sijainneet torin itäpuolisen korttelin länsilaidalla. Rakennusten perustusten löytyminen varmistaa vanhimman asemakaavan sijoittamisen nykyiseen karttapohjaan. Syksyn 2000 varsinainen kaivausalue sijaitsi puolestaan kaupungin perustamisesta 1700-luvun puoliväliin torin kohdalla. 1600-luvulle ajoittuvia esinelöytöjä ei ole erityisen paljon, mutta ne tarjoavat läpileikkauksen suurvalta-ajan suomalaisille kaupungeille tyypillisestä esineellisestä kulttuurista.

Suurvalta-ajan kerroksista talletettujen löytöjen ohella myös myöhemmistä, aina 1800-luvun puoliväliin asti ajoittuvista kerroksista löytyi huomattava määrä 1600-luvulle ajoittuvaa ikkunalasia, lähinnä lasinleikkuujätettä. On epäselvää ovatko nämä sirpaleet Uudenkaupungin lasitehtaalle hankittua raaka-ainetta vai kaupungissa toimineen lasimestarin verstaassa syntynyttä jätettä. Hyvin vaihtelevasta laadusta johtuen ne tuskin ovat tehtaan omaa tuotantoa. Palat ovat kulkeutuneet täytehiekkan mukana 1700- ja 1800-lukujen kerroksiin.

Uudenkaupungin toria supistettiin 1750-luvulla, jolloin torin koilliskulmaan erotettiin tontti numero 165. Tämän tontin erotti torista aluksi oja, sittemmin kivillä täytetty torin reunassa sijaitsevan asuinrakennuksen ulkopuolella kulkenut salaoja. Tontilla asui 1700-luvun jälkipuolella pääasiassa

suutareita, 1800-luvun alusta lähtien tontilla oli kultasepänverstas. Tämä ei kuitenkaan ole sijainnut kaivausalueen kohdalla.

Kaivauksissa paljastuneet rakenteet kuuluivat pääosin varakonsuli Isac Wilhelm Ramsellin vuonna 1840 rakennuttamaan puiseen yksikerroksiseen asuin- ja liikerakennukseen. Se paloi kaupungin koko luoteisosan tavoin heinäkuussa 1855. Tämän tulipalon jälkeen paikka tasoitettiin ja raivauskerrosten päälle perustettiin kaupungin Torin laajennusalue.

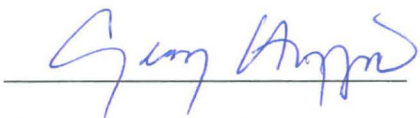
9 LOPPUSANAT

Vuoden 2000 kaupunkikaivaukset olivat laatuaan ensimmäiset Uudessakaupungissa. Ne tarjoavat uutta tietoa kaupungin vaiheista ja hyvää vertailuaineistoa tuleville tutkimuksille. Tehdyt kaivaushavainnot ja talletetut löydöt antavat uutta näkökulmaa kaupungin menneisyyteen.

Uudenkaupungin keskeisin 1600-luvulta periytyvä kaupunkialue on varsin tiiviisti rakennettua. Vielä 1980-luvulla uudisrakentaminen on tuhonnut kaupungin historian selvittämisen kannalta arvokkaita tontteja (mm. Käckin talo). Tähän päivään asti säilyneet vanhimmat kulttuurikerrokset ja rakennusjäänteet ovat muinaismuistolain suojaamia kiinteitä muinaisjäännöksiä, joiden säilyminen tulee jatkossakin turvata tai ne on vähintään tutkittava ja dokumentoitava, jos niihin kajoaminen on välttämätöntä.

Yhdessä syksyllä 2000 tehdyn kaupunkiarkeologisen inventoinnin (Mökkönen 2001) kanssa nyt tehdyt kaivaukset luovat pohjaa Uudenkaupungin kaupunkialueen vanhimmissa osissa tapahtuvan maankäytön ja sen vaatiman arkeologisen valvonnan ja tutkimuksen suunnittelulle.

Helsingissä 28. kesäkuuta 2001

Georg Haggrén, FL

LÄHTEET

ARKISTOLÄHTEET

Kansallisarkisto (KA)

Kaupunkikartat

Uusikaupunki

Keskinäinen vakuutusyhtiö Tarmon arkisto

Lakkautetut ainaispalovakuutukset

Uusikaupunki, kansiot 297-299

Turun ja Porin läänin läänintilit

Henkikirjat 1750-1809

Turun ja Porin läänin henkikirjat 1810-1855

Turun Maakunta-arkisto (TMA)

Uudenkaupungin maistraatin arkisto

Kirjekonseptit 1855-1858

Pöytäkirjat 1854-1856

TUTKIMUSRAPORTIT

Kaisa Lehtonen: Raportti Uudenkaupungin torilla 8.-10.11. ja 14.11.2000 suoritetusta rakennustöiden valvonnasta. Museovirasto, Rakennushistorian osasto. 2000.

Teemu Mökkönen: Uusikaupunki – Nystad. Kaupunkiarkeologinen inventointi. Vaasa- ja suurvalta-ajan kaupunkiarkeologinen inventointiprojekti. Museovirasto, Rakennushistorian osasto. 2001.

KIRJALLISUUS

Tyra Borg: Guld- och silversmeder i Finland. Deras stämplor och arbeten 1373-1873. Tammerfors 1935.

K. A. Cajander: Uudenkaupungin muinaisia I, II. Turku 1889, 1895.

Kyösti Kaukovalta: Uudenkaupungin historia I, II, III. Uusikaupunki 1917, 1929, 1930.

Juhani Kostet: Cartographia urbium Finnicae. Suomen kaupunkien kaupunkikartografia 1600-luvulla ja 1700-luvun alussa. Monumenta Cartographica Septentrionalia 1. 1995.

KARTTALUETTELO

- 1 Yleiskartta. Mk 1:500
- 2 Rakenteet 1, 2, 3, 4, 5
- 3 Rakenteet 2, 5
- 4 Rakenne 1, itälaajennus
- 5 Rakenne 1 itäpuoli
- 6 Laastialue, yksikkö 2
- 7 Yksiköt 3 ja 4
- 8 Itäprofiili
- 9 Itäprofiili
- 10 Eteläprofiili
- 11 Länsiprofiili
- 12 Länsiprofiili

UUSIKAUPUNKI, TORI 2000**Mustavalkonegatiivit**

Negatiivikoko: 24 x 36

Kuvaaja: Kaisa Lehtonen

LIITE 2

NRO	KOHDE	SUUNTA	PVM
124640:1	Työkuva	koillisesta	21.11.
124640:2	Rakenteen 1 itäpäätyä	etelästä	23.11.
124640:3	Rakenteen 1 itäpäätyä, kaapelia	pohjoisesta	23.11.
124640:4	Rakenteen 1 itäpäätyä, kaapelia	luoteesta	23.11.
124640:5	Rakenteen 1 sortunutta itäpäätyä	kaakosta	23.11.
124640:6	Rakenteen 1 itäpäätyä, kaapelia	kaakosta	23.11.
124640:7	Rakenne 3; puutaso tiilirakenteen pohjoispuolella	idästä	23.11.
124640:8	Rakenne 3; puutaso tiilirakenteen pohjoispuolella	pohjoisesta	23.11.
124640:9	Rakenne 3; puutaso tiilirakenteen pohjoispuolella	lännestä	23.11.
124640:10	Rakenne 3; puutaso tiilirakenteen pohjoispuolella	lounaasta	23.11.
124640:11	Rakenne 5; tiilirakenteen W-puolella oleva palanut alue	pohjoisesta	24.11.
124640:12	Rakenne 5; tiilirakenteen W-puolella palanutta puuta	pohjoisesta	24.11.
124640:13	Rakenne 4; laastinokiläikkä (Y4)	etelästä	24.11.
124640:14	Rakenne 4; laastinokiläikkä (Y4)	etelästä	24.11.
124640:15	Rakenne 4; laastinokiläikkä (Y4)	etelästä	24.11.
124640:16	Rakenne 4; laastinokiläikkä (Y4)	etelästä	24.11.
124640:17	Rakenteen 1 luoteiskulma; porrasaskelma	lännestä	28.11.
124640:18	Rakenteen 1 länsireunaa/-seinää	etelästä	28.11.
124640:19	Rakenne 1; yleiskuva	koillisesta	28.11.
124640:20	Rakenteet 1 ja 3; yleiskuva	idästä	28.11.
124640:21	Rakenne 1; yleiskuva	kaakosta	28.11.
124640:22	Rakenne 4; tiilirakenteen eteläpuolella oleva kivijalka+B58	idästä	28.11.
124640:23	Rakenne 1; yleiskuva	lounaasta	28.11.
124640:24	Rakenne 3; puutaso tiilirakenteen pohjoispuolella	idästä	28.11.
124640:25	Läntinen profiili teltan sisäpuolella (kaiv alueen SW-kulmassa)	idästä	28.11.
124640:26	Läntinen profiili teltan sisäpuolella (kaiv alueen SW-kulmassa)	idästä	28.11.
124640:27	Läntinen profiili teltan sisäpuolella (kaiv alueen SW-kulmassa)	idästä	28.11.
124640:28	Läntinen profiili teltan sisäpuolella (kaiv alueen SW-kulmassa)	idästä	28.11.
124640:29	Työkuva; Markus Kivistö piirtämässä	luoteesta	29.11.
124640:30	Itäinen profiili teltan ulkopuolella	lännestä	29.11.
124640:31	Itäinen profiili teltan ulkopuolella	lännestä	29.11.
124640:32	Itäinen profiili teltan ulkopuolella	lännestä	29.11.
124640:33	Eteläinen profiili teltan ulkopuolella	pohjoisesta	29.11.
124640:34	Eteläinen profiili teltan ulkopuolella	pohjoisesta	29.11.
124640:35	Vaalea pohjakerros. Vas. Kaivanto (Y15), oik. kivijalka (R4)	idästä	30.11.
124640:36	Vaalea pohjakerros. Vas. Kaivanto (Y15), oik. kivijalka (R4)	idästä	30.11.
124640:37	Vaalea pohjakerros. Vas. Kaivanto (Y15), oik. kivijalka (R4)	etelästä	30.11.
124640:38	Itäinen profiili teltan sisäpuolella	lännestä	30.11.
124640:39	Itäinen profiili teltan sisäpuolella	lännestä	30.11.
124640:40	Tiilirakenteen (R1) eteläreunaa/-seinää	etelästä	30.11.
124640:41	Tiilirakenteen (R1) eteläreunaa/-seinää	etelästä	30.11.
124640:42	Rakenteen 1 eteläseinän sortunutta itäpäätyä	lännestä	1.12.

124640:43	Rakenteen 1 eteläseinän sortunutta itäpäätyä	länneestä	1.12.
124640:44	Rakenteen 1 eteläseinän sortunutta itäpäätyä	länneestä	1.12.
124640:45	Rakenteen 1 eteläseinän sortunutta itäpäätyä	luoteesta	1.12.
124640:46	Kaapelin länsipuolelta esiin tulleet kivet ja tiilet	länneestä	1.12.
124640:47	Kaapelin länsipuolelta esiin tulleet kivet ja tiilet	länneestä	1.12.
124640:48	Yleiskuva kaivausalueesta	etelästä	1.12.
124640:49	Yleiskuva kaivausalueesta	etelästä	1.12.
124640:50	Yleiskuva kaivausalueesta	pohjoisesta	1.12.
124640:51	Yleiskuva kaivausalueesta	pohjoisesta	1.12.
124640:52	Läntinen profiili teltan sisäpuolella (rakenne 5)	idästä	1.12.
124640:53	Läntinen profiili teltan sisäpuolella (rakenne 5)	idästä	1.12.
124640:54	Läntinen profiili teltan sisäpuolella (rakenne 5)	idästä	1.12.
124640:55	Läntinen profiili teltan sisäpuolella (rakenne 5)	idästä	1.12.
124640:56	Rakenteen 1 itäpäädyistä esiin tulleet hirret	idästä	1.12.
124640:57	Rakenteen 1 itäpäädyistä esiin tulleet hirret	koillisesta	1.12.
124640:58	Rakenteen 1 itäpäädyistä esiin tulleet hirret	länneestä	1.12.
124640:59	Rakenteen 1 itäpäädyistä esiin tulleet hirret	luoteesta	1.12.

UUSIKAUPUNKI, TORI 2000**LIITE 3****Diapositiivit**

Negatiivikoko:24 x 36

Kuvaaja: Kaisa Lehtonen

NRO	KOHDE	SUUNTA	PVM
124639:1	Yleiskuva kaivausalueesta ennen teltan pystyttämistä	kaakosta	14.11.
124639:2	Yleiskuva kaivausalueesta ennen teltan pystyttämistä	kaakosta	14.11.
124639:3	Tiilirakenne (R1) ennen teltan pystyttämistä	lännestä	14.11.
124639:4	Tiilirakenne (R1) ennen teltan pystyttämistä	pohjoisesta	14.11.
124639:5	Tiilirakenne (R1) ennen teltan pystyttämistä	pohjoisesta	14.11.
124639:6	Tiilirakenne (R1) ennen teltan pystyttämistä	etelästä	14.11.
124639:7	Tiilirakenteen (R1) sisäpuolella oleva paasikivi/porrasaskelma	lännestä	14.11.
124639:8	Tiilirakenteen (R1) eteläreunaa/-seinää	etelästä	14.11.
124639:9	Yleiskuva kaivausalueesta; telttä pystytetty	etelästä	20.11.
124639:10	Yleiskuva kaivausalueesta; telttä pystytetty	etelästä	20.11.
124639:11	Yleiskuva kaivausalueesta; telttä pystytetty	lounaasta	1.12.
124639:12	Läntinen profiili teltan ulkopuolella	idästä	20.11.
124639:13	Läntinen profiili teltan ulkopuolella	idästä	20.11.
124639:14	Läntinen profiili teltan ulkopuolella	koillisesta	20.11.
124639:15	Läntinen profiili teltan ulkopuolella	idästä	20.11.
124639:16	Läntistä profiilia teltan ulkopuolella	idästä	20.11.
124639:17	Työkuva	lounaasta	21.11.
124639:18	Rakenne 4; tiilirakenteen eteläpuolella oleva kivijalka	idästä	21.11.
124639:19	Rakenne 4; tiilirakenteen eteläpuolella oleva kivijalka+B55	lännestä	21.11.
124639:20	Rakenteen 4 länsipääty	idästä	21.11.
124639:21	Rakenteen 4 länsipääty	idästä	21.11.
124639:22	Työkuva	pohjoisesta	23.11.
124639:23	Rakenteen 1 sortunut itäpää	kaakosta	23.11.
124639:24	Rakenteen 1 sortunut itäpää	luoteesta	23.11.
124639:25	Rakenteen 1 sortunut itäpää	pohjoisesta	23.11.
124639:26	Rakenne 3; puutaso tiilirakenteen pohjoispuolella	idästä	23.11.
124639:27	Rakenne 3; puutaso tiilirakenteen pohjoispuolella	etelästä	23.11.
124639:28	Rakenne 3; puutaso tiilirakenteen pohjoispuolella	pohjoisesta	23.11.
124639:29	Rakenne 3; puutaso tiilirakenteen pohjoispuolella	idästä	23.11.
124639:30	Rakenne 3; puutaso tiilirakenteen pohjoispuolella	idästä	23.11.
124639:31	Työkuva	idästä	23.11.
124639:32	Työkuva	pohjoisesta	24.11.
124639:33	Rakenne 5;tiilirakenteen W-puolella oleva palanut alue	pohjoisesta	24.11.
124639:34	Rakenne 5; palanut alue. Etualalla uuninperustus, rakenne 2.	pohjoisesta	24.11.
124639:35	Rakenne 5;tiilirakenteen W-puolella oleva palanut alue	etelästä	24.11.
124639:36	Rakenne 1:n luoteiskulma; porrasaskelma	lännestä	28.11.
124639:37	Rakenne 1:n luoteiskulma; porrasaskelma	lännestä	28.11.
124639:38	Rakenne 1:n lounaiskulma	lounaasta	28.11.
124639:39	Rakenne 1; yleiskuva	koillisesta	28.11.
124639:40	Rakenne 1; yleiskuva	lännestä	28.11.
124639:41	Rakenne 1; yleiskuva	kaakosta	28.11.
124639:42	Rakenteet 1, 3 ja 5; yleiskuva	pohjoisesta	28.11.

124639:43	Läntinen profiili teltan sisäpuolella (kaiv.alueen SW-kulmassa)	idästä	28.11.
124639:44	Läntinen profiili teltan sisäpuolella (kaiv.alueen SW-kulmassa)	idästä	28.11.
124639:45	Läntinen profiili teltan sisäpuolella (kaiv.alueen SW-kulmassa)	idästä	28.11.
124639:46	Työkuva; Markus Kivistö piirtämässä	luoteesta	28.11.
124639:47	Itäinen profiili teltan ulkopuolella	lännestä	29.11.
124639:48	Itäinen profiili teltan ulkopuolella	lännestä	29.11.
124639:49	Eteläinen profiili teltan ulkopuolella	pohjoisesta	29.11.
124639:50	Eteläinen profiili teltan ulkopuolella	pohjoisesta	29.11.
124639:51	Tiilirakennelma (R1); yleiskuva	kaakosta	30.11.
124639:52	Rakenne 4; tiilirakenteen eteläpuolella oleva kivijalka	idästä	30.11.
124639:53	Tiilirakenteen (R1) länsiseinää	etelästä	30.11.
124639:54	Työkuva; Markus Kivistö piirtämässä	luoteesta	30.11.
124639:55	Työkuva; Markus Kivistö piirtämässä	luoteesta	30.11.
124639:56	Vaalea pohjakerros. Vas. kaivanto (Y15), oik. kivijalka (R4)	idästä	30.11.
124639:57	Vaalea pohjakerros. Vas. kaivanto (Y15), oik. kivijalka (R4)	idästä	30.11.
124639:58	Vaalea pohjakerros. Vas. kaivanto (Y15), oik. kivijalka (R4)	kaakosta	30.11.
124639:59	Itäinen profiili teltan sisäpuolella	lännestä	30.11.
124639:60	Itäinen profiili teltan sisäpuolella	lännestä	30.11.
124639:61	Tiilirakenteen (R1) eteläreunaa/-seinää	etelästä	30.11.
124639:62	Tiilirakenteen (R1) eteläreunaa/-seinää	etelästä	30.11.
124639:63	Läntinen profiili teltan sisäpuolella (rakenne 5)	idästä	30.11.
124639:64	Läntinen profiili teltan sisäpuolella (rakenne 5)	idästä	30.11.
124639:65	Yleisötילוaisuus	lounaasta	30.11.
124639:66	Rakenteen 1 eteläseinän sortunutta itäpäättyä	lännestä	1.12.
124639:67	Rakenteen 1 eteläseinän sortunutta itäpäättyä	lännestä	1.12.
124639:68	Rakenteen 1 eteläseinän sortunutta itäpäättyä	luoteesta	1.12.
124639:69	Tiilirakenteen (R1) eteläseinää	idästä	1.12.
124639:70	Tiilirakenteen (R1) lounaiskulma pohjamaahan kaivettuna	pohjoisesta	1.12.
124639:71	Tiilirakenteen (R1) lounaiskulma pohjamaahan kaivettuna	idästä	1.12.
124639:72	Tiilirakenteen (R1) lounaiskulma pohjamaahan kaivettuna	pohjoisesta	1.12.
124639:73	Kaapelin länsipuolelta esiin tulleet kivet ja tiilet	lännestä	1.12.
124639:74	Rakenteen 1 itäpäädystä esiin tulleet hirret	idästä	1.12.
124639:75	Rakenteen 1 itäpäädystä esiin tulleet hirret	lännestä	1.12.
124639:76	Työkuva	luoteesta	1.12.
124639:77	Kaivausalue kaivausten päätyttyä	koillisesta	1.12.

Uusikaupunki, Tori 2000. Löytöluettelo

LIITE 4

<i>Nro</i>	<i>Ruutu</i>	<i>Yks.</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Väri</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Paino</i>	<i>Mitat</i>	<i>Muuta</i>	<i>Palanut</i>
1	478/530	1	Punasavi	Kaakeli	Punaruskea	Koristelistan katkelma	1	17	40x15	Sininen roiskekoristelu	Palanut
2	478/530	1	Lasi	Pullo	Väritön	Kylkipala	1	3	30x18	Kaiverruskoristelu, 1700-1800-l	
3	479/530	1	Lasi	Pullo	Ruskea	Alaosa	2	412	halk. 90, kork. 75	Lieriönmuotoinen pullo. Yhteensopivia	
4	480/531	1	Lasi	Ikkuna	Vaaleanvihreä	Sulaneita	4	17		Paikalla sulanut ikkuna, n. 1840. Näyte, loput poistettu	Sulanut
5	483/531	1	Kivisavi	Pullo?	Tummanharmaa	Kylkipaloja	13	152		Palossa vääntyneitä, osa yhteensopivia	Palanut
6	483/531	1	Lasi	Korkki	Alaosa	Tulpan hiottu alaosa	1	17	20x28	1800-l	
7	483/531	1	Lasi	Ikkuna	Vihreä	Paksu reuna, lasiveitsen viilto	1	7	30x33	1600-l	
8	484/531	1	Kivisavi	Pullo	Harmaa, lasite ruskea	Kylkipala pullon yläosasta	2	150	120x120	Yhteensopivia, 1800-l	
9	486/531	1	Punasavi	Kaakeli	Harmaa	Taustalista, yhteensopivia	2	46	50x80		
10	486/531	1	Punasavi	Kaakeli	Punaruskea, lasitus valkea	Koristalista	1	22	15x62	Sininen roiskekoristelu	Palanut
11	486/531	1	Valkosavi	Liitupiippu	Harmaa	Pesänjuuri- ja varsikatkelma	1	4	pit. 36	Kantaleima, epäselvä. 1700-1800-l	
12	486/531	1	Lasi	Pullo	Vihreä, sinivalkokuultava	Sulanutta massaa	9	104			Sulanut
13	486/531	1	Lasi	Ikkuna	Vaaleanvihreä	Paksu reuna, toisessa lasiveitsen viilto	3	5		1600-1700-l	
14	-	1	Punasavi	Kaakeli	Punaruskea	Pala etulevystä	2	14	35x45	Lasittamaton, kohokuviokoristelu. Yhteensopivia.	

<i>Nro</i>	<i>Ruutu</i>	<i>Yks.</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Väri</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Paino</i>	<i>Mitat</i>	<i>Muuta</i>	<i>Palanut</i>
15	-	1	Punasavi	Kaakeli	Punaruskea, lasitus valkea	Pala etulevystä	1	31	40x55	Sininen roiskekoristelu, 1800- I	Palanut
16	-	1	Lasi	Ikkuna	Vihreä	Paksu reuna	1	1		1600-I	
17	-	1	Lasi	Pullo	Vihreä, sinivalkokuultava	Sulaneita	4	210		Olleet kovassa kuumuudessa	Sulanut
18	-	1	Lasi	Ikkuna	Vihreä, sinivalkokuultava	Sulaneita	3	34		Olleet kovassa kuumuudessa	Sulanut
19	-	1	Kalkkikivi	Katkelma	Harmaa	Pyöreästä esineestä, jonka pintaan kaiverrettu uria	1	16		Aurinkokellosta?	
20	479/535	2	Lasi	Astia	Väritön	Tuopin kylkipala	1	1	9x12	Kiinnipuhallettu rihlauskoristelu, 1840-50-I	
21	479/538	2	Fajanssi	Lautanen	Valkoinen massa	Reunapaloja, yhteensopivia.	2	14	40x80	Sininen aaltokoristelu	Palanut
22	479/538	2	Lasi	Pullo	Vihreä	Litteän taskumatin alaosa	1	16	35x55	Pohjassa kulumaa, puntteliarpi	
23	479/538	2	Lasi	Ikkuna	Vihreä, sinivalkokuultava	Sulanut ikkuna	2	25			Sulanut
24	479/539	2	Lasi	Pullo	Väritön	Matkalipaspullon kylkipaloja	4	8		1800-1850	
25	480/538	2	Rauta	Hela	Musta	Ikkunan heloja ja sulkimia	4	66		1840	
26	480/538	2	Lasi	Astia	Väritön	Pikarin kylkipala, jossa kaiverrusta	1	1			
27	480/538	2	Lasi	Pullo	Väritön	Matkalipaspullon kylkipala	1	2	20x35		
28	480/538	2	Lasi	Pullo	Vihreä	Kylkipala lieriönmuotoisen pullon alaosasta	1	30	65x70	1800-1850, yhteensopiva 39:n kanssa	
29	480/538	2	Kivisavi	Astia, Pullo	Vihreä, väritön	Sulaneiden lasiastioiden palasia mm. viinipikarin alaosasta	7	218		1800-I	Sulanut

<i>Nro</i>	<i>Ruutu</i>	<i>Yks.</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Väri</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Paino</i>	<i>Mitat</i>	<i>Muuta</i>	<i>Palanut</i>
30	480/538	2	Lasi	Ikkuna	Vaaleanvihreä	Ikkunalasia	4	12		1800-I	
31	480/538	2	Lasi	Ikkuna	Vihreä, sinivalkokuultava	Sulanutta ikkunalasia	7	60			Sulanut
32	480/539	2	Fajanssi	Kansi	Valkoinen, lasite vihreä	Kannen reunapaloja, yhteensopivia	2	5			Palanut
33	480/539	2	Lasi	Astia	Väritön	Suureunapala, kaiverruskoristelua	1	1			
34	480/539	2	Lasi	Pullo	Väritön	Matkalipaspullon kylkipala	1	14		1800-I	
35		3	Lasi	Astia	Väritön, kellertävä	Juomalasin alaosa	1	58	Halk. 50, kork. 45	Pohjassa puntteliarpi	
36		3	Lasi	Astia	Väritön	Pikarin tai karahvin kylkipaloja, joissa kaiverruskoristelua	9	16		Alaosassa rihlauskoristelu, 1840-1855	
37		3	Lasi	Astia	Väritön	Pullon tai karahvin alaosa	2	256	Halk. 95, kork. 40	Lieriönmuotoinen astia, puntteliarpi, pohjassa ei kulumaa	
38		3	Lasi	Pullo	Väritön	Kylkipala matkalipaspullon yläosasta	1	2	30 x 35		
39		3	Lasi	Pullo	Vihreä	Lieriönmuotoisen pullon kylkipaloja	9	80		Yhteensopivia 28:n kanssa	
40		3	Lasi	Pullo	Vihreä	Pala kulmikkaan pullon alaosasta	1	13	30 x 40	Kiinnipuhallettu, alaosassa pystyrihlaus, 1840-1855	
41		3	Lasi	Pullo	Vaaleanvihreä	Paloja ns. silmäpullon suuosasta	3	3			
42		3	Lasi	Ikkuna	Vaaleanvihreä		7	48		Paksuus 1,5 mm, 1800-1850	
43		3	Lasi	Ikkuna	Väritön	Pinnassa lasiveitsen viilto	1	2	5 x 15	Paksuus 2 mm, 1800-1850	
44		4	Kivisavi	Pullo	Tummanharmaa	Kylkipaloja	2	18		Suolalasetitettuja	

<i>Nro</i>	<i>Ruutu</i>	<i>Yks.</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Väri</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Paino</i>	<i>Mitat</i>	<i>Muuta</i>	<i>Palanut</i>
45		4	Lasi	Pullo	Valkoinen	Matkalipaspullon alaosa	1	24	30 x 70	Pohjassa puntteliarpi, 1800-1850	
46		4	Lasi	Ikkuna	Vihreä, sinivalkokuultava	Sulanutta ikkunalasia	10	15			Sulanut
47	480/533-36	5	Punasavi	Astia	Punaruskea	Vadinpohja, sisäpinnalla lyijylasitus, valkoinen boluskoristelu	2	45	65 x 70	Yhteensopivia	
48	480/533-36	5	Valkosavi	Astia	Punertavan keltainen	Pala astian kylkeä ja korvaa	2	10	20 x 33		
49	480/533-36	5	Valkosavi	Piippu	Valkoinen	Varsikatkelma	1	2			
50	480/533-36	5	Lasi	Astia	Väritön, kellertävä	Pala pikarin (ryppyylasi) kyljestä ja jalkalevystä	2	15	halk. 45, kork. 55	Yhteensopivia, rihlamuottinpuhalluskoristelu, 1700-I	
51	480/533-36	5	Lasi	Astia	Väritön	Pikarin tai karahvin kylkipala	3	5		Yhdessä pystysuora rihlauskoristelu, 1840-1855	
52	480/533-36	5	Lasi	Pullo	Vaaleanvihreä	Lieriönmuotoisen lääkepullon alaosa	1	27	halk. 60, kork. 23 mm	Puntteliarpi pohjassa, pohja kulunut, 1750-1855	
53	480/533-36	5	Lasi	Pullo	Vihreä	Matkalipaspullon kylkipala	1	14	55 x 87	1600-1700-I	
54	480/533-36	5	Lasi	Ikkuna	Vaaleanvihreä	Lasiveitsellä leikatun ruudun kulma	1	8	55 x 65	Paksuus 1 mm, 1840-1855	
55	480/536-37	5	Valkosavi	Piippu	Valkoinen	Varsikatkelmia	2	6			
56	480/536-37	5	Lasi	Astia	Väritön	Ns. vapaamuurarilasin alaosa	1	31	Halk. 45, kork. 40	Sääressä ilmapisarakoristelu, pohjassa puntteliarpi, 1775-1850	
57	480/536-37	5	Lasi	Astia	Väritön, kellertävä	Pikarin säären nuppi	1	14	Halk. 28	Ilmapisarakoristelu	
58	480/536-37	5	Lasi	Astia	Väritön	Kylkipala pikarin maljaosasta. Tammenlelväkaiverrus	2	2		1840-1855	

<i>Nro</i>	<i>Ruutu</i>	<i>Yks.</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Väri</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Paino</i>	<i>Mitat</i>	<i>Muuta</i>	<i>Palanut</i>
59	480/536-37	5	Lasi	Pullo	Vihreä	Taskumatin ja kulmikkaan pullon kylkipaloja	5	36		Rihlamuottiinpuhalluskoristelu, pohjassa kulumaa, 1750-1855	
60	480/536-37	5	Lasi	Ikkuna	Vaaleanvihreä		2	9		Paksuus 1-1,5 mm, 1840-1855	
61	480/538	5	Lasi	Kellonlasi	Väritön	Pala kellonlasia	1	1	Halk. 60		
62	480/538	5	Lasi	Pullo	Vihreä	Taskumatin suu- ja yläosa	2	20	35 x 70	Rihlamuottiinpuhalluskoristelu, 1750-1855, yhteensopivia	
63	480/538	5	Lasi	Pullo	Vihreä	Matkalipaspullon kylkipala	1	19	50 x 65	Kiinnipuhallettu, 1800-1855	
64	480/538	5	Lasi	Ikkuna	Vaaleanvihreä	Retusoitu reuna	1	3	15 x 30	Paksuus 2 mm, 1600-I	
65	480/538	5	Pii	Iskos	Harmaa		1	3	20 x 23		
66	480/539	5	Lasi	Ikkuna	Väritön, kellertävä	Matkalipaspullon suosa	1	21	Suun halk. 33, kork 30	1700-1850	
67		5-6	Punasavi	Astia	Punaruskea	Kolmijalkapadan putkikahvan katkelma	1	6	25 x 45	1600-1700-I	
68		5-6	Punasavi	Astia	Punaruskea	Padan tms. suureunapala, sisäpinnalla lyijyglasite	1	6	25 x 27	Suurenassa profilointia	
69		5-6	Punasavi	Astia	Punaruskea	Kylki- ja suureunapala, valkoista bolus- ja engobekoristelua	2	7		1600-1800-I	
70		5-6	Valkosavi	Astia	Valkoinen, lasite keltainen	Kylkipala	1	2	20 x 22	1600-1800-I	
71		5-6	Valkosavi	Piippu	Valkoinen	Varsikatkelmia, yhdessä epäselvä rullaleima	7	13		1725-1800	
72		5-6	Lasi	Pullo	Vaaleanvihreä	Matkalipaspullon kylkipala	1	10	45 x 60	Rihlamuottiinpuhalluskoristelu, 1700-1800-I	

<i>Nro</i>	<i>Ruutu</i>	<i>Yks.</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Väri</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Paino</i>	<i>Mitat</i>	<i>Muuta</i>	<i>Palanut</i>
73		5-6	Lasi	Ikkuna	Vaaleanvihreä	Toisessa paksu reuna, molemmissa lasiveitsenviilto	2	12		Paksuus 2 mm, 1600-l	
74		5-6	Pii	Kimpale	Harmaa		1	16			
75	479/539	6	Kupari	Raha	Ruskea	1 kopeekka, 1799, Pjotr III	1	22	Halk. 35		
76	479/536-37	6	Lasi	Ikkuna	Vaaleanvihreä	Lasiveitsellä leikattu reuna	1	7	25 x 105	Paksuus 1 mm, 1800-l	
77	477/531	7	Pii	Iskos	Harmaa		1	4			
78	477/531	7	Lasi	Astia	Väritön	Karahvin tai tuopin korva	1	14	20 x 60	1775-1850	
79	477/531	7	Lasi	Pullo	Vihreä	Lääkepullon alaosa	1	11	Halk. 40, kork. 18	Pohjassa kulumaa, 1750-1855	
80	477/532-33	7	Kivisavi	Pullo	Harmaa, lasite ruskea	Sisäpinnalla lasitus	1	1			
81	477/532-33	7	Fajanssi	Astia	Kellertävä, lasite valkea	Ulkopinnalla violettia maalauskoristelua	1	3	22 x 30		
82	477/532	7	Lasi	Pullo	Valkoinen	Pala karahvin tai tuopin pohjasta	1	19	Halk. 65, kork. 32	Pohjassa ei kulumaa, 1840-1855	
83	477/532	7	Puu	Kampa	Ruskea	Kaksipuolisen, yksiosaisen kamman katkelma	1	1	15 x 37		
84	477/533	7	Valkosavi	Piippu	Valkoinen	Varsikatkelmia	2	10	Pit. 75		
85	477/533	7	Lasi	Astia	Väritön	Matkalipaspullon kylkipala	2	4		1800-1855	
86	477/534	7	Punasavi	Astia	Punaruskea	Vadin kylki- ja suureunapaloja, joissa keltainen boluskoristelu	3	15			
87	477/535	7	Punasavi	Astia	Punaruskea	Vadin tms. kylkipala, jossa valkoinen/vihreä boluskoristelu	1	5			

<i>Nro</i>	<i>Ruutu</i>	<i>Yks.</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Väri</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Paino</i>	<i>Mitat</i>	<i>Muuta</i>	<i>Palanut</i>
88	479/539	7	Punasavi	Astia	Punaruskea	Kylkipala, sisäpinnalla lyijylasitus	1	2	15 x 25		Ulkopinnalla vaakasuorat urat
89	479/539	7	Punasavi	Astia	Punaruskea	Profiloitu suureunapala, valkoinen boluskoristelu	2	14	25 x 37		Yhteensopivia
90	477/531	8	Majolika	Astia?	Punaruskea, lasite valkea	Vadin tms. kylkipala. Sisäpinnalla valkoinen lasite, sini-keltaista maalauskoristelua, ulkopinnalla väritön lasite	1	3	20 x 25		1600-1700-I
91	480-83/531-33	8	Punasavi	Astia	Punaruskea	Vadin tms. pohjapala	1	12	30 x 50		
92	480-83/531-33	8	Kupari	?	Vihreä/ruskea	Taittunut kuparilevy	1	12			
93	480-83/531-33	8	Kivisavi	Astia	Massa valkoinen	Ns. Westerwald-kannun kylkipala, jossa sini-valkoinen lasite	1	4	22 x 34		1600-I
94	480-83/531-33	8	Majolika	Astia	Massa vaaleanruskea	Vadin tms. kylkipala, sisäpinnalla valkoinen tinalasitus, sinistä maalauskoristelua	1	2	15 x 22		1600-1700
95	480-83/531-33	8	Valkosavi	Astia	Massa valkoinen	Kylkipala, sisäpinnalla tummanruskea lasitus, ulkopinnalla vaaleanruskea lasiteläikkä	1	2	15 x 30		
96	480-83/531-33	8	Punasavi	Astia	Punaruskea	Padan tai ruukun profiloitu suureunapala	1	10			Suun halk. 120 mm. 1600-I
97	480-83/531-33	8	Punasavi	Astia	Punaruskea	Ruukun tms. suureunapala	2	5			Yhteensopivia. Suun halk. 80 mm. 1600-1700-I
98	480-83/531-33	8	Punasavi	Astia	Punaruskea	Boluskoristeisen vadin suureunapaloja.	4	41			Eri astioista. Yhdessä ripustusreikä. Yhden suun halk. 270 mm. 1600-I

<i>Nro</i>	<i>Ruutu</i>	<i>Yks.</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Väri</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Paino</i>	<i>Mitat</i>	<i>Muuta</i>	<i>Palanut</i>
99	480-83/531-33	8	Punasavi	Astia	Punaruskea	Sisäpinnalta lasitetun vadin tms. reunapaloja	4	19		Yhteensopivia. Suun halk. n. 240 mm.	
100	480-83/531-33	8	Punasavi	Astia	Punaruskea	Vadin kylkipaloja, joissa valkoinen/vihreä boluskoristelu	10	47		Eri astioista. 1600-I	
101	480-83/531-33	8	Punasavi	Astia	Punaruskea	Kolmijalkapatojen jalvoja	4	115		2 yhteensopivaa, muut eri astioista	
102	480-83/531-33	8	Punasavi	Astia	Punaruskea	Kylkipala, jonka sisäpinnalla valkoinen lietekoristelu	1	4			
103	480-83/531-33	8	Punasavi	Astia	Punaruskea	Ulkopinnalta vihertävänruskeaksi lasitettu kylkipala	1	2			
104	480-83/531-33	8	Punasavi	Astia	Punaruskea	Kylkipaloja, toisen sisäpinnalla lasitus	2	3			
105	480-83/531-33	8	Valkosavi	Astia	Keltainen/vaaleanruskea	Padan tms. profiloitu suureuna	1	7		Halk. n. 270 mm	
106	480-83/531-33	8	Valkosavi	Piippu	Valkoinen	Varsikatkelmia, toisessa kohokuviokoristelu	2	4		Koristeltu piippu ajoittuu 1600-luvun puoliväliin	
107	480-83/531-33	8	Lasi	Astia	Vaaleanvihreä	Pohjapala, jossa jalkalevyn rippeitä. Remmari?	1	2		Maljan alaosan halk. 30 mm. 1600-I	
108	480-83/531-33	8	Lasi	Astia	Vaaleanvihreä	Kylkipaloja	3	1			
109	480-83/531-33	8	Lasi	Ikkuna	Vaaleanvihreä	Osassa retusoitu, osassa lasiveitsellä leikattu reuna.	6	11		1600-1700-I	
110	480-83/531-33	8	Pii	Kimpale	Harmaa	Palanutta piitä	2	66			
111	480-83/531-33	8	Kalkkikivi	Katkelma	Harmaa	Kalkkikivilaatan katkelma	1	324	45 x 75 x 90		

<i>Nro</i>	<i>Ruutu</i>	<i>Yks.</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Väri</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Paino</i>	<i>Mitat</i>	<i>Muuta</i>	<i>Palanut</i>
112	480/539	10	Lasi	Astia	Vaaleanvihreä	Rihlamuottipuhalluskoristeisen, kulmikkaan astian kylkipala. Passglas?	1	1	17 x 20	1600-l	
113	480/539	10	Lasi	Ikkuna	Vaaleanvihreä	Lasiveitsellä leikattuja reunoja	6	3		Paksuus 1-2 mm	
114	480/539	10	Lasikuona	Kimpale	Sini-valko-harmaa-vihreä	Osittain sulanutta lasin raaka-ainemassaa	1	13	20 x 30 x 32	Teollisuusjätettä Uudenkaupungin lasitehtaalta. 1681-1685	Sulanut
115		11	Kivisavi	Astia	Harmaa/ruskea, lasite vihreä	Rullaleimakoristeisen astian/astioiden reunaja kylkipaloja	8	30		1840-1855	Palanut
116		11	Kivisavi	Pullo	Tummanharmaa	Kylkipaloja, ulkopinnalla suolalasisitus	6	67		1800-1855	Palanut
117		11	Fajanssi	Lautanen	Massa valkoinen	Reuna- ja pohjapaloja	13	70		Sininen aaltokoristelu. Halk. n. 160 mm, kork. 30 mm. 1840-1855	Palanut
118		11	Fajanssi	Astia	Valkoinen	Pohjareunapala	1	2		Vaakasuora kultamaaliviiva	
119		11	Punasavi	Astia	Punaruskea	Vadin tms. profiloitu reunapala, sisäpinnalla lasitus ja jäänteitä boluskoristelusta.	1	10			
120		11	Punasavi	Astia	Punaruskea	Lasittamattoman ruukun tms. pohjapala	1	26		Pohjan halk. n. 120 mm	
121		11	Punasavi	Kaakeli	Punaruskea	Paloja uunikaakeleiden etulevyistä, joissa , lasitus vihreä/valkea lasitus. Osassa kohokuviokoristelua	7	277		Osassa sinistä roiskekoristelua	Palanut
122		11	Punasavi	Kaakeli	Punaruskea	Rumpin katkelmia	2	41		Toinen sulanut huokoiseksi	Sulanut

<i>Nro Ruutu</i>	<i>Yks.</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Väri</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Paino</i>	<i>Mitat</i>	<i>Muuta</i>	<i>Palanut</i>
123	11	Valkosavi	Piippu	Valkoinen	Piipunpesä, jossa kruunu + sydän - aiheinen koristelu	1	8		1700-luvun puoliväli	
124	11	Valkosavi	Piippu	Valkoinen/harmaa	Varsikatkelmia	3	9			
125	11	Lasi	Astia	Väritön	Viinapikarin profiloituneen säären katkelma	1	11	27 x 40	1840-1855	
126	11	Lasi	Astia	Väritön	Pikarien kylki- ja suureunapaloja	6	6			
127	11	Lasi	Pullo	Vaaleanvihreä	Kulmikkaiden pullojen palasia. Yhdessä kohokirjaimet: "...OS..."	7	49		1840-1855	
128	11	Lasi	Pullo	Vihreä	Lieriönmuotoisen pullon pala	1	26	42 x 100	1750-1855	
129	11	Lasi	Ikkuna	Vihreä	Kaikissa pyöreä reuna, osassa lasiveitsen viilto	10	28		Paks. 2 mm. 1600-l	
130	11	Lasi	Ikkuna	Vihreä	Toisessa retusoitu, toisessa lasiveitsellä leikattu reuna. Puiteiden jälki näkyy.	2	4		Paks. 2 mm. 1600-l	
131	11	Lasi	Ikkuna	Vihreä	Osassa lasiveitsellä leikattu, osassa retusoitu reuna	17	22		Paks. 1,5-2 mm. 1600-1750	
132	11	Lasi	Kimpale	Vihreä, sinivalkokuultava	Sulanutta lasimassaa ja kuumuudessa taipunutta lasia	10	70			Sulanut
133	11	Laasti	Rappaus	Valkoinen	Rappauksen katkelma, ulkopinta maalattu	1	38		N. 1840	
134	12	Pronssi	Nappi	Vihreä	Massiivinen nappi, jossa koristekuvio	1	7	Halk. 26, kork. 6		

<i>Nro</i>	<i>Ruutu</i>	<i>Yks.</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Väri</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Paino</i>	<i>Mitat</i>	<i>Muuta</i>	<i>Palanut</i>
135		12	Kivisavi	Astia	Harmaa	Pullon tai kannun kylkipala, jossa korvan liitoskohta. Ulkopinnalla suolalasisitus	1	21	40 x 68	Leima: iso "M"-kirjain ja sen alla "Nu.."	
136		12	Kivisavi	Astia	Tummanharmaa	Ruukun suureunapala. Ulkopinnalla suolalasisitus	1	51	50 x 95	Suun halk. 120 mm	
137		12	Kivisavi	Kansi	Massa harmaa, lasite beige	Kahden kannen palasia mm. yksi nuppi	4	59		Kansien halk. 130-140 mm	Palanut
138		12	Kivisavi	Lautanen	Massa harmaa, lasite beige	Molemmin puolin lasitettu kylkipala	1	1			
139		12	Posliini	Astia	Valkoinen	Kuppien tms. palasia, osassa vaakasuora kultauskoristelu	3	3	20 x 20		
140		12	Fajanssi	Lautanen	Massa valkoinen	Reunapaloja	2	23		Halk. 140-150 mm	Palanut
141		12	Fajanssi	Astia	Sininen	Kylkipaloja, yhdessä matriisilla aikaan saatu verkkokuvio, kahdessa sinistä- ja vihreätä kukka-aiheista maalauskoristelua	3	5			
142		12	Punasavi?	Astia	Harmaa/punaruskea	Rullaleimakoristeisen astian reunapaloja, ulkopinnalla ruskea, sisäpinnalla valkoinen lasitus	2	20	40 x 75	Suun halk. n. 60 mm	Palanut
143		12	Punasavi	Astia	Punaruskea	Vadin tai lautasen suureunapala. Sisäpinnalla valkoinen liete ja jäänteitä vihreästä/ruskeasta lasituksesta	1	8	35 x 45	Halk. n. 180 mm	

<i>Nro Ruutu</i>	<i>Yks.</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Väri</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Paino</i>	<i>Mitat</i>	<i>Muuta</i>	<i>Palanut</i>
144	12	Punasavi	Astia	Punaruskea	Vadin suureunapala. Sisäpinnalla väritön lasitus, jäänteitä valkoisesta/vihreästä bolus-koristelusta	1	26	30 x 60	Halk. n. 280 mm	
145	12	Punasavi	Astia	Punaruskea	Vadin suureunapala, sisäpinnalla valkoinen liete	1	34	47 x 100	Halk. n. 250 mm	
146	12	Punasavi	Kaakeli	Punaruskea	Rumpin katkelma	1	26	25 x 40	Fortuna-tehtaan leima (kruunu-kuvio ja teksti "FOR")	
147	12	Punasavi	Kaakeli	Punaruskea	Uunikaakelien etulevyjä, joissa valkoinen tai beige lasitus	9	377		Palasia ainakin kolmesta uunista	Palanut
148	12	Punasavi	Kaakeli	Punaruskea	Uunikaakelien etulevyjä, joissa valkoinen tai beige lasitus sekä matriisin avulla tehtyä kohokuviokoristelua	5	287		Palasia ainakin kahdesta uunista	Palanut
149	12	Punasavi	Kaakeli	Punaruskea	Uunikaakelien rumpinkatkelmia	8	273		Yhdessä kiinnityslangan reikä	
150	12	Valkosavi	Piippu	Valkoinen	Kolme piipunpesää, joissa "TURKU"-leima sekä simpukka- ja kasvikäynnöskoristelu	4	57		Halk. 23 mm, pit. 48 mm. 1846-1855	
151	12	Valkosavi	Piippu	Valkoinen	Pesäkatkelma, jossa "TURKU"-leima sekä simpukka- ja tähtinauhakoristelu	1	5	20 x 40	1846-1855	
152	12	Valkosavi	Piippu	Valkoinen	Varsikatkelmia	2	17	Pit. 75		
153	12	Lasi	Astia	Väritön, kellertävä	Pikarin kylkipala, jossa sakkiruutu- ja tähtiaiheinen kaiverrus	1	1	15 x 15	1830-1855	

<i>Nro Ruutu</i>	<i>Yks.</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Väri</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Paino</i>	<i>Mitat</i>	<i>Muuta</i>	<i>Palanut</i>
154	12	Lasi	Astia	Väritön, kellertävä	Viinilasin alaosa, jossa fasettihiottu sääri	1	18	Halk. 50, kork. 32	1800-1855	
155	12	Lasi	Ikkuna	Vaaleanvihreä	Paksureunaisia ikkunalasin paloja, osassa myös lasiveitsellä leikattu reuna	6	17	15 x 65	Paksuus 2 mm., 1600-I	
156	12	Lasi	Ikkuna	Vaaleanvihreä	Yhdessä retusoitu reuna, kaikissa lasiveitsellä leikattu reuna	3	6		Paksuus 2 mm., 1650-1750	
157	12	Lasi	Pullo	Väritön, violetinvivahteinen	Kuumuudessa taipuneen, pienen lieriönmuotoisen pullon palasia	4	30	Halk. 28 x 35	1800-1855	Sulanut
158	12	Lasi	Pullo	Vihreä	Kuumuudessa taipuneita pullojen pohjapaloja	4	105		Mm. pieni lääkepullo (halk. 25 mm), lieriönmuotoinen pullo (halk. 100 mm)	Sulanut
159	12	Lasi	Kimpale	Vihreä, sini-valkokuultava	Kuumuudessa taipunutta ja sulanutta lasia	10	80			Sulanut
160	14	Punasavi	Astia	Punaruskea	Ruukun profiloitu suureunapala, sisäpinnalla väritön lyijylasitus	1	7	30 x 40	Suun halk. n. 160 mm	
161	14	Punasavi	Astia	Punaruskea, vaaleanvihreä	Vadin tms. kylkipala, sisäpinnalla valkoinen liete, jonka päällä vaaleanvihreä lasitus	1	16	35 x 55		
162	14	Valkosavi	Piippu	Valkoinen	Varsikatkelma, rullaleimakoristelu	1	2		Paksuus 6 mm, 1750-1855	
163	14	Valkosavi	Piippu	Valkoinen	Varsikatkelma	1	4		Paksuus 9 mm, 1600-1700-I	
164	14	Lasi	Ikkuna	Vaaleanvihreä		1	1		Paksuus 1,5 mm	

<i>Nro Ruutu</i>	<i>Yks.</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Väri</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Paino</i>	<i>Mitat</i>	<i>Muuta</i>	<i>Palanut</i>
165	15	Kupari	Raha	Vihreä	2 Kopeekan kolikko (1830?)	1	21	Halk. 32		
166	15	Punasavi	Astia	Punaruskea, ruskea	Kylkipaloja, ulkopinnalla tummanruskea, sisäpinnalla vaaleanruskea lasitus	6	260		Yhteensopivia, halk. n. 260 mm	
167	15	Punasavi	Kaakeli	Punaruskea	Rumppi	1	66	45 x 100	Hyvin kulunut	
168	15	Lasi	Pullo	Väritön	Karahvin kylkipala, jossa tammenlevväkaiverrusta	1	3	37 x 55	1840-1855	
169	15	Lasi	Kellonlasi	Väritön	Kellonlasi	1	6	Halk. 56		
170	15	Lasi	Pullo	Väritön, kellertävä	Kulmikkaan pullon pohjapala	1	8	35 x 40	Pohjassa puntteliarpi, 1775-1855	
171	15	Lasi	Pullo	Vihreä	Taskumatin alaosa	1	57	Halk. 43 x 75, kork. 32	Rihlamuottiinpuhalluskoristelu, pohjassa puntteliarpi, vähän kulumaa, 1775-1855	
172	15	Lasi	Ikkuna	Vaaleanvihreä	Lasiveitsellä leikattu reuna	2	10		Paksuus 1-1,5 mm, 1800-1855	
173	15	"Merenvaha"	Piippu	Vaaleanruskea	Piipunpesä	2	33	34 x 70	Yhteensopivia	
174	16	Kivisavi	Pullo	Harmaa, lasite tummanrusk	Pullon korva ja kylkipaloja	3	216		1800-1855	
175	16	Punasavi	Astia	Punaruskea	Vadin tms. kylkipala, jossa keltainen boluskoristelu	1	13			
176	16	Lasi	Ikkuna	Vaaleanvihreä	Lasiveitsellä leikattu reuna	3	5		1650-1750	
177	17	Kupari	Raha?	Vihreä	Raha, nappi tms pyöreä levy	1	3	Halk. 17, paks. 2		

<i>Nro Ruutu</i>	<i>Yks.</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Väri</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Paino</i>	<i>Mitat</i>	<i>Muuta</i>	<i>Palanut</i>
178	17	Posliini	Lautanen	Valkoinen	Kohokuvioisen kahvi-tms. kupin aluslautasen reunapala. Reunaa on kiertänyt maalaus- tai kultauskoristelu	2	9	32 x 70	Yhteensopivia	
179	17	Punasavi	Astia	Punaruskea, lasite ruskea	Padan tms. kylkipala, jonka ulkopinnalla dreijausuria ja ruskean lasituksen roiskeita	1	5	22 x 40		
180	17	Punasavi	Kaakeli	Massa punaruskea	Plastisesti muotoiltu kaakelin tms. katkelma, jossa lasitusta	1	7			
181	17	Valkosavi	Piippu	Valkoinen	Piipunpesä, jossa "TURKU"-leima sekä simpukka- ja kasvikäynnöskoristelu	1	18	Halk. 22, pit. 48	1846-1855	
182	17	Valkosavi	Piippu	Valkoinen	Piipunpesä, jossa "TURKU"-leima sekä simpukka- ja tähtinauhakoristelu	1	14	Halk. 22	Yhteensopivia. 1846-1855	
183	17	Valkosavi	Piippu	Valkoinen, harmaa	Varsikatkelmia	4	16	Pit. 50		
184	17	Lasi	Astia	Väritön	Pikarin maljan alaosa ja profiloitun säären yläosa	1	21	40 x 45	1840-1855	
185	17	Lasi	Astia	Väritön, kellertävä	Pikarin suurenapala, jossa tammenlehväkaiverrusta	1	2	22 x 45	1840-1855	Sulanut
186	17	Lasi	Ikkuna	Vaaleanvihreä	Ikkunaruutujen katkelmia, reunoissa retusointia, osassa myös pyöreä reuna	4	18		Yksi suorakumaisen, kaksi rombinmuotoisen ruudun katkelmaa. 1600-l	
187	17	Lasi	Ikkuna	Vaaleanvihreä	Lasiveitsellä leikattuja reunoja	5	11		1650-1750	

<i>Nro</i>	<i>Ruutu</i>	<i>Yks.</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Väri</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Paino</i>	<i>Mitat</i>	<i>Muuta</i>	<i>Palanut</i>
188		17	Lasi	Kimpale	Vihreä, sinovalkokuultava	Kuumuudessa sulanutta lasia	7	35			Sulanut
189		18	Lasi	Pullo	Ruskea	Kylkipala	1	5	30 x 42		
190		1 (Prof. 1)	Kivisavi	Astia	Harmaa, lasitus vihreä	Rullaleimakoristeisen astian suureuna- ja kylkipala	2	4		1830-1855	
191		1 (Prof. 1)	Fajanssi	Lautanen	Valkoinen	Reunapaloja	2	14		Sininen aaltokoristelu. Halk. n. 160 mm, kork. 30 mm. 1840-1855	Palanut
192		1 (Prof. 1)	Punasavi	Kaakeli	Punaruskea, lasite valkea	Etulevyn katkelma	1	15	35 x 50	Sininen roiskekoristelu	Palanut
193	Eteläprof.	Alin tumma	Punasavi	Astia	Punaruskea	Kolmijalkapadan jalka	1	14	25 x 35	1600-1700-l	
194	Eteläprof.	Alin tumma	Punasavi	Astia	Punaruskea	Kylkipaloja, joissa valkoinen boluskoristelu	2	4			
195	Eteläprof.	Alin tumma	Punasavi	Astia	Punaruskea, lasitus ruskea	Sisäpinnalta lasitetun padan tms. kylkipala	1	4	15 x 35		
196	Eteläprof.	Alin tumma	Punasavi	Piippu	Valkoinen	Varsikatkelma	1	1	Pit. 18		
197		Irtolöytö	Kivisavi	Pullo	Harmaa	Pohjareunapaloja, ulkopinnalla tummanharmaa suolalasisitus	2	49		Pohjan halk. 110 mm	
198		Irtolöytö	Lasi	Pullo	Tummanvihreä	Kahdeksankulmaisen pullon kylkipala	1	45	40 x 105	1750-1855	
199		Irtolöytö	Lasi	Astia	Vaaleanvihreä	Ns. passglasin kylkipala, jossa lasilankakoristelu	1	1	17 x 21	1600-1675	
200		Irtolöytö	Lasi	Ikkuna	Vaaleanvihreä	Pyöreäreunaisia ikkunalasin paloja	2	9		Paksuus 1,5-2 mm. 1600-l	

<i>Nro</i>	<i>Ruutu</i>	<i>Yks.</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Väri</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Paino</i>	<i>Mitat</i>	<i>Muuta</i>	<i>Palanut</i>
201		Irtolöytö	Lasi	Ikkuna	Vaaleanvihreä	Toisessa retusoitu, toisessa lasiveitsellä leikattu reuna, molemmissa puyitteiden jälki	2	5		Paksuus 1,5-2 mm. 1600-1750	
202		Irtolöytö	Lasi	Kimpale	Vihreä, sinivalkokuultava	Iso kimpale kuumuudessa sulanutta lasia tai lasitehtaan sulatusuunissa syntynyttä jätettä	1	975	60 x 130 x 160	1681-1685 tai 1840-1855	Sulanut
203		1	Lasi	Pullo/ikkuna	Vihreä, sinivalkokuultava	Kuumuudessa sulaneita pullojen ja ikkunoiden palasia, mm. ison tölkin suureunapala	10	107		1840-1855	Sulanut
204		11	Kupari	Raha	Ruskea	Klippinki, ½ äyriä tai fyrk, 1624-1627	1	8	21 x 21	1624-1627	

Uusikaupunki, Tori 2000. Poistetut löydöt

LIITE 5

<i>Numero</i>	<i>Ruutu</i>	<i>Yhteys</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Paino</i>
1	478/530	1	Kivisavi	Pullo		4	230
2	478/530	1	Punasavi	Kaakeli		6	48
3	478/530	1	Lasi	Pullo		1	1
4	478/530	1	Lasi	Ikkuna		3	3
5	483/531	1	Lasi	Ikkuna		3	5
6	483/531	1	Lasi	Pullo		1	6
7		1	Fajanssi	Astia		1	2
8		1	Punasavi	Kaakeli		39	243
9		1	Lasi	Pullo		10	16
10		1	Lasi	Ikkuna		11	24
11	479/538	2	Kivisavi	Astia		1	4
12	479/538	2	Lasi	Pullo		3	46
13	479/538	2	Lasi	Ikkuna		34	88
14	479/539	2	Punasavi	Kaakeli		1	30
15	479/539	2	Lasi	Pullo		5	3
16	479/531	2	Lasi	Ikkuna		2	1
17	480/536	2	Lasi	Ikkuna		3	2
18	480/538	2	Kivisavi	Astia		1	7

<i>Numero</i>	<i>Ruutu</i>	<i>Yhteys</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Paino</i>
19	480/538	2	Lasi	Pullo		3	15
20	480/538	2	Lasi	Ikkuna		20	22
21	480/538	2	Lasi	Ikkuna	Sulanut	22	21
22	480/539	2	Lasi	Ikkuna		12	15
23	480/539	2	Lasi	Ikkuna	Sulanut	3	12
24		3	Lasi	Astia, väritön		7	12
25		3	Lasi	Pullo		30	150
26		3	Lasi	Ikkuna		120	210
27		3	Lasi	Ikkuna	Sulanut	7	11
28		4	Lasi	Pullo		1	7
29		4	Lasi	Ikkuna		1	3
30		4	Lasi	Ikkuna	Sulanut	15	15
31		5	Fajanssi	Lautanen		1	2
32	480/536-37	5	Lasi	Astia, väritön		6	5
33	480/536-37	5	Lasi	Pullo		15	40
34	480/536-37	5	Lasi	Ikkuna		22	30
35	480/538	5	Lasi	Astia, väritön		2	1
36	480/538	5	Lasi	Pullo		2	3
37	480/538	5	Lasi	Ikkuna		12	10
38		5-6	Lasi	Astia, väritön		1	1
39		5-6	Lasi	Pullo		2	4

<i>Numero Ruutu</i>	<i>Yhteys</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Paino</i>
40	5-6	Lasi	Ikkuna		15	25
41	480/536-37	Lasi	Astia, väritön		1	1
42	480/536-37	Lasi	Ikkuna		3	4
43	477/532-33	Lasi	Astia, väritön		5	4
44	477/532-33	Lasi	Pullo		2	5
45	477/532-33	Lasi	Ikkuna		2	10
46	477/534-35	Lasi	Astia, väritön		1	3
47	477/534-35	Lasi	Pullo		15	45
48	477/534-35	Lasi	Ikkuna		12	17
49	11	Fajanssi	Lautanen		40	60
50	11	Punasavi	Kaakeli		80	680
51	11	Lasi	Pullo		30	65
52	11	Lasi	Ikkuna		40	40
53	12	Kivisavi	Astia		8	47
54	12	Fajanssi	Lautanen		40	130
55	12	Punasavi	Kaakeli		495	6200
56	12	Valkosavi	Piippu		25	85
57	12	Lasi	Astia, väritön		7	10
58	12	Lasi	Pullo		20	370
59	12	Lasi	Ikkuna		100	115
60	12	Lasi	Ikkuna	Sulanut	60	285

<i>Numero Ruutu</i>	<i>Yhteys</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Paino</i>
61	15	Lasi	Astia, väritön		1	2
62	15	Lasi	Pullo		9	37
63	15	Lasi	Ikkuna		35	30
64	16	Valkosavi	Piippu		1	3
65	16	Lasi	Pullo		1	2
66	16	Lasi	Ikkuna		1	2
67	17	Fajanssi	Astia		4	19
68	17	Punasavi	Kaakeli		10	243
69	17	Valkosavi	Piippu		3	7
70	17	Lasi	Pullo		30	230
71	17	Lasi	Ikkuna		25	20
72	17	Lasi	Ikkuna	Sulanut	15	19

Uusikaupunki, Tori 2000. Poistetut raudat

<i>Ruutu</i>	<i>Yhteys</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Paino</i>
480-86/531	1	Nauloja. 3-4 tuumaisia	39	440
483/531	1	Nauloja	4	26
484/531	1	Nauloja	7	108
486/536	1	Nauloja	2	19
479/538	2	Nauloja. 4-5 tuumaisia	10	148
480/536	2	Nauloja. 4 tuumaisia	7	85
480/538	2	Nauloja. 3-6 tuumaisia	31	658
480/539	2	Nauloja	8	160
480/536-38	3	Nauloja	8	63
480/539	3	Nauloja	3	18
	4	Nauloja. 3-4 tuumaisia	21	250
	5	Nauloja	11	131
477/533	7	Nauloja. Hyvin ruostuneita	3	16
	8	Nauloja. 4 tuumainen	1	28
R1:n sisältä	11	Nauloja. 2-4 tuumaisia	17	150
	12	Nauloja	58	590
Kaivanto	15	Nauloja	7	70
	16	Nauloja	4	60

<i>Ruutu</i>	<i>Yhteys</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Paino</i>
R3:n itäosa	17	Nauloja	35	406
R3:n itäosa	17	Rautarengas	1	613
R3:n itäosa	17	Veitsenterä	1	61

Uusikaupunki, Tori 2000. Poistetut luut

Liite 6

<i>Ruutu</i>	<i>Yhteys</i>	<i>Kpl</i>	<i>Paino Muuta</i>
484/531	1	9	140
480-86/531	1	10	150
R2 N-kulma	1	6	210
	5	9	106
477-79/530-32	7	14	117 Maatuneita
477/533	7	1	35
477/535	7	2	61
480-83/531-33	8	6	113 Maatuneita
R1 sisäpuolelta	11	39	225
Itälevennys	12	17	155
Länsiprofiili	14	1	28
Kaivanto	15	3	51
R3:n päällä	17	3	18
481-82/533-34	18	59	650

YKSIKKÖLUETTELO

Yksikkö: Y1

Tyyppi: Kerrostuma Palokerros
Alue: Kaivausalueen länsiosa
X 476-487 (muualla tuhoutunut)
Y 531-532 (muualla tuhoutunut)
Z pinta n. 4,55 m mpy Z pohja n. 4, 20 m mpy
Paksuus: 10-30 cm
Koostumus: Hiiltä (p), palanutta puuta (p), joukossa savilinssejä (k).
Väri: Musta Kuvaus: Tiivis, kostea.
Kaivaustapa: Pelkottu
Löydöt: Runsaasti. Suurelta osin palaneita ja sulaneita. 1800-luvun taloussesineistöä ja rakennusmateriaaleja. (Pääosa poistettu.)
Tulkinta: Vuoden 1855 tulipalon raivauskerros.
Ajoitus: 1855
Yläpuolella: Täyttö- ja tasoitushiekkaa
Alapuolella: R2, R4, R5, Y2, Y9

Yksikkö: Y2

Tyyppi: Kerrostuma Kulttuurikerros, purkukerros
Alue: Kaivausalueen eteläosa.
X 479-480 Y 531-539
Löydöt keskittyvät ruutuihin: 479-480/438-439
Z pinta n. 4,30 Z pohja n. 4,05
Paksuus: 10 cm
Koostumus: Hiiltä (k), laastia (p), tiilimurskaa (kelt.) (k).
Väri: Vaalean harmaa, punertavia läikkiä.
Kuvaus: Tiivis, hienojakoinen, kostea.
Kaivaustapa: Pelkottu
Löydöt: 1800-luvun talous- ja rakennusjätettä.
Tulkinta: Kivijalan ulkopinnan rappauksesta kertynyt laastikerros.
Ajoitus: 1840-1855
Yläpuolella: Y1
Alapuolella: Y5, Y6, Y7

Yksikkö: Y3
 Tyyppi: Kerrostuma Palokerros
 Alue: Kaivausalueen eteläosa
 X 480 Y 578-579
 Z pinta 4,15 m mpy Z pohja 4,10 m mpy
 Paksuus: 5 cm
 Koostumus: Hiiltä (p), laastia (k), hiekkaa.
 Väri: Musta, ruskea
 Kuvaus: Tiivis, kostea. Nokinen alue Y2:n sisällä.
 Kaivaustapa: Pelkottu
 Löydöt: Pääosin 1800-luvun taloussesineistöä
 Tulkinta: Liittyy Y2:een.
 Ajoitus: 1840-1855
 Yläpuolella: Y1?
 Alapuolella: Y5, Y6

Yksikkö: Y4
 Tyyppi: Kerrostuma Purkukerros
 Alue: Kaivausalueen eteläosa
 X 479-480 Y 535-537
 Z pinta - Z pohja -
 Paksuus: 5 cm
 Koostumus: Laastia (p), tiilimurskaa (kelt.) (p).
 Väri: Ruskea
 Kuvaus: .
 Kaivaustapa: Pelkottu
 Löydöt: Hieman 1800-luvun alkupuolen taloussesineistöä
 Tulkinta: Täyte- tai purkumaata kivien alla
 Ajoitus: 1840-1855
 Yläpuolella: Y1?
 Alapuolella: Y5, Y6, Y7
 Liittyy: R4

Yksikkö: Y5
 Tyyppi: Kerrostuma Purku- tai kulttuurikerros
 Alue: Kaivausalueen eteläosa
 X 478-480 Y 531-540
 Z pinta 4,10 m mpy Z pohja 3,90 m mpy
 Paksuus: 3-5 cm
 Koostumus: Hiekka (k), laastia (k), tiilimurskaa (k)
 Väri: Punertava
 Kuvaus: Ei kovin tiivis, kuiva
 Kaivaustapa: Pelkottu, lapioitu
 Löydöt: 1700-luvun ja 1800-luvun alun taloussesineistöä
 Tulkinta: Kulttuurikerros
 Ajoitus: 1750-1840
 Yläpuolella: Y2
 Alapuolella: Y6 (mahdollisesti samaa kerrosta), Y7

Yksikkö: Y6

Tyyppi: Kerrostuma Kulttuurikerros
 Alue: Kaivausalueen eteläosa
 X 478-480 Y 537-540
 Z pinta 4,05 m mpy Z pohja 3,85 m mpy
 Paksuus: 3-5 cm
 Koostumus: Hiekka (p), laastia (v)
 Väri: Punertava Kuvaus: Tiivis
 Kaivaustapa: Pelkottu
 Löydöt: Vähän 1700-luvun ja 1800-luvun alun talouesesineistöä
 Tulkinta: Maanpinnan taso/Pihamaanpinta
 Ajoitus: 1750-1840. Venäläinen raha vuodelta 1799
 Yläpuolella: Y5, mahdollisesti samaa kerrosta
 Alapuolella: Y7

Yksikkö: Y7

Tyyppi: Kerrostuma Kulttuurikerros
 Alue: Kaivausalueen eteläosa
 X 476-480 Y 531-540
 Z pinta 4,20 m mpy Z pohja 3,75 m mpy
 Paksuus: 3-15 cm
 Koostumus: Hiekka (p), sora (k), savi (k)
 Väri: Harmaa Kuvaus: Tiivis, kostea.
 Kaivaustapa: Pelkottu, lapioitu
 Löydöt: 1700-luvun ja 1800-luvun alun talouesesineistöä
 Tulkinta: Torin sekoittunut pintakerros.
 Ajoitus: 1700-1840
 Yläpuolella: Y5, Y6, Y9
 Alapuolella: Y10, Y13

Yksikkö: Y8

Tyyppi: Kerrostuma Kulttuurikerros
 Alue: Kaivausalueen länsiosa, luultavasti koko alueella
 X 479-486 Y 531-535
 Z pinta 4,10 m mpy Z pohja 3,90 m mpy
 Paksuus: 1-10 cm
 Koostumus: Hiekka (v), savi (k), puhippuja/-möhnää (p)
 Väri: Tummanruskea
 Kuvaus: Tiivis, kostea.
 Haisevaa, sisältää runsaasti orgaanista ainesta
 Kaivaustapa: Pelkottu/lapioitu
 Löydöt: 1600-luvun, etenkin 1600-luvun alkupuolen esineistöä
 Tulkinta: Vanhimman torin pintakerrosta.
 Ajoitus: 1617-1700/1720
 Yläpuolella: Y13
 Alapuolella: Tulkittiin pohjahiekaksi, mutta oli todennäköisesti kaupunkia edeltävää peltokerrosta (vrt. koneella kaivetun kuopan profiilit). Alla olevan kerroksen dokumentoimista haittasi kaivausalueelle kertynyt vesi.

Yksikkö: Y9

Tyyppi: Kerrostuma Tasoituskerros
 Alue: Kaivausalueen eteläosa
 X 476-479 Y 531-535
 Z pinta 4,30 m mpy Z pohja 4,00 m mpy
 Paksuus: 10-20 cm
 Koostumus: Hiekka (p)
 Väri: Ruskea/kellertävä Kuvaus: Suhteellisen tiivis, kuiva
 Kaivaustapa: Pelkottu, lapioitu
 Löydöt: Ei löytöjä
 Tulkinta: Tasoitus- ja täyttöhiekkaa, kivirivin (R6) alla.
 Ajoitus: 1750-1840
 Yläpuolella: Y1
 Alapuolella: Y7

Yksikkö: Y10

Tyyppi: Kerrostuma Kulttuurikerros
 Alue: Kaivausalueen eteläosa, kaivannon pohjoisreuna
 X 480 Y 538-540
 Z pinta 3,85 m mpy Z pohja 3,70 m mpy
 Paksuus: 10 cm
 Koostumus: Hiekka (p)
 Väri: Hennon harmaa Kuvaus: Tiivis, kostea.
 Kaivaustapa: Pelkottu
 Löydöt: Lasitehtaan valmistusjätettä mm.
 Tulkinta: Ojan/kaivannon pohjoisreunalle kiveyksen taakse jäänyt vanhempi kulttuuri- tms. kerros.
 Ajoitus: 1680-1760
 Yläpuolella: Y7
 Alapuolella: Tulkittiin pohjahiekaksi, mutta oli todennäköisesti kaupunkia edeltävää peltokerrosta (vrt. koneella kaivetun kuopan profiilit). Alla olevan kerroksen dokumentoimista haittasi kaivausalueelle kertynyt vesi.

Yksikkö: Y11

Tyyppi: Kerrostuma Palo-/Kulttuuri-/täyttökerros
 Alue: Kaivausalueen keski- ja itäosa
 X 481-485 Y 535-540
 Z pinta 4,30 m mpy Z pohja 4,15 m mpy
 Paksuus: 10-20 cm
 Koostumus: Hiekka (p), hiili (k)
 Väri: Ruskea, paikoin musta Kuvaus: Suhteellisen tiivis, kuiva.
 Kaivaustapa: Pelkottu, seulottu
 Löydöt: 1800-luvun esineistöä mm. fajanssilautasten, kaakeleiden, lasipullojen paloja, raha 1620-luvulta, ikkunalasiasia 1600-luvulta.
 Tulkinta: Rakenteen R1 sisäpuolelle levitetty hiekkakerros, jonka pinnalla palossa ja sen jälkeen kertynyttä kerrosta.
 Ajoitus: 1840-1855
 Yläpuolella: Y12
 Alapuolella: Y13
 Liittyy: R1:n sisäpuolella

Yksikkö: Y12

Tyyppi: Kerrostuma Purkukerros
 Alue: Kaivausalueen itäosa
 X 480-485 Y 539-540
 Z pinta 4,65 m mpy Z pohja 4,20 m mpy
 Paksuus: 50 cm
 Koostumus: Hiekka (p), sora (k), hiili (k)
 Väri: Harmaa, ruskea Kuvaus: Irtonainen, kuiva.
 Kaivaustapa: Pelkottu, lapioitu
 Löydöt: 1830-1850-luvuille ajoittuvaa esineistöä mm. liitupiippuja. Runsaasti kaakelinpalasia.
 Tulkinta: Vuoden 1855 tulipalon jälkeen syntynyt purkukerros
 Ajoitus: 1855/1850-luvun jälkipuoli
 Muuta: Kerros oli säilynyt vain kaivausalueen itäosassa noin metrin leveydeltä, muualta se oli poistettu valvotun konekaivuun yhteydessä.
 Yläpuolella: Torin tasoitus- ja täyttöhiekkakerroksia
 Alapuolella: Y11

Yksikkö: Y13

Tyyppi: Kerrostuma Tasoituskerros
 Alue: Kaivausalueen länsiosa
 X 479-484 Y 531-533
 Z pinta 4,15 m mpy Z pohja 4,05 m mpy
 Paksuus: 3-15 cm
 Koostumus: Silttiä (p).
 Väri: Vaaleanruskea Kuvaus: Tiivis, kostea.
 Kaivaustapa: Lapioitu
 Löydöt: Ei löytöjä
 Tulkinta: Toriin liittyvä täyttö- ja tasoituskerros.
 Ajoitus: 1650/1700/1750
 Yläpuolella: Y7, Y14, Y11
 Alapuolella: Y8

Yksikkö: Y14

Tyyppi: Kerrostuma Täyttö-/tasoituskerros
 Alue: Kaivausalueen länsiosa
 X 481-485 Y 530-534
 Z pinta 4,25 m mpy Z pohja 4,05 m mpy
 Paksuus: 5-20 cm
 Koostumus: Savi (p)
 Väri: Harmaa Kuvaus: Tiivis, kostea.
 Kaivaustapa: Lapioitu
 Löydöt: Vähän
 Tulkinta: Rakennuksen perustuksiin liittyvä savikerros
 Ajoitus: Noin 1840
 Yläpuolella: R5
 Alapuolella: Y13

Yksikkö: Y15

Tyyppi: Kaivanto Täyttökerros
 Alue: Kaivausalueen eteläosa
 X 478-479 Y 530-539
 Z pinta 4,15 m mpy Z pohja tason 3,70 m mpy alla (ei voitu kaivaa pohjaan)
 Paksuus: yli 30 cm
 Koostumus: Kivi (isoja kiviä) (p), hiekka (k)
 Väri: Harmaa Kuvaus: Irtonainen, kostea.
 Kaivaustapa: Lapiroitu
 Löydöt: 1800-luvun alkupuolen esineistöä
 Tulkinta: Rakennuksen ulkopuolelle kaivettu isoilla kivillä täytetty salaoja(?). Samalla paikalla on ollut vanhempi avo(?) -oja.
 Ajoitus: Noin 1840
 Yläpuolella: Y1?
 Alapuolella: Puhdas pohjahiekka/hiesu?

Yksikkö: Y16

Tyyppi: Kerrostuma Tasoituskerros
 Alue: Kaivausalueen länsiosa
 X 481-485 Y 530-533
 Z pinta 4,30 m mpy Z pohja 4,05 m mpy
 Paksuus: 3-5 cm
 Koostumus: Hiekka (p), noki (k)
 Väri: Harmaa Kuvaus: Irtonainen, kostea.
 Kaivaustapa: Lapiroitu
 Löydöt: Vähän
 Tulkinta: Ohut rakennuksen alla ollut hiekkakerros
 Ajoitus: Noin 1840
 Yläpuolella: R2
 Alapuolella: Y14

Yksikkö: Y17

Tyyppi: Kerrostuma Sekoittunut palo- ja purkukerros
 Alue: Kaivausalueen pohjoisosa
 X 485-486 Y 534-538
 Z pinta 4,70 m mpy Z pohja 4,20 m mpy
 Paksuus: 20-30 cm
 Koostumus: Hiekka (p), kivi (k), tiilimurska (v), hiili (k)
 Väri: Tummanruskea/musta Kuvaus: Irtonainen, kostea.
 Kaivaustapa: Pelkottu, lapiroitu
 Löydöt: Pääosin 1800-luvun alkupuolen esineistöä.
 Tulkinta: Rakenteen R3 päällä ollut palo- ja purkukerros, joka oli osin sekoittunut konekaivuun yhteydessä.
 Ajoitus: Noin 1855
 Yläpuolella:
 Alapuolella: R3

Yksikkö: Y18
Tyyppi: Kerrostuma Kulttuurikerros
Alue: Rakenteen R1 länsipuoli
X 481-482 **Y** 533-534
Z pinta n. 4,30 m mpy **Z pohja** n. 4,10 m mpy
Paksuus: 10-20 cm
Koostumus: Hiekka (p), hiili (k)
Väri: Tummanruskea **Kuvaus:** Irtonainen, kostea.
Kaivaustapa: Pelkottu, lapioitu
Löydöt: Runsaasti luita.
Tulkinta: Rakenteen R1 ulkopuolella ollut kulttuurikerros, johon on kertynyt runsaasti luita..
Ajoitus: 1840-1855
Yläpuolella: Y1?
Alapuolella: Y13

RAKENNELUETTELO

Rakenne: R1

Tyyppi: Tiilirakenne

-seinän perustuksia
-muurattu

Rakennusmateriaali: Ns. hollantilainen tiili, tavallinen tiili, kivi

Alue: Kaivausalueen itä- ja keskiosa

X 43481-43485

Y 22534-22540

Z pinta 4,25-4,45 m mpy

Z pohja n. 4,05 m mpy

Rakennusmateriaalin koko: 45 x 100 x 220 mm (ns. hollantilainen tiili)

Väri: keltainen (ns. hollantilainen tiili)

Tiililimitys: Tiilet asetettu pääosin päällekkäin, paikoin limittäin

Rakenteen suunta ja mitat: W-E -suuntainen. Leveys 3,80 m, pituus yli 6, 20 m

KUVAUS:

Rakenteen eteläsivulla oli kaksi vierekkäistä tiiliriviä, jotka ovat kivijalan (R5) sisäpuolta vasten. Keskellä eteläsivua, kolmen metrin päässä länsipäädystä tiilirakenteessa on runsaan 80 cm levyinen aukko. Eteläseinän paljastetun osan itäpäässä oli osin sisäänpäin sortuneena enimmillään yhdeksän päällekkäistä tiiltä. Tiilirakenne oli perustettu suoraan hiekan päälle. Kyseessä ei voi olla kantava rakenne, pikemminkin tiilivuoraus.

Länsisivun eteläpuoliskossa oli kahden tiilen levyisen, huonosti säilynyt seinärakenteen perusta. Siitä oli jäljellä enimmillään kaksi tiilikertaa. Länsipäädyn pohjoisosassa oli 125 cm x 60 cm suuruinen yläpinnaltaan (z = 4,35 m mpy) sileäksi kulunut kynnyiskivi. Sen pohjoispuolella oli neliömäinen tiilitaso, luultavasti rakenteen nurkkaa tukeneen tiilipylvään kaksi alinta tiilikerrosta. Rakenteen pohjoisseinä oli epäsäännöllinen. Pohjoisseinämän länsiosassa oli epäsäännöllistä, mahdollisesti sekundääristä kivikkoa (maahan upotettuja kiviä?), itäosassa rakenteen sisäseinää vasten oli pitkittäinen tavallisten punaisten tiilien rivi ja sen pohjoispuolella eli rakenteen ulkosivulla poikittain asetettujen ns. hollantilaisten tiilien rivi.

Rakenteen länsipäässä oli rakennetta vasten poikittain sijainneen (S-N-suuntaisen) hiiltyneen puun (parrun/hirren?) jäänteitä. Kyseessä on mahdollisesti lattiavasa. Tutkitun osan itäpäädyssä oli tulipalon jälkeen syntynyt purku- ja raivausmassojen kerros: runsaasti isoja kiviä, tiiltä, kaakelinpalasia sekä niiden alla sortuneita ja hiiltyneitä hirsii (pääosin E-W-suuntaisia). Kaivauksia aloitettaessa rakenteen päällä olleet kerrokset oli itäpäättyä lukuun ottamatta ehditty poistaa. Purkumassojen (Y12) alla oli noen ja hiilen värjäämä hiekkakerros (Y 11) sekä sen alla täytehiekkakerros (Y 13).

TULKINTA:

Rakennetta epäiltiin kaivausten alkaessa uuniksi, kaivausten jälkeen se on tulkittu korkean kivijalan sisällä olevaksi kellarimaiseksi tilaksi, jonka seinillä on ollut tiilivuoraus.

Ajoitus: 1840

Yläpuolella: Y12

Alapuolella: Y13

Littyty: R3:n itäpuolella, R4:n pohjoispuolella, R5:n eteläpuolella

Rakenne: R2

Rakennusmateriaali: Kivi, isoja lohkottuja
 Tyyppi: Kivirakenne
 X 43485-43487
 Y 22530-22533
 Zpinta 4,45 - 4,67 m mpy
 Zpohja n. 4,10 m mpy
 Rakennusmateriaalin koko: 20-150 cm
 Rakenteen suunta ja mitat: W-E, yli 2 m x yli 4 m jatkuen molemmissa suunnissa profiilin sisään.

KUVAUS:

Kaivausalueen luoteiskulmassa sijainnut suurista lohkotuista kivistä koostuva epäsäännöllinen, suorakaiteenomainen kivirakennelma. Koko rakennelmaa ei saatu paljastettua. Rakenne oli ladottu paksun täytesavikerroksen (Y 14) päälle, samaa savikerrosta oli myös rakennelman ympärillä.

TULKINTA:

Kaakeliuunien alle rakennettu kiviperustus.

Ajoitus: 1840
 Yläpuolella: Y1
 Alapuolella: Y14
 Liittyy: R3:n länsipuolella, R5:n pohjoispuolella

Rakenne: R3

Rakennusmateriaali: Puu
 Tyyppi: Puurakenne. Laudoitus, ei yhtenäinen taso
 Kaivausalueen pohjoisosassa
 X 43485-43487
 Y 22534-22540
 Zpinta 4,18-4,35 m mpy
 Zpohja n. 4,10 m mpy
 Rakennusmateriaalin koko: -
 Rakenteen suunta ja mitat: Esillä noin 2 x 4 m kokoinen alue

KUVAUS JA TULKINTA:

Mahdollinen lattia, mutta pikemminkin kostean maaperän päälle asetettuja puita. Jätepuuta? Puiden joukossa oli ainakin viiden eri kokoisen (Ø 50 cm - 100 cm) tynnyrin kansi/pohja. Yhdessä tynnyrissä oli myös vannetta jäljellä.

Ajoitus: 1840-1
 Yläpuolella: Y17
 Alapuolella: Y13
 Liittyy: R1:n pohjoispuolella, R2:n itäpuolella

Rakenne: R4

Rakennusmateriaali:	Kivi
Tyyppi:	Kivirakenne
X	43480-43481
Y	22530-22540
Zpinta	4,10-4,30 m mpy
Zpohja	n. 3,70 m mpy

Rakennusmateriaalin koko: Halk. 10-80 cm

Rakenteen suunta ja mitat: E-W, leveys noin 50 cm, pituus yli 10 m

KUVAUS JA TULKINTA:

Seinänperustus. Itä-länsisuuntainen maahan upotettu kivirivi
Kaivausalueen eteläosassa

Ajoitus: 1840
Yläpuolella: Y1?
Alapuolella: Puhdas pohjahiekka/-hiesu?
Liittyy: R1:n ja R5:n eteläpuolella

Rakenne: R5

Rakennusmateriaali:	Puu
Tyyppi:	Puurakenne, ei lattia tai muu taso, pikemminkin erillisiä puita.
X	43482-43484
Y	22530-22532
Zpinta	4,25 - 4,35 m mpy
Zpohja	4,20 - 4,25 m mpy

Rakennusmateriaalin koko: -

Rakenteen suunta ja mitat: Esillä noin 3 x 4 m kokoinen alue

KUVAUS JA TULKINTA:

Hiiltyneitä ja romahtaneita(?) hirsiiä ja lautoja. Palaneen puulaatikon pohja.
Kaivausalueen länsiosassa.
Purkujätettä, romahtaneita rakenteita tai rakennuksen alla ollutta jätepuuta.

Ajoitus: 1840-1855
Yläpuolella: Y1, hiekka
Alapuolella: Y16
Liittyy: R1:n länsipuolella, R2:n eteläpuolella, R4:n pohjoispuolella

Rakenne: R6

Rakennusmateriaali:	Kivi
Tyyppi:	Kivirivi, mahdollisesti perustus
X	43477
Y	22530-22532
Zpinta	4,25 - 4,35 m mpy
Zpohja	4,10 m mpy

Rakennusmateriaalin koko: Ø 10 – 25 cm

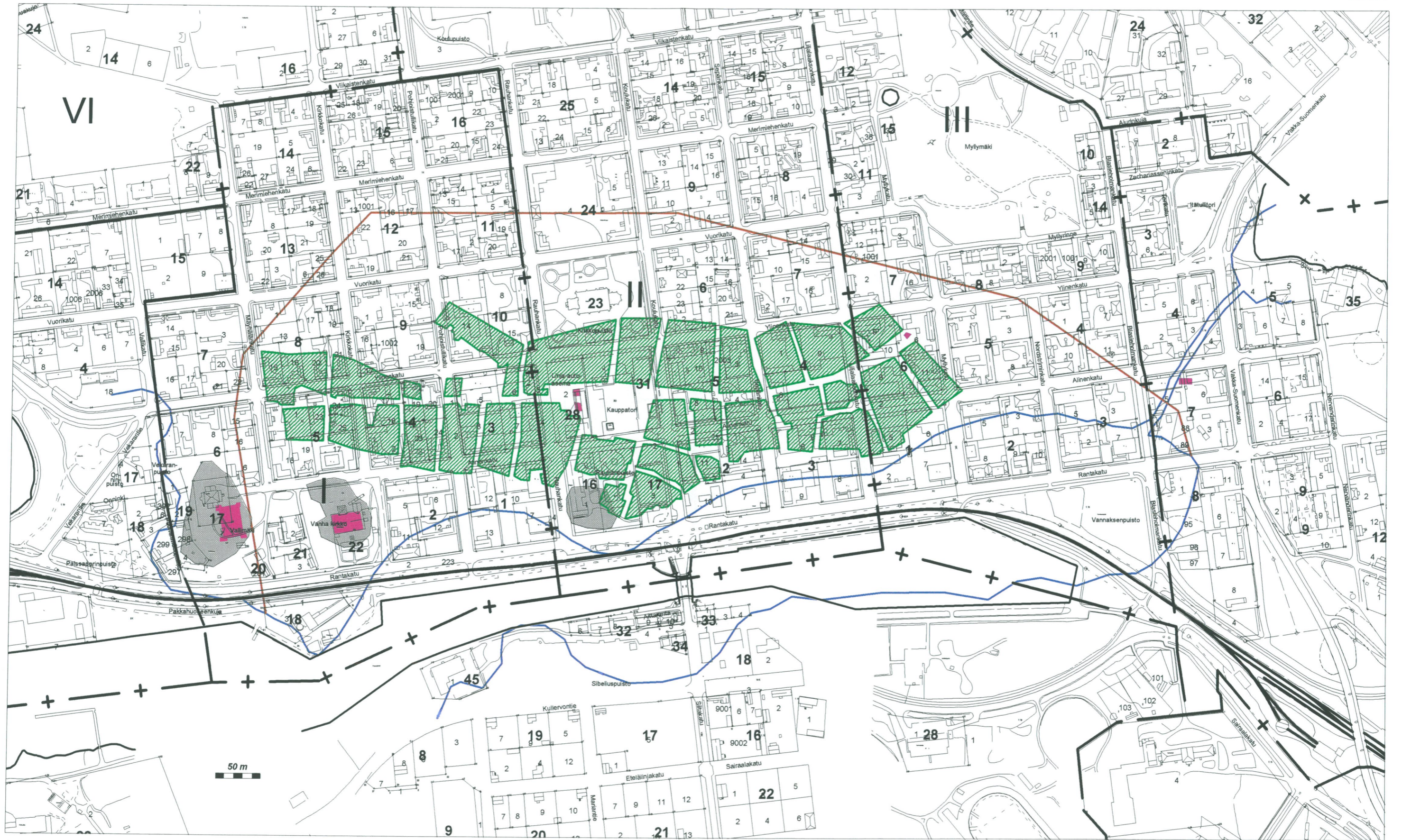
Rakenteen suunta ja mitat: W-E, Säilynyt osa noin 30-40 cm leveä, noin 3 m pitkä, mistä itään päin tuhoutunut.

KUVAUS JA TULKINTA:

Matalalle kaivettu, luonnonkivistä ladottu kivirivi (R6), jonka perustuksista löytyi 1830-50-luvuille ajoittuva karahvin tai tuopin pohjapala. Kivien alla ja välissä tummaksi värjäätynyttä maata, matala kaivanto. Kyseessä on mahdollisesti varakonsuli Ramsellin tonttia torista erottaneen aidan perustus tai torin laitaan liittynyt tarkoitukseltaan tuntemattomaksi jäänyt rakenne.

Kaivausalueen lounaisosassa.

Ajoitus:	1830-1850
Yläpuolella:	Y1
Alapuolella:	Y9
Liittyy:	R4:n eteläpuolella

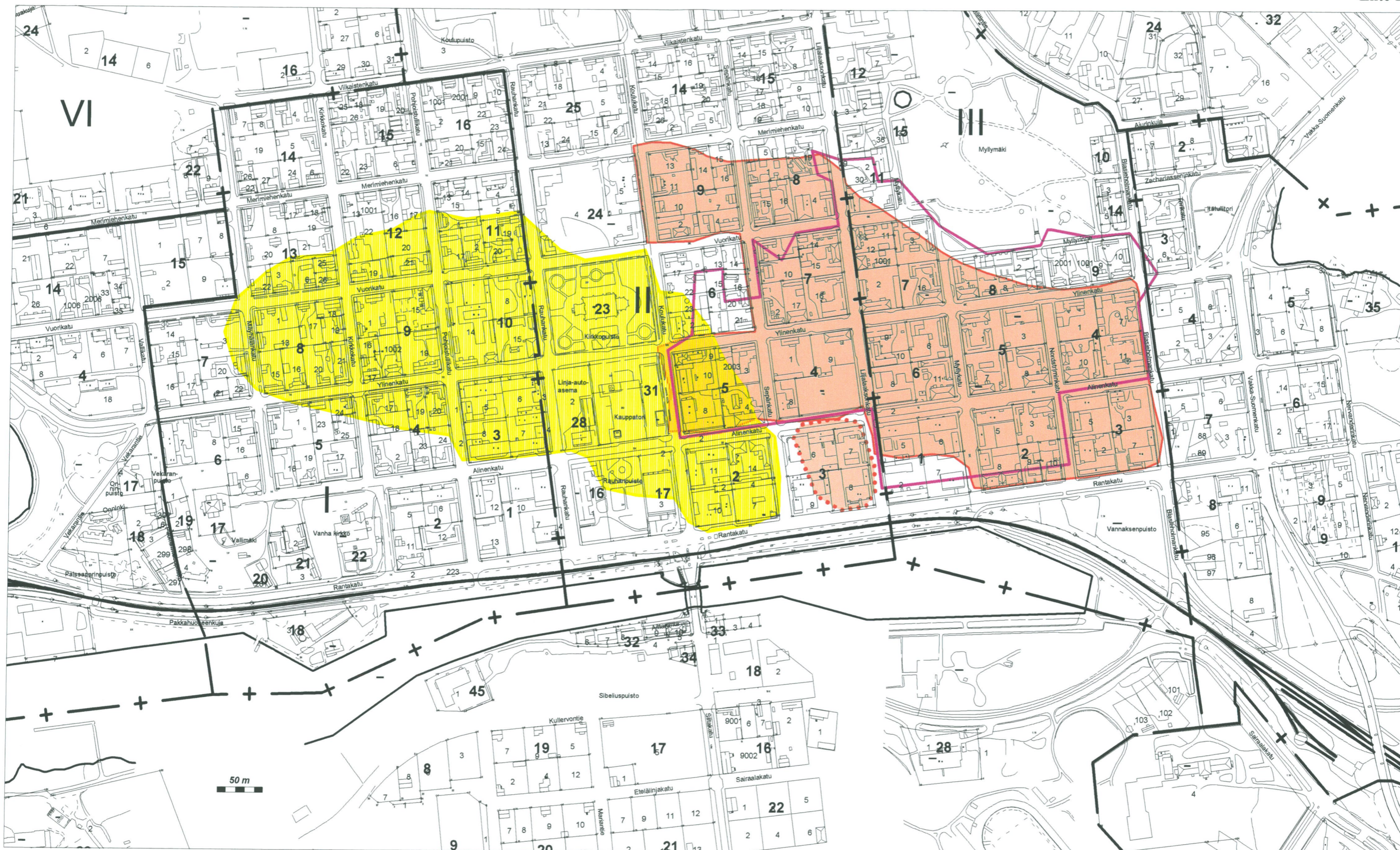

UUSIKAUPUNKI, TORI
G. Haggrén 2001

Kartta: T. Mökkönen 2001

Karttopohja © Uudenkaupungin kiinteistö- ja mittaus toimi

Vuoden 1649 kaupunkimittaus asemoituna nykyiselle kaavakartalle

UUSIKAUPUNKI, TORI
G. Haggren 2001

Kartta: T. Mökkönen 2001

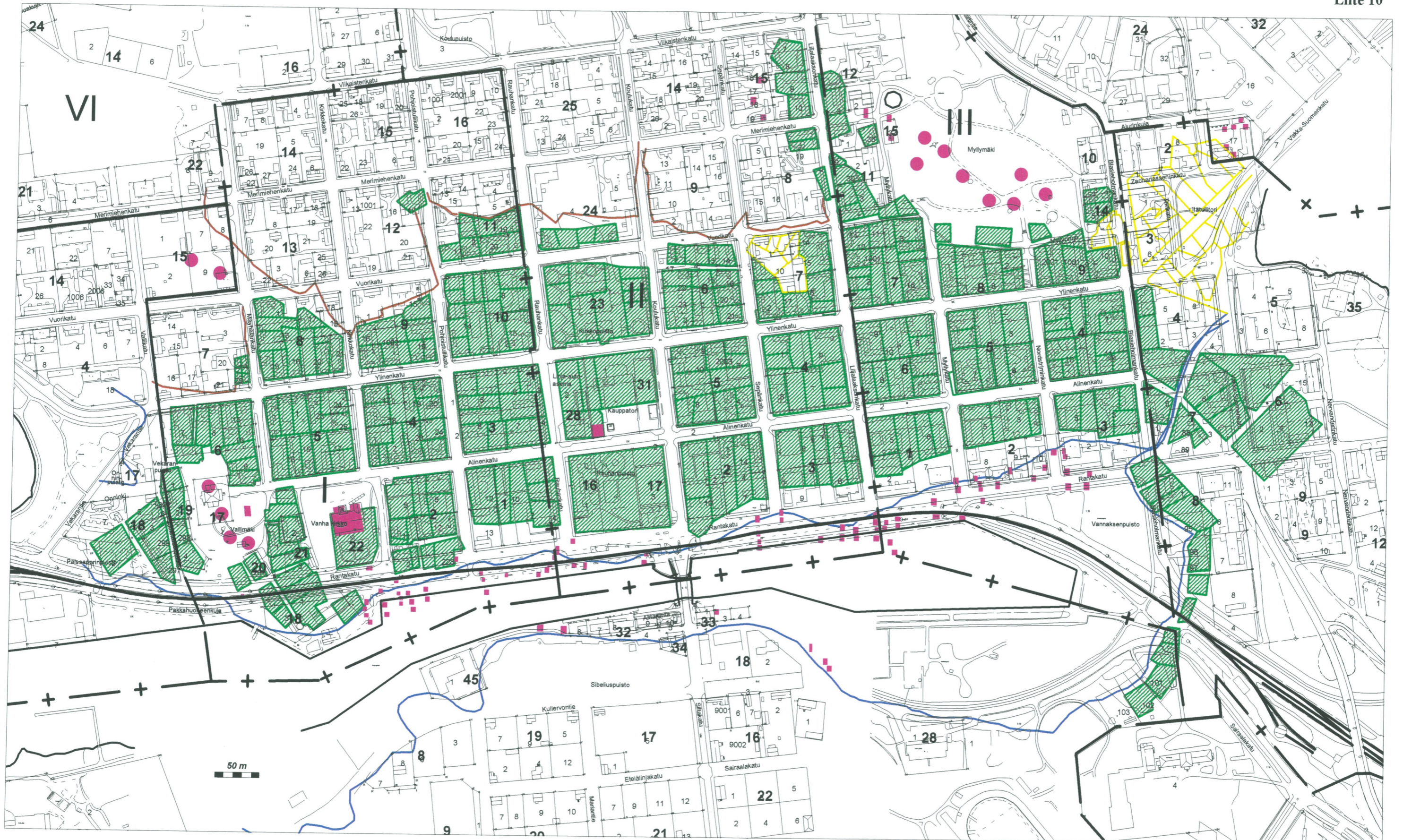
1800-luvun kaupunkipalot

Karttopohja © Uudenkaupungin kiinteistö- ja mittaustoimi

- = v. 1846, 22.-23. elokuuta
- = v. 1846, 22.-23. elokuuta
- = v. 1846, 13. marraskuuta
- = v. 1855

P. Kärki 1974: Uudenkaupungin rakennetun ympäristön historialliset puitteet.
Uusikaupunki-Raumankari-Forsby.
Museovirasto Rakennushistorian osasto 1/1974 mukaan

G. Haggrenin luonnos. KA.
Kaupunkikartat. Uusikaupunki.
sig. 7/--/2d, 19/09 mukaan.

UUSIKAUPUNKI, TORI
G. Haggrén 2001

Kartta: T. Mökkönen 2001

Karttopohja © Uudenkaupungin kiinteistö- ja mittaus toimi

Vuoden 1799 kaupunkimittaus asemituna nykyiselle kaavakartalle

Karttapohja © Uudenkaupungin kiinteistö- ja mittaustoimi

UUSIKAUPUNKI, TORI

G. Haggrén 2001

Kartta: T. Mökkönen 2001

Kaivausalueen suhde vanhoihin asemakaavoihin

**UUDENKAUPUNGIN TORIN
ARKEOLOGISET KAIVAUKSET 2000**

Tutkimusraportti

Terttu Lempiäinen

**Biodiversiteettiyksikkö
Turun yliopisto
20014 Turku**

2001

SISÄLLYSLUETTELO

		S
1	JOHDANTO	3
2	TUTKIMUSMATERIAALI JA MENETELMÄT	3
3	MAKROFOSSIILIANALYYYSIN TULOKSET	4
	Luonnon hyötykasvit	6
	Kulttuuririkkaruohot ja ruderaatit	6
	Ketokasvit	7
	Kosteikko- ja rantakasvit	7
	Puut	8
	Muut kasvijäänteet	8
	Muut jäänteet	10
4	YHTEENVETO	10
5	KIRJALLISUUS	12
	LIITTEET 1 – 4	13

1 JOHDANTO

Museoviraston Rakennushistorian osaston toimesta suoritettiin arkeologinen kaupunkikaivaus Uudenkaupungin torilla 20.11. – 1.12.2000. Tutkimuskohde on ajoitettu löytöaineiston mukaan 1500-luvulta vuoteen 1855 (Haggren 2000). Arkeologisten koekaivauksten johtajan toimi FL Georg Haggren ja hänen toimestaan otettiin myös maanäytteet kasvijäännetutkimuksiin. Tutkimuskohteen sijainti on esitetty liitteellä 1, kaivausalueiden sijainnit liitteellä 2, kaivausalueen tasokartta liitteellä 3 ja kaivausprofiili liitteellä 4 (Haggren 2000).

2 TUTKIMUSMATERIAALI JA MENETELMÄT

Makrofossiilitutkimuksissa oli mukana 4 maanäytettä. Seuraavassa on esitetty maanäytteiden koordinaatit, näytekoko ja sisältö.

Näyte- /No	Näyte- koko/l	Yksikkö	Koordinaatit	Näytesisältö
1.	0.5	Y10	x=480 y=538-540 z/pinta=3.85 m mpy z/pohja=3.70 m mpy	- harmaan likainen kulttuurimaa
2.	1.0	Y8	x=479-486 y=531-535 z/pinta=4.10 m mpy z/pohja=3.90 n mpy	- noensekainen kulttuurimaa
3.	1.0	Y7	x=476-480 y=531-540 z/pinta=4.20 m mpy z/pohja=3.75 m mpy	- likainen kulttuurimaa
4.	1.0	Y8	x= x=479-486 y=531-535 z/pinta=4.10 m mpy z/pohja=3.90 n mpy	- noensekainen likainen kulttuurimaa

Maanäytteet kellutettiin kyllästetyssä suolaliuoksessa, kellutusjäte pestiin siivilällä (silmäkoko 0.125 mm) ja sen jälkeen jäänteet poimittiin kellutusjätteestä

mikroskoopin (OLYMPUS SZX 9) avulla, 9-12x suurennoksella (vrt. Lempiäinen 1999). Jäänteet säilöttiin lasipulloihin 50 % alkoholiin. Jäänteet on määritetty kirjallisuuden (Beijerinck 1947) ja referenssikokoelman avulla. Kasvien nimistö on Hämet-Ahti et al. (1998). Jäänteet säilytetään Turun yliopiston kasvimuseon makrofossiilikokoelmassa.

3 MAKROFOSSIILIANALYYSIN TULOKSET

Uudenkaupungin torin makrofossiilianalyysin tulos on esitetty taulukossa 1.

Hiiltyneet jäänteet on merkitty tähdellä (*). Puuhiilen ja kasviroskan esiintyminen on arvioitu seuraavalla asteikolla:

+	-	niukasti
++	-	kohtalaisesti
+++	-	runsaasti

Kuva 1. Vadelma (*Rubus idaeus*) on sekä luonnonvaraisena kasvava pensas että esihistorialliselta ajalta lähtien tärkeä ravintokasvi, jonka marjoja kerättiin myös kauppatavaraksi. – Kuva: t. Lempiäinen

Taulukko 1. Uudenkaupungin torin arkeologisen kaivauksen makrofoossiilitulokset. Jäänteet ovat siemeniä/hedelmiä, ellei toisin mainita.

Näyte No.	1	2	3	4	Yht.
LUONNON HYÖTYKASVIT					
<i>Fragaria vesca</i> , ahomansikka	-	-	-	1	1
<i>Rubus idaeus</i> , vadelma	2	28	9	1	40
KULTTUURIRIKKARUOHOT JA RUDERAATIT					
<i>Chenopodium album</i> , jauhosavikka	1	-	3	-	4
<i>Chenopodium glaucum/rubrum</i> , sini-/punasavikka	-	-	90	-	90
<i>Potentilla anserina</i> , ketohanhikki	-	-	5	5	10
KETOKASVIT					
<i>Scleranthus annuus</i> , viherjäsenruoho	1	-	-	-	1
KOSTEIKKO- JA RANTAKASVIT					
<i>Carex nigra</i> , jokapaikansara	-	-	1	-	1
<i>Carex acuta</i> , viiltosara	-	1	2	-	3
<i>Eleocharis palustris</i> , suoluikka	-	2	-	-	2
<i>Juncus bufonius</i> , konnanvihvilä	-	10	100	-	110
<i>Juncus compressus/gerardii</i> , tanner-/suolavihvilä	-	1	-	-	1
<i>Ranunculus sceleratus</i> , konnanleinikki	-	40	-	-	40
PUUT					
<i>Picea abies</i> , kuusi	1*	-	-	-	1
Yht.	5	82	110	7	304
MUUT KASVIJÄÄNTEET					
Puuhiili	+	+	++	++	-
Hiiltymätön puuroska	+	+	++	+	-
MUUT JÄÄNTEET					
Luu	+	-	++	-	-

Yhteensä määritettiin 304 kasvijäännettä ja lisäksi puuhiilen kappaleita, hiiltymätöntä puuroskaa ja luun siruja, joita ei laskettu. Kasvilajeja/taksoneita määritettiin yhteensä 13. Aineisto ryhmiteltiin seuraavasti:

- luonnon hyötykasvit/marjat
- 4 kulttuuririkkaruohot ja ruderaatit
- 5 ketokasvit
- 6 kosteikko- ja rantakasvit
 - puut
 - muut kasvijäänteet
- 7 muut jäänteet

Luonnon hyötykasvit

Yleisimpiä luonnosta kerättyjä hyöty- ja ravintokasveja ovat marjat, joiden jäänteistä määritettiin sekä vadelma (*Rubus idaeus*)(Kuva 1) että mansikka (*Fragaria vesca*)(Kansikuva). Vadelmaa löytyi kaikista tutkituista näytteistä ja mansikkaa vain yhdestä näytteestä (No. 3). Siitä huolimatta että kaikki jäänteet olivat hiiltymättömiä, ne ajoittunevat 1500-1600-luvuille eli keskiajan lopulta – uuden ajan alkuun. Varsinkin vadelman siemeniä löytyi näytteistä hyvin runsaasti. Marjoja kerättiin sekä myytäväksi että omaan talouteen (vrt. Lönnrot 1860), mutta on myös mahdollista, että molempia kasveja on voinut kasvaa vielä 1500-1700-luvuilla maaseutumaisen kaupunkitorin laidalla.

Kulttuuririkkaruohot ja ruderaatit

Myös kaikki kulttuuririkkakasvien jäänteet olivat hiiltymättömiä. Pieniä sini-/punasavikan (*Chenopodium glaucum/rubrum*)(Kuva 2) siemeniä löytyi 90 kpl ja vain näytteestä no. 3. Muita kulttuurikasvilajeja olivat piholla, kaatopaikoilla, tienvarsilla ja pelloillakin kasvavat jauhosavikka (*Chenopodium album*)(Kuva 3) ja ketohanhikki (*Potentilla anserina*).

Kuva 2. Sinisavikka (*Chenopodium glaucum*) on nykyisin jo harvinainen kulttuuririkkalaji, joka suosii typpirikkaita kasvupaikkoja.. – Kuva: K. Alho

Ketokasvit

Vain yhden kuivilla rinteillä, kedoilla ja joskus pihoilakin kasvavan kasvin, viherjäsenruohon (*Scleranthus annuus*)(Kuva 4) piikkinen verhiö löytyi näytteestä no. 1. Ko. jäänteet kulkeutuvat karheakarvaisina helposti kauaskin alkuperäisiltä kasvupaikoiltaan (Hämet-Ahti et al. 1998).

Kosteikko- ja rantakasvit

Lukumääräisesti suurin jäännelöytöryhmä olivat märässä tai kosteassa maassa, ojissa, ojien pientareilla, pienvesissä ja rannoilla kasvavat kasvit. Eniten jäänteitä löytyi konnanvihvilästä (*Juncus bufonius*) (110 kpl) ja konnanleinikistä (*Ranunculus sceteratus*)(40 kpl)(Kuva 5). Molemmat mainitut lajit kasvavat likaisissa pienvesissä,

tallatuilla märillä pihoilla, lantavedessä ja yleisesti kulttuurin ja asutuksen piirissä (Hämet-Ahti et al. 1998). Konnanleinikki on nykyisin huomattavasti harvinaistunut, mutta keskiaikaisen asutuksen piirissä se oli vielä varsin yleinen, mm. Turussa ja muissa keskiaikaisissa kaupungeissamme (mm. Lempiäinen 1985, 1989).

Jokapaikansara (*Carex nigra*), viiltosara (*Carex acuta*)(Kuva 6), suoluikka (*Eleocharis palustris*) ja tanner-/suolavihvilä (*Juncus compressus/gerardii*) voivat kasvaa ojissa, rannoilla ja aivan rantavedessä, mutta kaikki lajit vaativat ainakin ajoittain seisovaa vettä. Onkin oletettavaa, että kasvit olisivat kulkeutuneet paikalle rannoilta kerätyn karjan- tai hevosrehun, yms. mukana. Kaupunginlahti on torista lähimmillään vain vajaan sadan metrin etäisyydellä (vrt. Liite 1).

Puut

Yksi hiiltynyt kuusen neulanen löytyi näytteestä no. 1.

Muut kasvijänteet

Puuhiilen ohessa kerättiin talteen hiiltymätöntä kasviainesta, jota ei kuitenkaan voitu määrittää. Sekä puuhiiltä että kasviroskaa löytyi kaikista tutkituista näytteistä.

Kuva 3. Jauhosavikka (*Chenopodium album*) valtaa nopeasti avoimet ja ihmisen talleamat tai raivaamat maat. – Kuva: T. Lempiäinen

Kuva 4. Viherjäsenruoho (*Scleranthus annuus*) kasvaa kuivilla kedoilla, rinteilla ja tallatuilla kuivilla kentillä. – Kuva: K.Alho

Kuva 5. Konnanleinikki (*Ranunculus sceleratus*) suosii hyvin likaisia viemäriojia, navetan seinustan lantalätäköitä ja likaantuneita rantoja. – Kuva: K. Alho

Kuva 6. Viiltosara (*Carex acuta*) on yleinen jokien ja järvien rantavesissä, soistuneilla rannoilla ja tulvaniityillä. – Kuva: K. Alho

Muut jäänteet

Muihin jäänteisiin kuuluivat pienet luun palaset näytteistä no. 1 ja 3. Arkeologinen löytöaineisto sisälsi myös luuta (Haggren 2000).

4 YHTEENVETO

Uudenkaupungin torin kasvijäännetutkimuksissa tutkittiin vuoden 2000 kaivauksilta otettuja maanäytteitä yhteensä 4 kpl, jotka olivat tilavuudeltaan n. 1 litra maata. Laskettuja jäänteitä määritettiin yhteensä 304, kpl. Muita kasvijäänteitä, kuten puuhiiltä ja kasviroskaa ei laskettu, vaan ne on ilmoitettu suhteellisina runsauksina.

Kasvilajeja/taksoneita määritettiin yhteensä 13. Jäännetutkimuksen tärkeimmät tulokset olivat seuraavat:

- 1 Luonnon hyötykasvien jäänteitä oli aineistossa runsaasti. Yleisimpiä olivat vadelman (*Rubus idaeus*) siemenet, joita löytyi runsaasti ja kaikista näytteistä. Ketokasviksi luokiteltavan ahomansikan (*Fragaria vesca*) siemeniä löytyi vain yksi jäännös. Sekä vaelmaa että mansikkaa on keräilty ja käytetty Suomessa ravintona jo kivikaudella.
- 2 Kulttuuririkkaruohojen ja ruderaattien jäännemäärä oli 34.2 % koko aineistosta. Kulttuuririkkaruohojen vallitsevuus viittaa pitkäaikaiseen paikalliseen ihmistoimintaan. Lajisto on pääosin vain asutuksen piirissä tavattavaa lajistoa, kuten jauhosavikkaa, sini- ja punasavikkaa sekä ketohanhikkia. Sini – ja punasavikka ovat molemmat nykyisin huomattavasti harvinaistuneita rikkalajeja (Hämet-Ahti et al. 1998).
- 3 Kosteikkokasvien jäänteitä tavattiin eniten eli 51.6 % koko löytöaineistosta. Runsaimpia olivat konnanvihvilän (*Juncus bufonius*) ja konnanleinikin (*Ranunculus sceleratus*) siemenjäänteet. Etenkin konnanleinikki viittaa hyvin voimakkaasti ihmistoiminnan liikaamaan tai jopa lannoitettuun maahan. Muita ranta- tai pienviesien kasvilajeja olivat suoluikka (*Eleocharis palustris*), tanner-/suolavihvilä (*Juncus compressus/gerardii*), jokapaikansara (*Carex nigra*) ja rantavedessä kasvava viiltosara (*Carex acuta*).
- 4 Puuhiiltä oli runsaasti kaikissa tutkituissa näytteissä. Pieni otos hiiltä määritettiin kuuseksi (*Picea abies*). Yksi hiiltynyt kuusen neulanen löydettiin näytteestä no. 1.

5 KIRJALLISUUS

Beijerinck. W., 1947: Zadenatlas der Nederlandsche Flora. - Wageningen, 316 s.

Haggren, G., 2000: Uudenkaupungin torin kaupunkikaivaus 20.11. – 1.12.2000. Kaivauskertomus. Museovirasto, Rakennushistorian osasto.

Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T., Uotila, P. & Vuokko, S., 1986: Retkeilykasvio. - Helsinki, ss. 598.

Lempiäinen, T., 1999a: Lahden Renkomäen Ristolan kasvijäännetutkimus. Tutkimusraportti. TY/Biodiversiteettiyksikkö. Turku, 10 s+liitteet.

Lempiäinen, T., 1999 b: Kasvijäännetutkimuksia Lahden torilta. Tutkimusraportti. TY, Biodiversiteettiyksikkö, 93 s.

Lönnrot, E., 1860: Flora Fennica – Suomen Kasvisto. SKS.

LIITTEET 1 – 4

Liite 1. Kaivauskohteen sijainti .

Liite 2. Kaivausalueen sijainti Uudenkaupungin torilla (Haggren 2000).

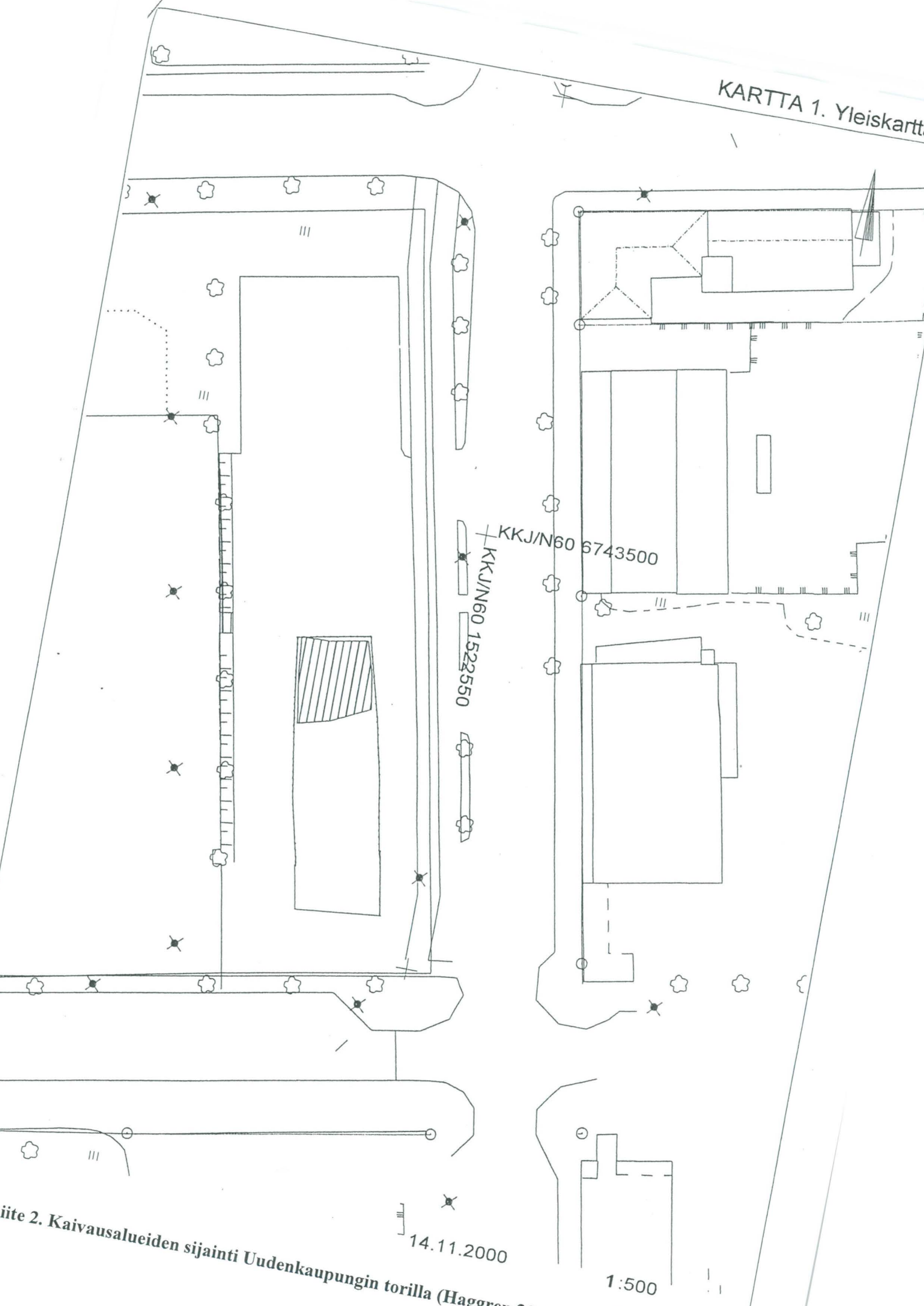
Liite 3a. Tasokartta kaivausalueesta (Haggren 2000).

Liite 3b. Tasokartta kaivausalueesta (Haggren 2000).

Liite 4. Kaivausprofiili (Haggren 2000).

Liite 1. Kaivauskohten sijainti.

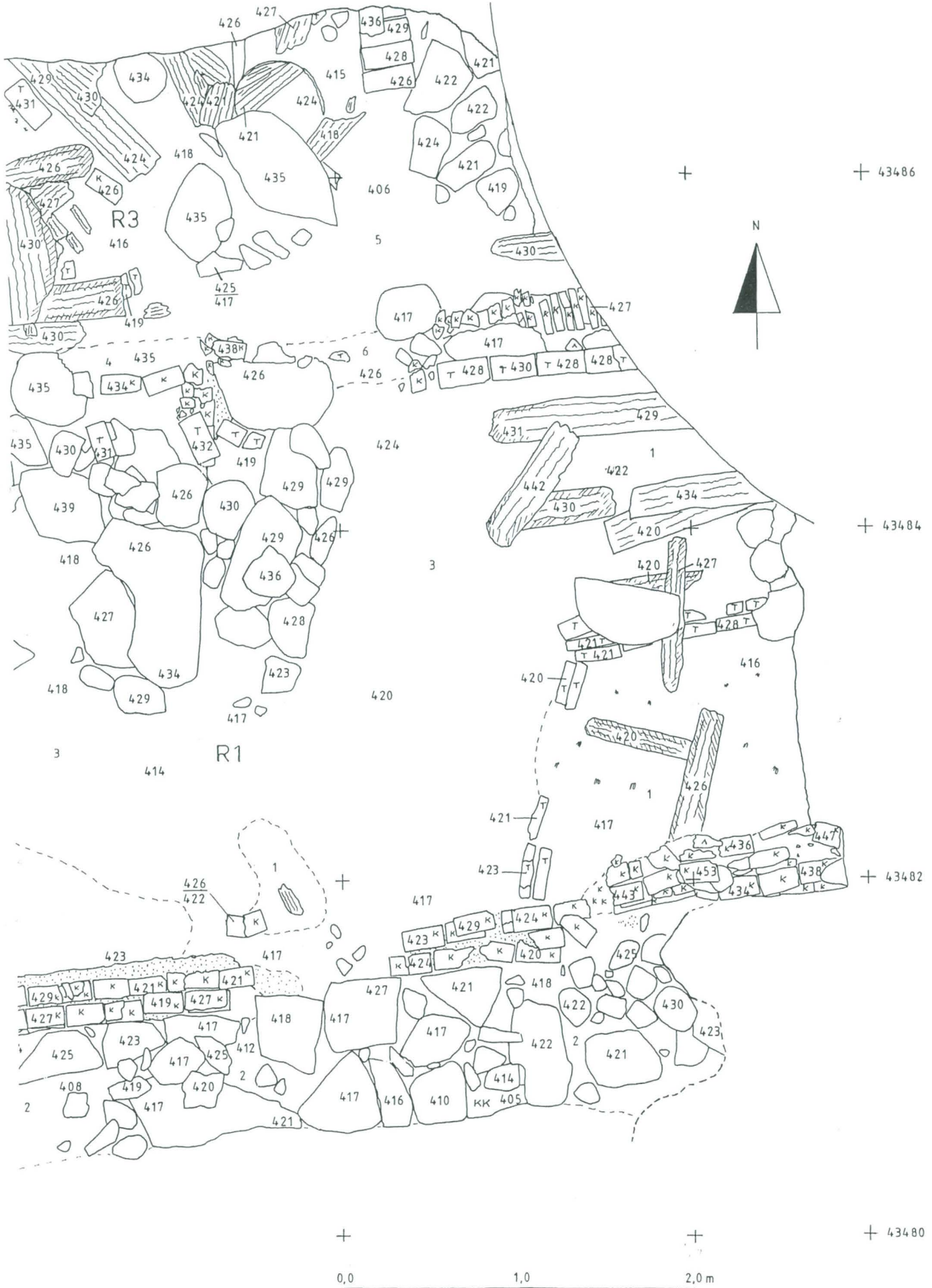

liite 2. Kaivausalueiden sijainti Uudenkaupungin torilla (Haggr...

14.11.2000

1:500

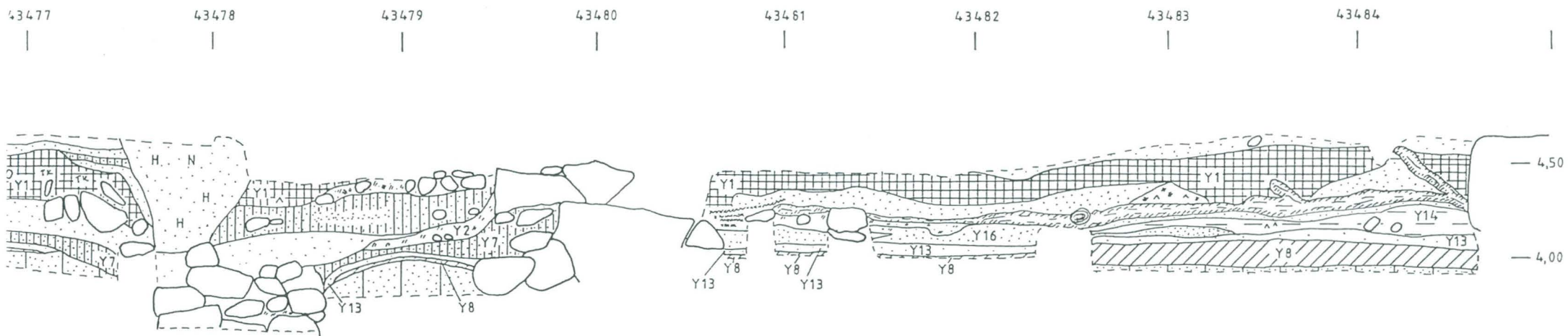
Liite 3b. Tasokartta kaivausalueesta (Haggren 2000).

HIEKKAA, HIILTÄ, PUUJÄTETTÄ
HIEKANSEKAINEN SAVI

mk 1:20

KOORDINAATISTO JA KJ U:GIN

HIEKKA

TUMMA HIEKKA

VAALEA HIEKKA

HIENO HIEKKA

PALOKERROS

SAVI

TUMMA ORGAANINEN KERROS

HIILTYNYT PUU

KIVI

TIILI, TIILIMURSKA

HIILTÄ

LAASTI

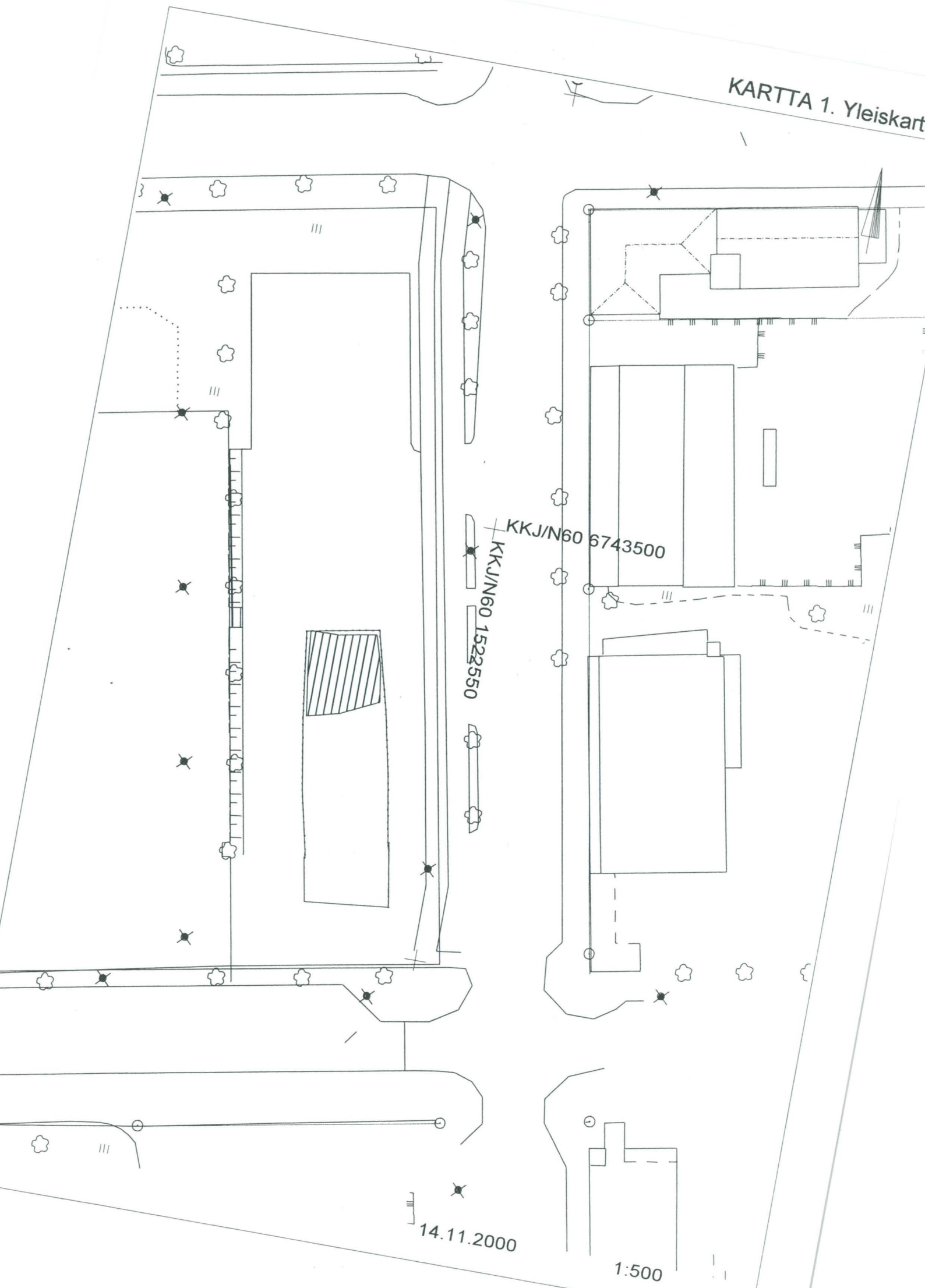

VALKOINEN MONJÄ

Liite 4. Kaivausprofiili (Haggren 2000).

UUSIKAUPUNKI TORI G.HAGGREN 2000	LÄNSIPROFIILI x=43476-43485 y=22531
Piirt. G.H	KARTTA

KARTTA 1. Yleiskart

KKJ/N60 1522550

KKJ/N60 6743500

14.11.2000

1:500

388
 KAIVETTU POHJAAN
 - PÄÄLLÄ RS
 - SAVI 10 cm
 - KARKEA HIEKKA 10-15 cm
 - VÄLISSÄ HIETA/SILTTI 3cm
 - TUMMA KRS 5 cm

382
 SAMA KUIN VIER.
 MUTTA RS EI
 PÄÄLLÄ

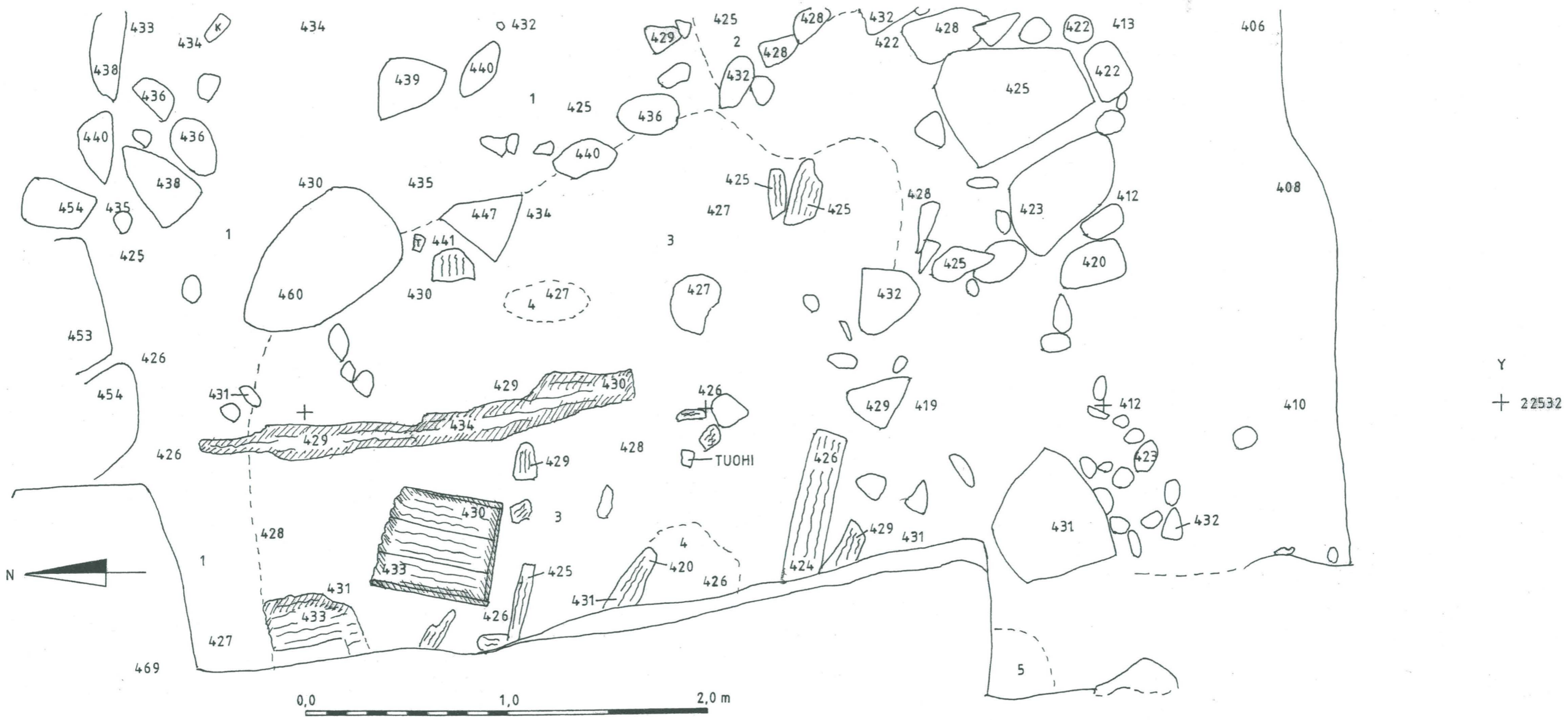
mk 1:20

KOORDINAATISTO JA KJ U:GIN

- KIVI
- TIILI
- KELTAINEN TIILI
- LAHONNUT PUU
- HIILTUNYYP PUU
- KK = KALKKIKIVI

- 1 = HIEKKAA, HIILTÄ, PUUJÄTETTÄ
- 2 = HIEKANSEKAINEN SAVI
- 3 = SAVEN JA NOEN SEK. HIEKKA
- 4 = HIEKKAA, HIILTÄ, TIILENPALOJA
- 5 = HIEKKAA, SEASSA SAVEA, NOKEA JA HIILTÄ
- 6 = SAVI

UUSIKAUPUNKI U:GIN TORI		RAKENTEET 1,2,3,4,5 MK 1:20 KAIVAUS 2000	
MITTAUSPIIRUSTUS M. KIVISTÖ / T. MIKKOLA P.P.M. KIVISTÖ		MUSEOVIRASTO RAKENNUSHISTORIAN OSASTO RITARIHUONE 00170 HKJ 17	
		KARTTA 2	

mk 1:20

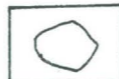

X + 43484

+ 43482

+ 43480

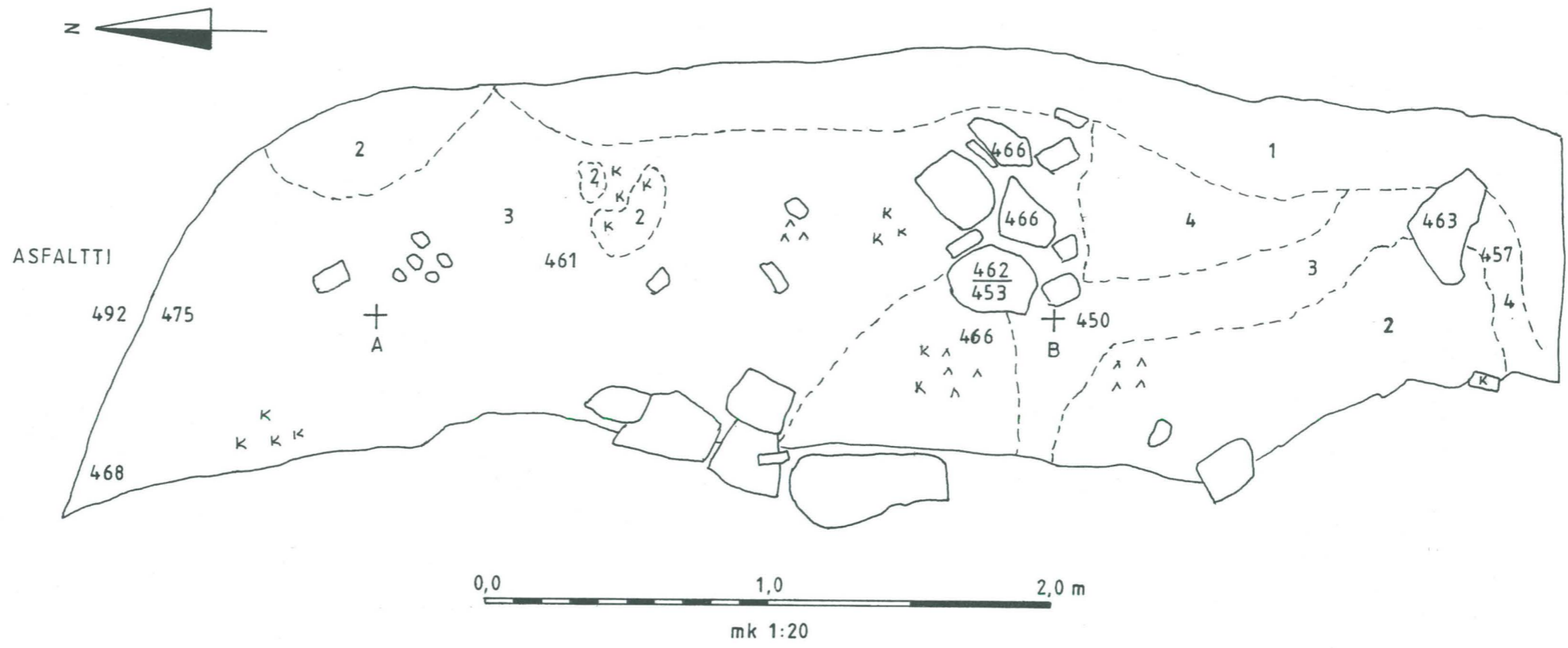
+ 22530

- 1 = SAVI
- 2 = HIEKKA
- 3 = NOKEENTUNUT SAVI
- 4 = PUNERTAVA HIEKKA
- 5 = VALKOINEN KERROS

- KIVI
- PUU
- HIILTUNYNT PUU
- TIILI
- KELTAINEN TIILI

KOORDINAATISTO JA KJ U:GIN

UUSIKAUPUNKI		R2, R5	
U:GIN TORI		1:20	
MITTAUSPIIRUSTUS		KAIVAUS 2000.	
G.Haggrén, S.Savolainen		MUSEOVIRASTO RAKENNUSHISTORIAN OSASTO	
		RITARIHUONE 00170 HKI 17	KARTTA 3

- 1 = KARKEA HIEKKA
- 2 = SELKEÄ NOKIMAA
- 3 = HEIKOMPI NOKIMAA
- 4 = TIIVIS SAVI

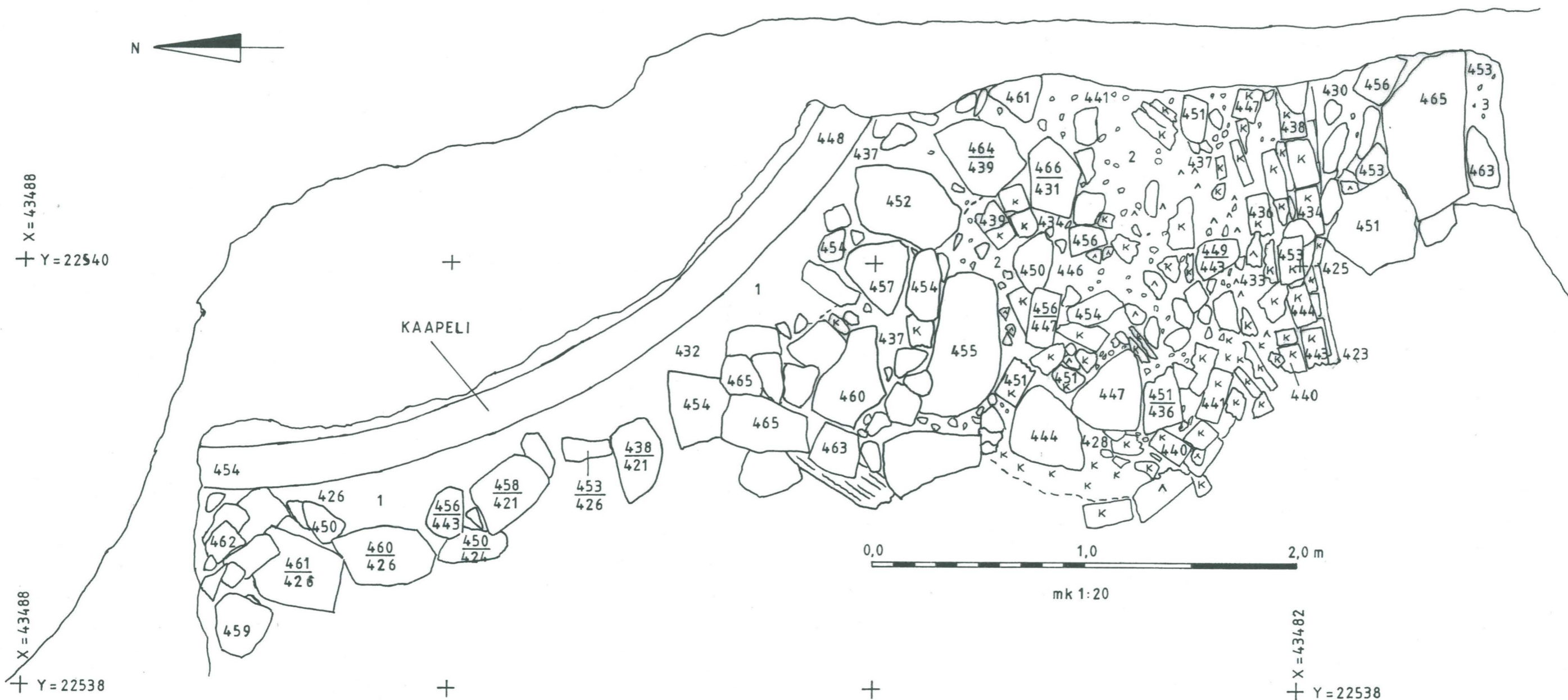
- KIVI
- TIILIMURSKA
- KELTAINEN TIILIMURSKA

A X = 43486.02
Y = 22539.47

B X = 43483.05
Y = 22539.97

KOORDINAATISTO JA KJ U:GIN

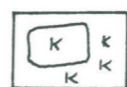
<p>UUSIKAUPUNKI U:GIN TORI</p>	<p>R1 ITÄLAAJENNUS 1:20 KAIVAUS 2000</p>
<p>T. MIKKOLA / M. KIVISTÖ</p>	<p>KARTTA 4</p>

- 1 = HIEKKAA
- 2 = HIEKKAA, PIKKUKIVIÄ JA Keltaista TIILIMURSKAA
- 3 = SAVEA JA HIEKKAA

KIVI

KELTAINEN TIILI / TIILIMURSKA

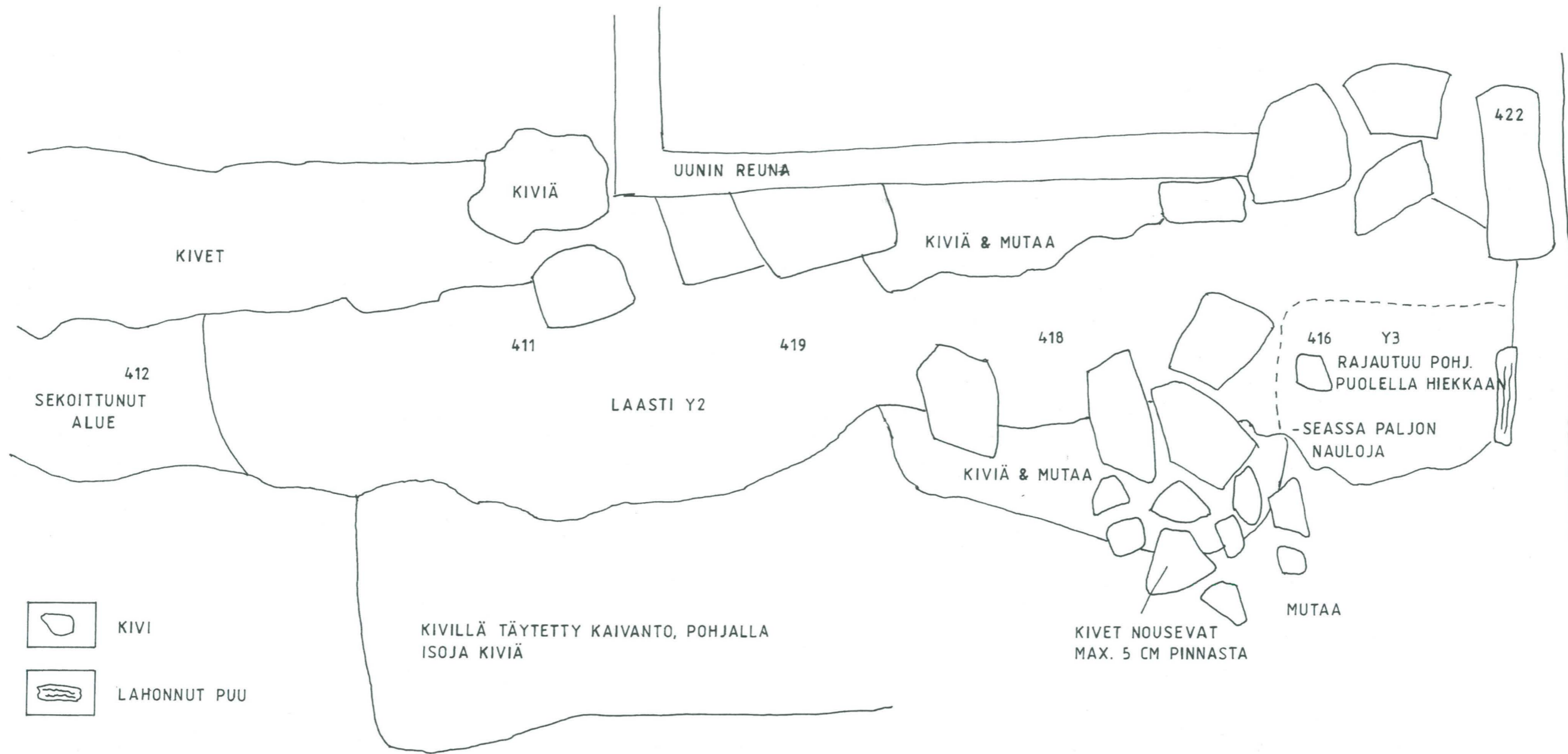
TIILI / TIILIMURSKA

LAHONNUT PUU

KOORDINAATISTO JA KJ
UUDENKAUPUNGIN

UUSIKAUPUNKI		R1 ITÄPUOLI ENNEN KIVIEN POISTOA	
U:GIN TORI		1:20 KAIVAUS 2000	
MITTAUSPIRUSTUS <i>M. Kivistö</i> M. KIVISTÖ		MUSEOVIRASTO RAKENNUSHISTORIAN OSASTO	
		RITARIHUONE 00170 HKI 17	KARTTA 5

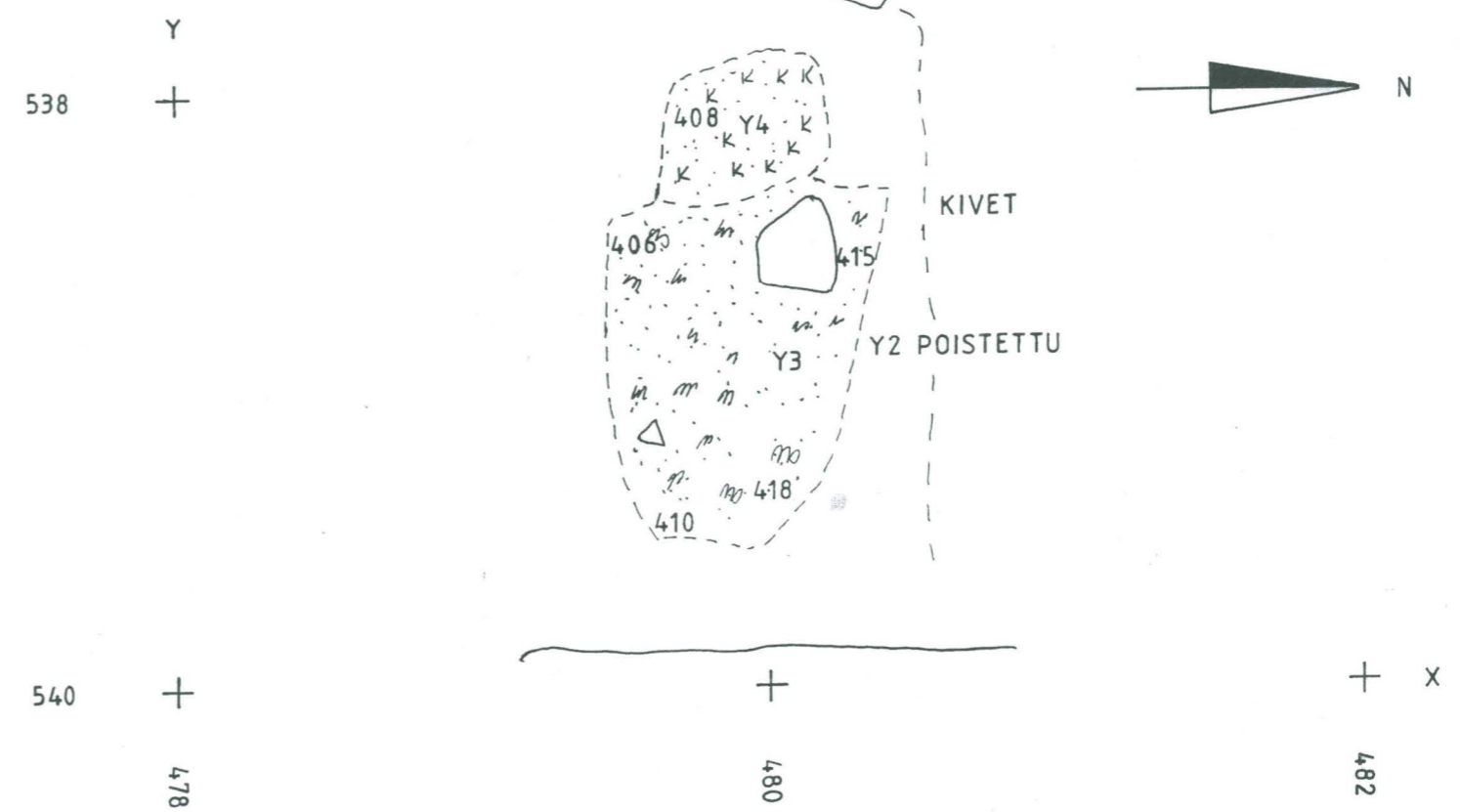
- KIVI
- LAHONNUT PUU

KIVILLÄ TÄYTETTY KAIVANTO, POHJALLA ISOJA KIVIÄ

mk 1:20

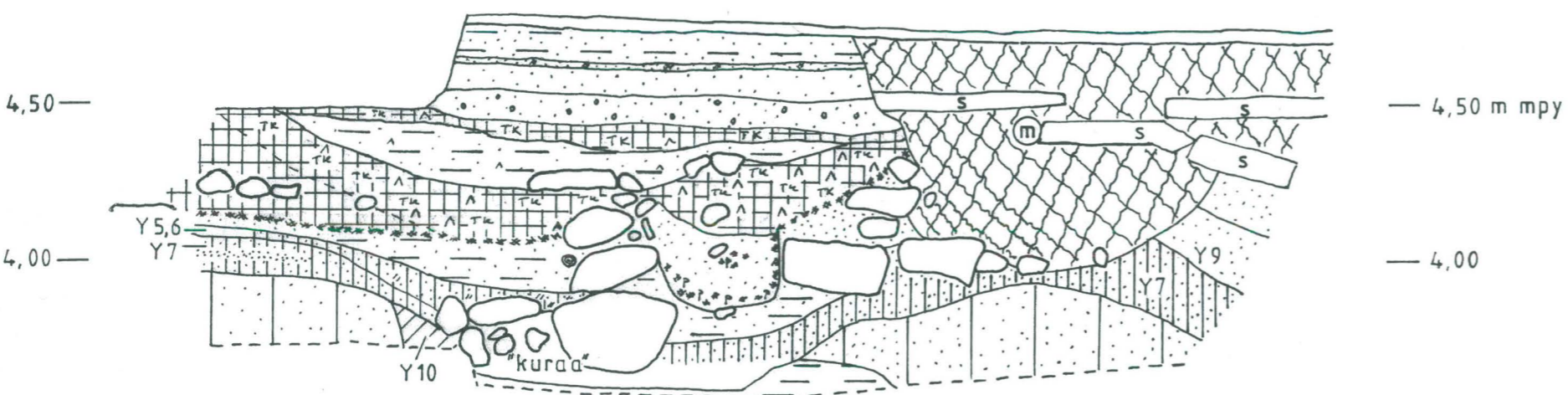
<p>UUSIKAUPUNKI U:GIN TORI</p>	<p>LAASTIALUE 1:20 KAIVAUS 2000</p>
<p>T. MIKKOLA</p>	<p>KARTTA 6</p>

- KIVI
- LAASTI
- NOKI
- KELTAINEN TIILIMURSKA

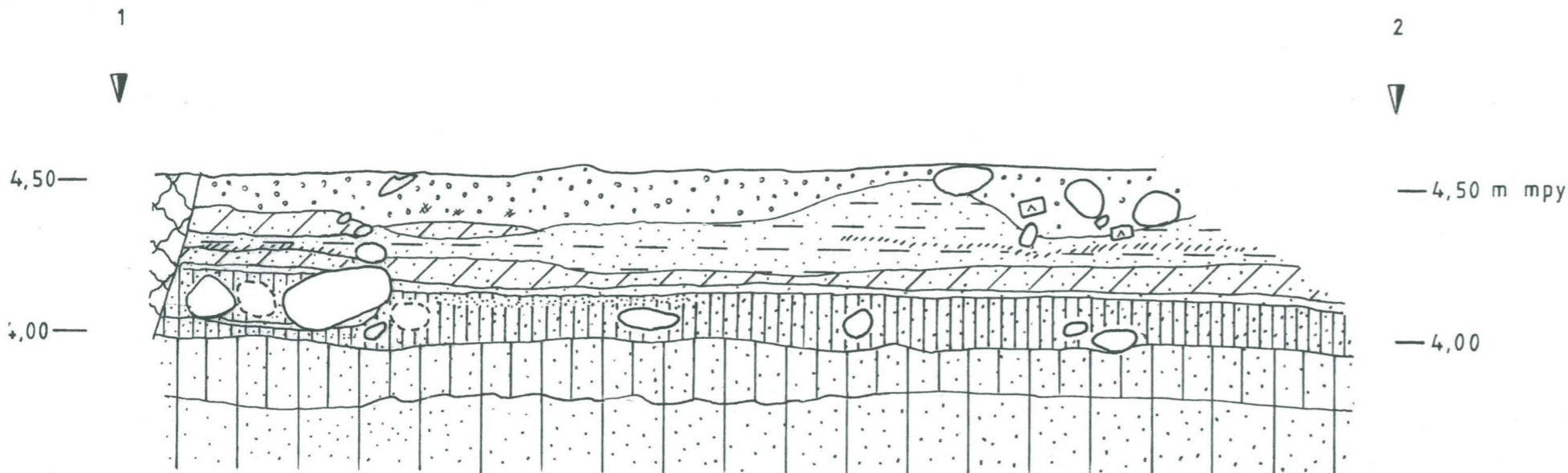
UUSIKAUPUNKI U:GIN TORI	Y3 & Y4 KAIVAUS 2000
T. MIKKOLA Mk 1: 25	KARTTA 7

43481 43480 43479 43478 43477

	HIEKKA		TUMMA ORGAANINEN KERROS		KIVI		ASFALTTI		PUNERTAVA HIEKKA
	HIEKKA JA SORA		PALOKERROS		TIILI, TIILIMURSKA		STYROX		
	TUMMA HIEKKA		SAVI		KELTAISTA TIILTÄ		MUOVIPUTKI		
	SAVENSEKAINEN HIEKKA		TÄYTTÖKERROS		LAASTIA				
	HIENO HIEKKA		PUU		HIILTÄ				

UUSIKAUPUNKI TORI G.HAGGRÉN 2000	ITÄPROFIILI x=43481-43477 y= 22540
Piirt. M.Suhonen Mk 1:20	KARTTA 8

HIEKKA JA SORA

TUMMA HIEKKA

HARMAA HIEKKA, PELTOKERROS?

HIENO HIEKKA

KARKEA HIEKKA

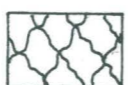
SAVENSEKAINEN HIEKKA

HIEKKA

VAALEA HIEKKA

TÄYTEMAA

ORGAANISTA AINETTA

KIVI

PUDONNUT KIVI

TIILI, TIILIMURSKA

HIILTÄ

1 X = 43471,9

Y = 22542,2

2 X = 43467,7

Y = 22542,7

KOORDINAATISTO JA KORKEUS-
JÄRJESTELMÄ UUDENKAUPUNGIN

UUSIKAUPUNKI
TORI
G.Haggrén 2000

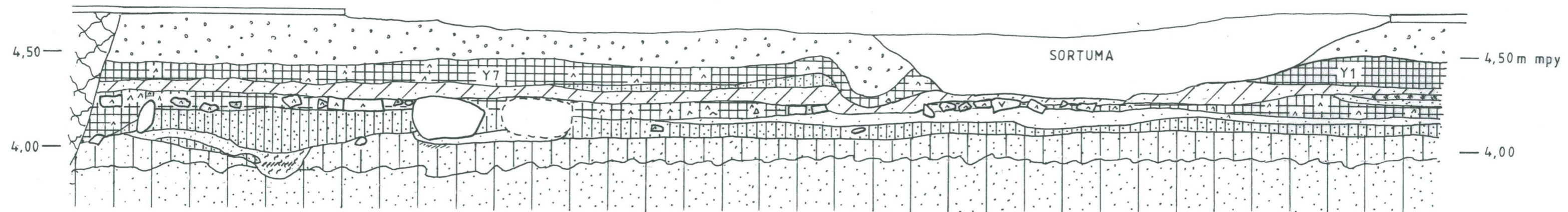
ITÄPROFIILI

Piirt. G.H.
Mk 1: 20

KARTTA 9

1

2

HIEKKA JA SORA

KARKEA HIEKKA

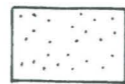
KIVI

HIILTÄ

PALOKERROS

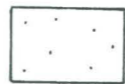
HIEKKA

PUDONNUT KIVI

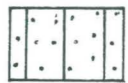
TUMMA HIEKKA

VAALEA HIEKKA

TIILI, TIILIMURSKA

HARMAA HIEKKA, PELTOKERROS?

JUURIA

KALKKIKIVI

HIENO HIEKKA

ORGAANISTA AINETTA

TÄYTEMAA

ASFALTTI

1 X = 43457,2

Y = 22542,8

2 X = 43456,3

Y = 22536,3

KOORDINAATISTO JA KORKEUS-
JÄRJESTELMÄ UUDENKAUPUNGIN

UUSIKAUPUNKI
TORI
G.HAGGRÉN 2000

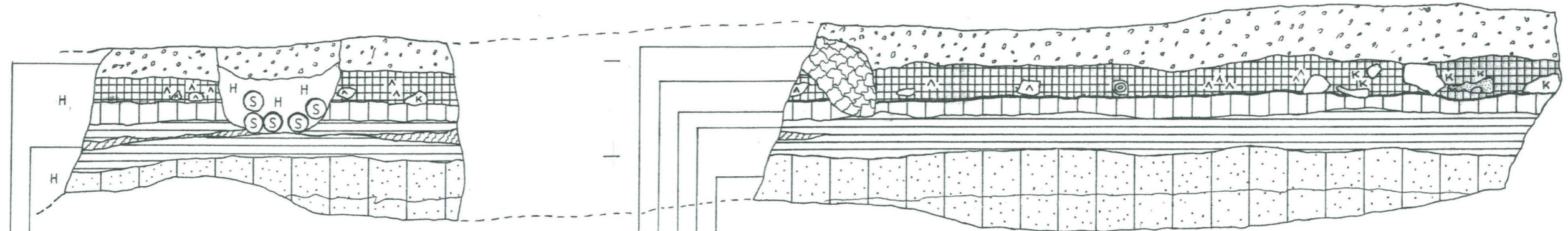
ETELÄPROFIILI

Piirt. G.H
Mk 1:20

KARTTA 10

0,0 1,0 2,0 3,0 4,0 m

1:20

- VAALEA HIENO HIEKKA
- SORAA JA HIEKKA
- TÄYTTÖHIEKKA
- SÄHKÖKAAPeli
- TIILI / TIILIMURSKA

- HIENO HIEKKA
- NOEN SEK. HIEKKA
- HIEKKA
- MUSTA HIEKAN SEK. PALOMAA, POHJALLA HIILTUNYTTÄ TUOHTA
- SEKOITTUNUT KERROS
- Keltainen TIILI / TIILIMURSKA

- KIVI
- HIILTUNYT PUU

1 X = 43474.605
Y = 22531.600

2 X = 43469.842
Y = 22532.423

KOORDINAATISTO JA KORKEUS-
JÄRJESTELMÄ UUDENKAUPUNGIN

UUSIKAUPUNKI U:GIN TORI		KAIVAUUS 2000 LÄNSIPROFIILI 1:20	
MITTAUSPIIRUSTUS <i>M. Kivistö</i> M. KIVISTÖ		MUSEOVIRASTO RAKENNUSHISTORIAN OSASTO	
		RITARIHUONE 00170 HKI 17	KARTTA 11

43477

43478

43479

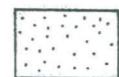
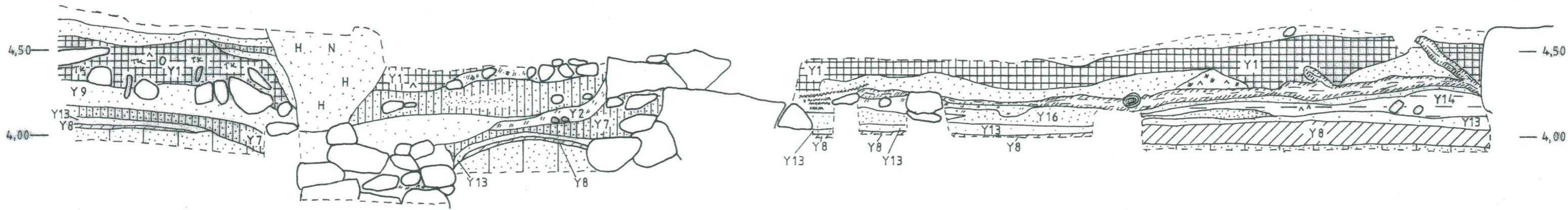
43480

43481

43482

43483

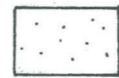
43484

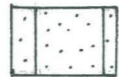
HIEKKA

TUMMA HIEKKA

VAALEA HIEKKA

HIENO HIEKKA

PALOKERROS

SAVI

TUMMA ORGAANINEN KERROS

HIILTUNYNT PUU

KIVI

VALKOINEN MONJÄ

TIILI, TIILIMURSKA

HIILTÄ

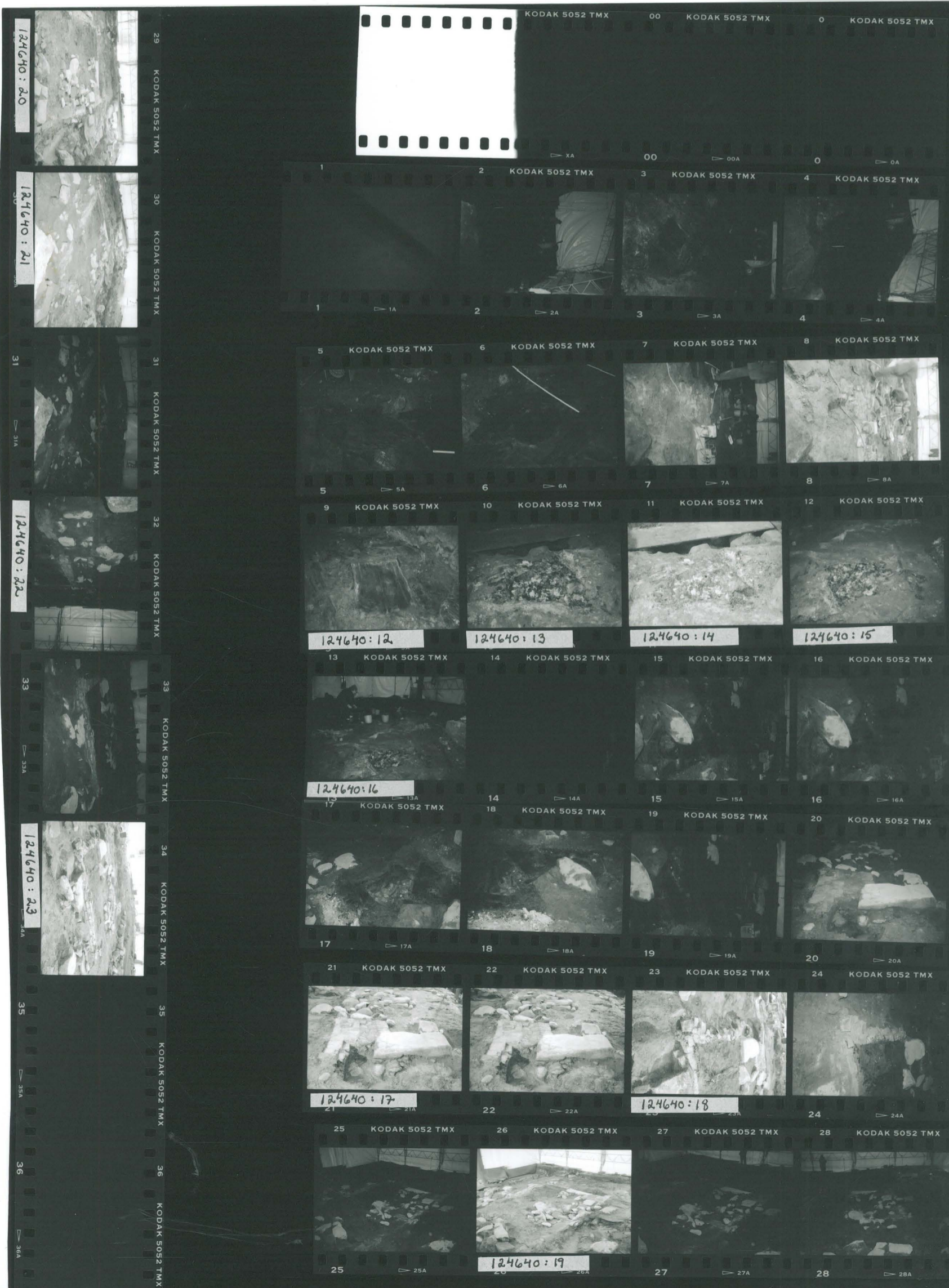
LAASTI

UUSIKAUPUNKI
TORI
G.HAGGRÉN 2000

LÄNSIPROFIILI
x=43476-43485 y=22531

Piirt. M.SUHONEN
Mk 1:20

KARTTA 12

124640: 20

124640: 21

124640: 22

124640: 23

124640: 12

124640: 13

124640: 14

124640: 15

124640: 16

124640: 17

124640: 18

124640: 19

29 KODAK 5052 TMX

30 KODAK 5052 TMX

31 KODAK 5052 TMX

32 KODAK 5052 TMX

33 KODAK 5052 TMX

34 KODAK 5052 TMX

35 KODAK 5052 TMX

36 KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

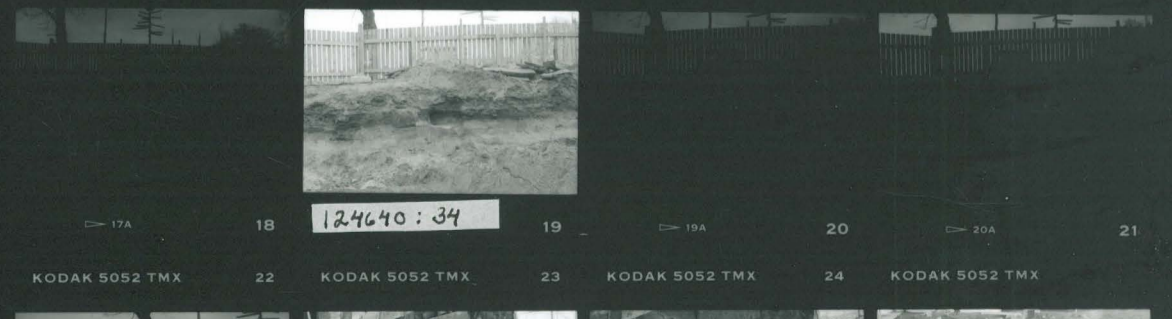
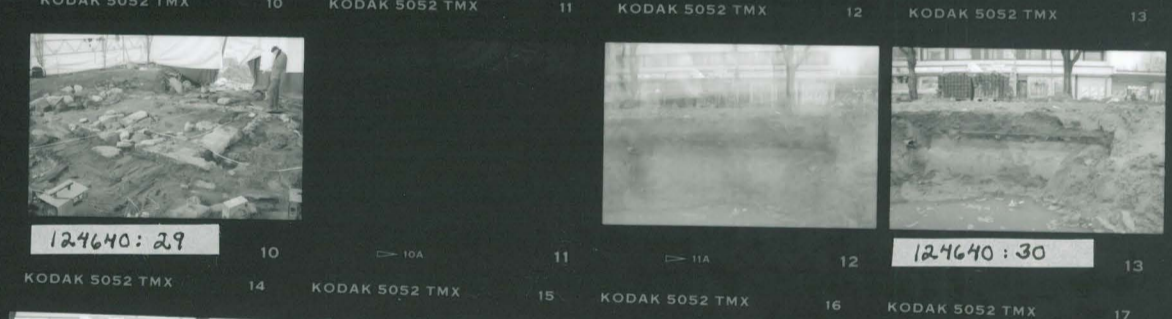
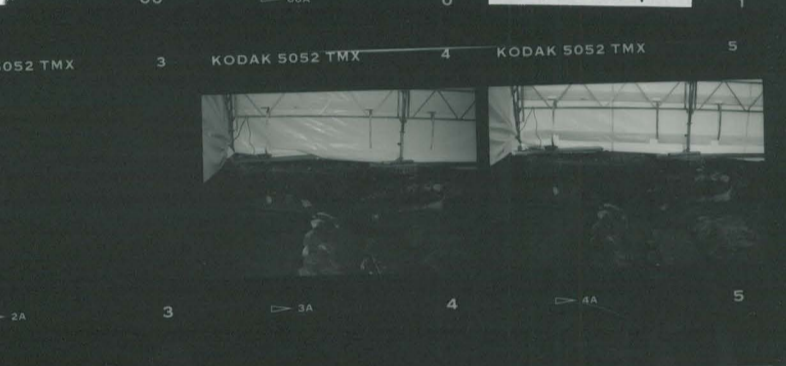
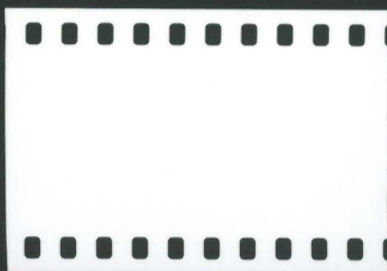
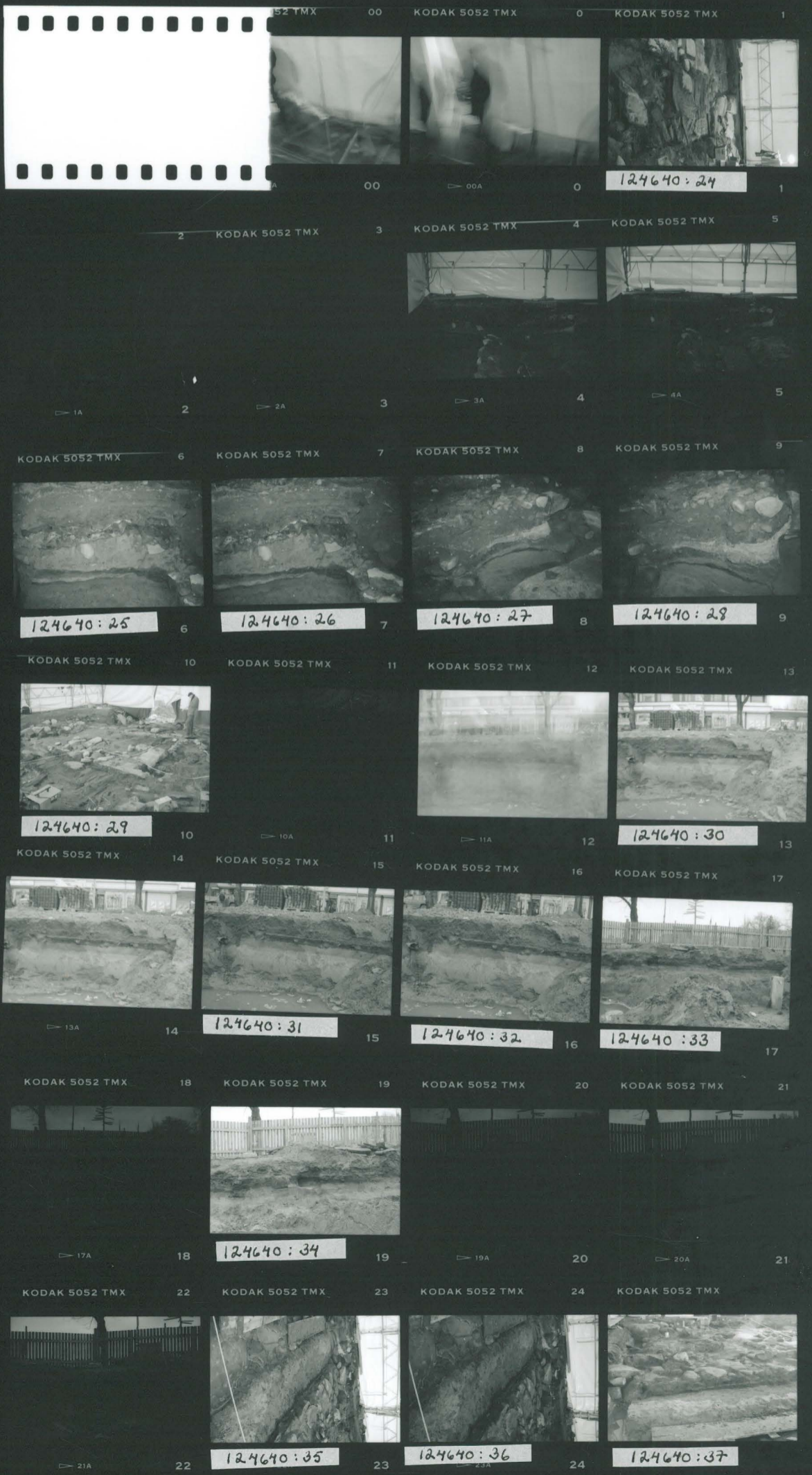
KODAK 5052 TMX

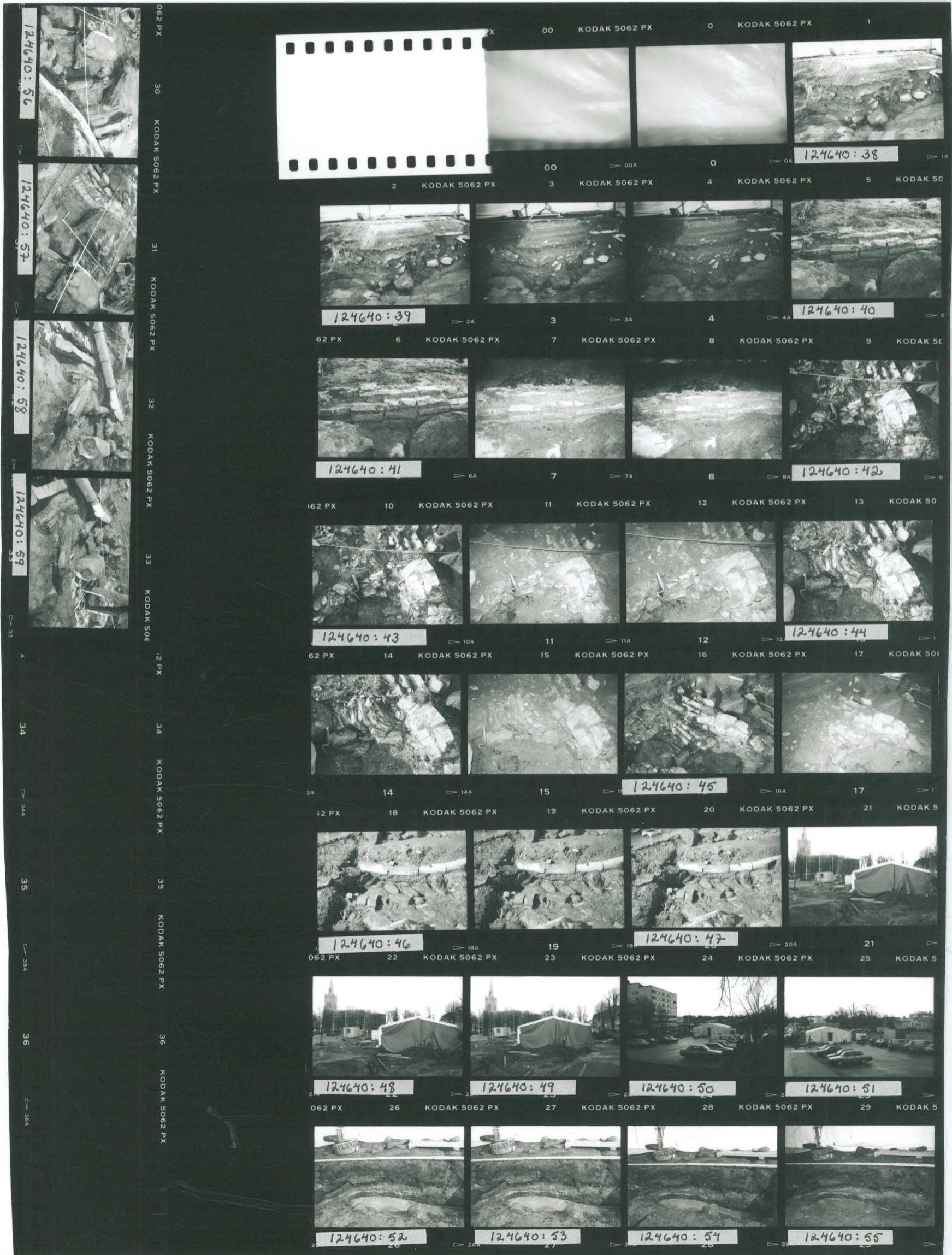
KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

KODAK 5052 TMX

124640: 56

124640: 57

124640: 58

124640: 59

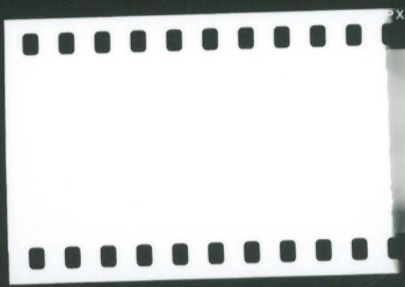
34

35

36

36A

062 PX 30 KODAK 5062 PX 31 KODAK 5062 PX 32 KODAK 5062 PX 33 KODAK 506 34 KODAK 5062 PX 35 KODAK 5062 PX 36 KODAK 5062 PX

00 KODAK 5062 PX 0 KODAK 5062 PX 1

124640: 38

2 KODAK 5062 PX 3 KODAK 5062 PX 4 KODAK 5062 PX 5 KODAK 50

124640: 39 2A 3 3A 4 4A 124640: 40 5

62 PX 6 KODAK 5062 PX 7 KODAK 5062 PX 8 KODAK 5062 PX 9 KODAK 50

124640: 41 6A 7 7A 8 8A 124640: 42 9

162 PX 10 KODAK 5062 PX 11 KODAK 5062 PX 12 KODAK 5062 PX 13 KODAK 50

124640: 43 10A 11 11A 12 12 124640: 44 1

62 PX 14 KODAK 5062 PX 15 KODAK 5062 PX 16 KODAK 5062 PX 17 KODAK 50

124640: 45 14 14A 15 15 16A 17 17

12 PX 18 KODAK 5062 PX 19 KODAK 5062 PX 20 KODAK 5062 PX 21 KODAK 5

124640: 46 18A 19 19 124640: 47 20A 21

062 PX 22 KODAK 5062 PX 23 KODAK 5062 PX 24 KODAK 5062 PX 25 KODAK 5

124640: 48 2 124640: 49 2 124640: 50 2 124640: 51 2

062 PX 26 KODAK 5062 PX 27 KODAK 5062 PX 28 KODAK 5062 PX 29 KODAK 5

124640: 52 20 124640: 53 21 124640: 54 20 124640: 55 21

